

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (STAD) ร่วมกับการใช้สื่อจริงเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.1 หลักการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.2 เรียนรู้อะไรในภาษาไทย
 - 1.3 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้
 - 1.4 คุณภาพผู้เรียน
 - 1.5 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนท่านผู้หญิงจันทิมาพิงบารมี
3. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย
 - 3.1 แนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย
 - 3.2 การประเมินผลการเรียนภาษาไทย
 - 3.3 จิตวิทยาการเรียนการสอนภาษาไทย
 - 3.4 ลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้
4. แนวคิดหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการอ่านเชิงวิเคราะห์
 - 4.1 ความหมายของการอ่าน
 - 4.2 จุดประสงค์ของการอ่าน
 - 4.3 การอ่านเชิงวิเคราะห์
 - 4.4 การวัดและประเมินผลการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์
 - 4.5 ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์

- 4.6 การอ่านเชิงวิเคราะห์ในชั้นต่างๆ
- 4.7 การจัดการเรียนการสอน
- 4.8 ประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์
- 4.9 ข้อเสนอแนะในการอ่านเชิงวิเคราะห์
5. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)
 - 5.1 ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 5.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 5.3 รูปแบบเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 5.4 ขั้นตอนการเรียนการสอนแบบร่วมมือ
 - 5.5 บทบาทของครู
 - 5.6 บทบาทของนักเรียน
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD (Student Teams Achievement Divisions)
 - 6.1 ความเป็นมาของโครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD
 - 6.2 องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD
 - 6.3 เงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการเรียนแบบ STAD
 - 6.4 กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ STAD
 - 6.5 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ STAD
 - 6.6 การนำเสนอบทเรียนทั้งชั้น (Class Presentation)
7. แนวคิดหลักการของการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 7.1 ความหมายของชุดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 7.2 ประเภทของชุดกิจกรรม
 - 7.3 องค์ประกอบของชุดกิจกรรม
 - 7.4 ลักษณะชุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี
 - 7.5 การสร้างชุดกิจกรรม
 - 7.6 การทดสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม
 - 7.7 ความจำเป็นจะต้องมีการทดสอบประสิทธิภาพ
 - 7.8 การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

- 7.9 การทดลองหาประสิทธิภาพ
- 7.10 ข้อควรปฏิบัติในการทดลองใช้ชุดกิจกรรม
- 7.11 การยอมรับประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ
- 8. ประเภทของสื่อและเอกสารเกี่ยวกับสื่อจริง
 - 8.1 ประเภทของสื่อ
 - 8.2 เอกสารเกี่ยวกับสื่อจริง
 - 8.3 สื่อที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้า
- 9. ความพึงพอใจ
 - 9.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 9.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ
 - 9.3 หลักในการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ
 - 9.4 การสร้างความพึงพอใจในการเรียน
 - 9.5 คุณลักษณะของเครื่องมือวัดความพึงพอใจ
- 10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, หน้า 37-42) ได้กล่าวถึง รายละเอียดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ ดังนี้

1. หลักการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการ

เปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ปัจจุบันการสอนภาษาไทยมีรูปแบบเปลี่ยนไปจากเดิม ไม่เพียงแต่เน้นการอ่านออกเสียงเพียงอย่างเดียวแต่จะเน้นการสอนเพื่อการสื่อสารพัฒนาความคิดให้มีความสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและพัฒนาตนเอง

2. เรียนรู้อะไรในภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง

2.1 การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวัน

2.2 การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารรูปแบบต่างๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ การวิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.3 การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดง ความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

2.4 หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคลการแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

2.5 วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลินการเรียนรู้ และทำความเข้าใจ บทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทยสังคมในอดีต และความงดงามของภาษาเพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง และภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

3. สารและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 5 สาร และ 5 มาตรฐาน ดังนี้

3.1 สารที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

3.2 สารที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงาน ข้อมูลสารสนเทศและรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 สารที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกร่วมในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและ สร้างสรรค์

3.4 สารที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้ เป็นสมบัติของชาติ

3.5 สารที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 ได้กำหนดสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ทั้ง 5 สาร คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อให้ สอดคล้องกับหลักสูตรขั้นพื้นฐานนั้น ต้องยึดคุณภาพของผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งกำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย และมาตรฐานช่วงชั้น ดังนี้

4. คุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ดังต่อไปนี้

4.1 สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้เป็นอย่างดี

4.1.1 สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดูและพูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.2 มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ

4.1.3 มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และใช้ภาษา ในการพัฒนาตนและสร้างสรรค์งานอาชีพ

4.1.4 ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชม ในวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย

4.1.5 สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล

4.1.6 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย

4.1.7 มีคุณธรรม จริยธรรม วิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและ ลึกซึ้ง

4.2 คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนในด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเมื่อจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังต่อไปนี้

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ ได้ถูกต้องเข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและ รายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียน กรอบแนวคิดผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิวิจารณ์อย่างมี เหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมิน ความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้อง เหมาะสม ตามระดับภาษา เขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่างๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิด หรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ

พูดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ มีศิลปะในการพูด พูดในโอกาสต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลี สันสกฤต คำภาษาถิ่น คำภาษาต่างประเทศ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการ และไม่เป็นทางการ แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

สรุปเนื้อหาจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญวิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดี วรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

5. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 6)

5.1 สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตาราง 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สาระที่ 1 การอ่าน

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียงประกอบด้วย 1. บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยาย และบทพรรณนา
2. จับใจความสำคัญ สรุปความและอธิบาย รายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน	2. บทร้อยกรอง เช่น กลอนบทละคร กลอนนิทาน กลอนเพลงยาว
3. เขียนแผนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจ ในบทเรียนต่างๆ ที่อ่าน	และภาพย่อโคลง การอ่านจับใจความ จากสื่อต่างๆ เช่น
4. อภิปรายแสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้ง เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	3. วรรณคดีในบทเรียน
5. วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงข้อมูล สนับสนุนและข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน	4. บทความ
6. ระบุข้อสังเกตการชวนเชื่อ การโน้มน้าว หรือความสมเหตุสมผลของงานเขียน	5. บันทึกเหตุการณ์
7. อ่านหนังสือ บทความหรือคำประพันธ์ อย่างหลากหลายและประเมินคุณค่าหรือ แนวคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปใช้ แก้ปัญหาในชีวิต	6. บทสนทนา
8. มีมารยาทในการอ่าน	7. บทโฆษณา
	8. งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ
	9. งานเขียนหรือบทความแสดงข้อเท็จจริง
	10. เรื่องราวจากบทเรียน กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
	การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น
	หนังสืออ่านนอกเวลา
	หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย
	หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	มารยาทในการอ่าน

5.2 สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สาระที่ 2 การเขียน

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด 2. เขียนบรรยายและพรรณนา 3. เขียนเรียงความ 4. เขียนย่อความ 5. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า 6. เขียนจดหมายกิจธุระ 7. เขียนวิเคราะห์ วิจัยและแสดงความรู้ ความคิดเห็นหรือโต้แย้งในเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล 8. มารยาทในการเขียน	1. การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตาม 2. รูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย 3. การเขียนบรรยายและพรรณนา 4. การเขียนเรียงความเกี่ยวกับประสบการณ์ 5. การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทาน คำสอน บทความทางวิชาการ บันทึก เหตุการณ์ เรื่องราวในบทเรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น นิทานชาดก 6. การเขียนรายงาน ได้แก่ 6.1 การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า 6.2 การเขียนรายงานโครงงาน 6.3 การเขียนจดหมายกิจธุระ 6.4 การเขียนจดหมายกิจธุระ 6.5 จดหมายเชิญวิทยากร 6.6 จดหมายขอความอนุเคราะห์ 7. การเขียนวิเคราะห์ วิจัยและแสดงความรู้ ความคิดเห็นหรือโต้แย้งจากสื่อต่างๆ เช่น 7.1 บทความ 7.2 บทเพลง 7.3 หนังสืออ่านนอกเวลา 7.4 สารคดี 7.5 บันทึกคดี 7.6 มารยาทในการเขียน

5.3 สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ

ตาราง 3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. พุทธสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู 2. ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและความน่าเชื่อถือของข่าวสารจากสื่อต่างๆ 3. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟังและดูเพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต 4. พุดในโอกาสต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ 5. พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดูและการสนทนา 6. มีมารยาทในการฟัง การดูและการพูด	1. การพุทธสรุปใจความจากเรื่องที่ฟังและดู 2. การพุทธวิเคราะห์และวิจารณ์จากเรื่องที่ฟังและดู 2.1 การพุดในโอกาสต่างๆ เช่น 2.2 การพุดช่วยพร 2.3 การพุดโน้มน้าว 2.4 การพุดโฆษณา 2.5. การพุดรายงานการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ 3. มารยาทในการฟัง การดูและการพูด

5.4 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตาราง 4 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. สร้างคำในภาษาไทย 2. วิเคราะห์โครงสร้างประโยคสามัญ ประโยคความรวมและประโยคความซ้อน 3. แต่งบทร้อยกรอง 4. ใช้คำราชาศัพท์ 5. รวบรวมและอธิบายความหมายของคำ ภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย 6. พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษา ค้นคว้าจากการฟัง การดูและการสนทนา 7. มีมารยาทในการฟัง การดูและการพูด	1. การสร้างคำสมาส 2. ลักษณะของประโยคในภาษาไทย ได้แก่ ประโยคสามัญประโยคความรวม และประโยคความซ้อน 3. กลอนสุภาพ 4. คำราชาศัพท์ 5. คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ

5.5 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารย์วรรณคดี
 และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตาราง 5 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ในระดับที่ยากขึ้น 2. วิเคราะห์และวิจารย์วรรณคดีวรรณกรรม และวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผล ประกอบ	1. วรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับ 1.1 ศาสนา 1.2 ประเพณี 2.1 พิธีกรรม 2.2 สุภาษิตคำสอน 2.3 เหตุการณ์ประวัติศาสตร์

ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
3. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	3.1 บันทึงคลี 3.2 บันทึกการเดินทาง 3.3 วรรณกรรมท้องถิ่น
4. สรุปความรู้และความคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	4. การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดวรรณคดีและวรรณกรรม
5. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	5. บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า 5.1 บทร้อยกรองตามที่กำหนด 5.2 บทร้อยกรองตามความสนใจ

หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนท่านผู้หญิงจันทิมาพึงบารมี

โรงเรียนท่านผู้หญิงจันทิมาพึงบารมี ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2553, หน้า 10) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอนองความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น ตลอดจนความถนัดความสนใจและความสามารถของผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาได้เต็มศักยภาพ เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียนสูงสุด ดังตาราง 6 และตาราง 7 ดังนี้

โครงสร้างหลักสูตรขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนท่านผู้หญิงจันทิมาพึงบารมี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (กลุ่มรายวิชาพื้นฐาน)

ตาราง 6 โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนท่านผู้หญิง
จันทิมาพิงบารมี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (กลุ่มรายวิชาพื้นฐาน)

ที่	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	ระดับชั้น	หน่วยกิต	ชั่วโมง/สัปดาห์
1	ท21101	ภาษาไทย 1	ม.1	1.5	3
2	ท21102	ภาษาไทย 2	ม.1	1.5	3
3	ท22101	ภาษาไทย 3	ม.2	1.5	3
4	ท22101	ภาษาไทย 4	ม.2	1.5	3
5	ท23101	ภาษาไทย 5	ม.3	1.5	3
6	ท23102	ภาษาไทย 6	ม.3	1.5	3

ตาราง 7 โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนท่านผู้หญิง
จันทิมาพิงบารมี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม)

ที่	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	ระดับชั้น	หน่วยกิต	ชั่วโมง/สัปดาห์
1	ท 22203	การพูด การอ่าน และการเขียน	ม.2	1.0	2

แนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

1. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันไม่ได้มุ่งหวังให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่ยังมุ่งหวังให้นักเรียนนำความรู้ ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย จึงต้องมีแนวทางในการสอนเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยบรรลุตามวัตถุประสงค์

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2550, หน้า 49-95) ได้ให้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนให้ถูกต้องคล่องแคล่ว โดยการฝึกทักษะแต่ละอย่างให้แม่นยำแล้วจึงฝึกทักษะทั้ง 5 ให้สัมพันธ์กันและส่งเสริมการคิด ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์

2. ฝึกทักษะทางภาษาซ้ำๆ และบ่อยๆ จนเกิดความชำนาญ และหมั่นฝึกฝนทบทวนอยู่เสมอ ครูผู้สอนต้องส่งเสริมให้นักเรียน ฝึกทักษะเป็นรายบุคคล อย่างทั่วถึง

3. ฝึกให้ผู้เรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาควบคู่ไปกับการใช้ภาษา และรู้จักวัฒนธรรมทางภาษา

4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนภาษาไทย ไปใช้ เป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวันและใช้เป็นพื้นฐาน ในการเรียนกลุ่มสาระการ เรียนรู้อื่นๆ

5. ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยโดยสอนให้เห็นคุณค่า และตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย ทั้งในส่วนที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการสื่อสาร และในด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ

6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความจรรโลงใจโดยใช้ธรรมชาติ บทร้อยแก้ว บทร้อยกรอง ที่เหมาะสมกับวัย และระดับชั้นมาเป็นสื่อการเรียนการสอน

7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่หาความรู้จากแหล่งต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต

8. สอดแทรกคุณธรรมต่างๆ เช่น ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันความอดทน

9. ฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกตจดจำและจดบันทึกสิ่งต่างๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษาได้รับความรู้ความเพลิดเพลินและเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

10. นำภาษาที่ใช้ในสังคมแวดล้อมมาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

11. ให้แบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนโดยเฉพาะเรื่องการใช้ภาษา และการสื่อความของครูผู้สอน

12. วัดและประเมินผลโดยคำนึงถึงวัยระดับชั้นและพัฒนาการ ทางภาษาของนักเรียน

13. ส่งเสริมให้นักเรียนประเมินผลการเรียนภาษาของตน เพื่อให้นักเรียนพัฒนาการให้ดีขึ้นตามลำดับ

14. ศึกษาติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องทางภาษาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

15. จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาไทยด้วยความสนุกสนาน น่าสนใจ โดยใช้เกม เพลง รูปแบบการสอนอื่นๆ และสื่อการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเกิดความรักในการเรียนภาษาไทย

16. จัดทำหนังสือที่เหมาะสมให้ผู้เรียนอ่านมากๆ หรือส่งเสริมการอ่านหนังสือในห้องสมุดเพื่อให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น

2. การประเมินผลการเรียนภาษาไทย

การประเมินผลเป็นกระบวนการที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย การประเมินผลเป็นตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรเรียนวิชาภาษาไทยว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้นการประเมินผลครูผู้สอนควรประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544, หน้า 17) กล่าวถึงการประเมินผลการเรียนภาษาไทย โดยแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ประเมินพื้นฐานการเรียนของผู้เรียน เพื่อผู้สอนจะได้จัดเตรียมแผนการสอนภาษาไทยให้เหมาะสม กับระดับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนต่อไป เครื่องมือที่ใช้วัด ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ และแบบสังเกต ผู้สอนจะใช้ทั้งหมดให้เหมาะสม การประเมินในลักษณะนี้จะใช้ก่อนที่ผู้สอนจะเริ่มสอนผลที่ได้จากการประเมินจะนำมาใช้ในการเตรียมวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ และวิธีการประเมิน โดยเลือกวิธีวัดผล เพื่อความเหมาะสมของแต่ละบทเรียน

2. ประเมินระหว่างเรียนเพื่อนำผลมาปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เครื่องมือที่ใช้วัดมีแบบทดสอบ แบบสอบถาม และแบบวัดเจตคติ ผู้สอนอาจใช้ทั้งหมดหรือเลือกใช้เป็นบางชนิด ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3. ประเมินผลเพื่อวิเคราะห์จุดบกพร่องในการเรียน ซึ่งเป็นการประเมินตามวัตถุประสงค์ทั้งในด้านความรู้และจิตพิสัย ผู้สอนจะเลือกใช้เครื่องมือวัดเฉพาะจุดประสงค์บางข้อเพื่อค้นหาจุดบกพร่องในการเรียน แล้วนำผลมาใช้จัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมต่อไป

4. ประเมินผลปลายภาค เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากการผ่านกระบวนการของการฝึกฝนมาตลอดภาคหรือตลอดปีการศึกษา

การประเมินผลตามลักษณะดังกล่าว แสดงถึงลำดับขั้นที่ครูควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสอน การประเมินผลแต่ละลักษณะย่อมมีเป้าหมายที่ต่างกันและประเภทรูปแบบของเครื่องมือที่นำมาใช้ก็แตกต่างกัน จึงควรเลือกใช้ให้เหมาะสม

3. จิตวิทยาการเรียนการสอนภาษาไทย

ในการเรียนการสอนภาษาไทย ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษาต่างๆ ที่เป็นปัจจัยพื้นฐานและมีอิทธิพลสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน รวมทั้งกระบวนการและสภาพการเรียนการสอน เพื่อครูจะได้นำปัจจัยเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ ในการเตรียมการวางแผนและจัดดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545, หน้า 65-73) ได้กล่าวถึงจิตวิทยาที่เป็นปัจจัยพื้นฐานการศึกษาไว้ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลักจิตวิทยาเบื้องต้นที่สำคัญมากสำหรับครูทุกคนและทุกๆ วิชา หรือรายวิชาโดยทั่วไปบุคคลจะมีความแตกต่างกันใน 5 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ อารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญาและด้านความถนัด ส่วนองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้บุคคล มีความต่างนั้นได้แก่ พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการปฏิบัติตน ซึ่งมักจะเป็นผลมาจากการศึกษาอบรม องค์ประกอบเหล่านี้ย่อมทำให้ความสามารถทางภาษา หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาของเด็กแตกต่างกันได้

2. ความพร้อม (Readiness) หมายถึง สภาพความพร้อมของบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่ควรจะเป็น ทั้งนี้ความพร้อมของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะ (Maturity) ประสบการณ์หรือการฝึกฝน ความสนใจและแรงจูงใจนักจิตวิทยาชื่อ ธอร์นไดค์ (Edward L. Thorndike) ได้กล่าวถึงกฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) ไว้ว่า “การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจที่จะเรียนรู้ได้จริงๆ” ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กต้องเรียนบทเรียนใดใด ในขณะที่นักเรียนยังไม่พร้อม นักเรียนอาจจะเกิดความคับข้องใจ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนทักษะนั้นๆ และเกิดความเบื่อหน่ายขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้ครูควรศึกษา ความพร้อมทางภาษาของเด็กโดยการสังเกต สัมภาษณ์ หรือทดสอบ เมื่อทราบถึงความพร้อมแล้วก็จะได้

จัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ หรืออุปกรณ์และบรรยากาศ ให้เหมาะสมหรือสอดคล้องกับความพร้อมของเด็ก

3. ความต้องการ (Need) ความต้องการ หมายถึง สิ่งจำเป็นที่บุคคลจะต้องได้รับเพื่อการดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ โดยทั่วไปความต้องการอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ความต้องการทางร่างกายและความต้องการทางจิตใจ นักจิตวิทยาคนสำคัญชื่อ มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์นั้นมีลำดับชั้น เรียงจากความต้องการขั้นพื้นฐานไปสู่ความต้องการขั้นสูงสุด ดังนี้

3.1 ความต้องการทางร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย

3.2 ความต้องการความปลอดภัย เช่น ความอบอุ่น ความมั่นคงทางจิตใจ

3.3 ความต้องการเป็นเจ้าของ เช่น ความเคารพรัก ความหวงแหน

3.4 ความต้องการชื่อเสียง เช่น การยกย่องสรรเสริญ คำชมเชย

3.5 ความต้องการยอมรับในความสามารถ เช่น การเป็นสมาชิกที่ดีของหมู่คณะ ครูภาษาไทยจะต้องทราบและตระหนักถึงความต้องการเหล่านี้ของเด็ก เพื่อจะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สนองความต้องการของเด็ก ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อย่างไรก็ตามยังมีความต้องการประเภทหนึ่ง ที่ครูจำเป็นต้องนำมาพิจารณาด้วยเสมอ ได้แก่ ความต้องการทางวิชาการในภาษาไทย อาจเรียกความต้องการนี้ว่า “ความต้องการทางภาษา” (Language Need) ซึ่งครูผู้สอนอาจทราบได้จากการสังเกตสัมภาษณ์การสำรวจและการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความต้องการทางภาษาได้อีกด้วย

4. กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านความรู้ ทักษะ การปฏิบัติ และทักษะ อันเป็นผลเนื่องจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์ ทั้งประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อม โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลทำให้บุคคลเผชิญสภาพการณ์ที่แตกต่างไปจากเดิม กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ซึ่งทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เจริญงอกงามขึ้นในตัวผู้เรียนได้นี้ เรียกว่า “กระบวนการเรียนรู้” เพื่อให้ได้ประโยชน์ จากกระบวนการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ ครูภาษาไทยควรทราบถึงหลักหรือกฎการเรียนรู้ที่สำคัญดังต่อไปนี้

4.1 กฎแห่งการฝึก (The Law of Exercise) ภาษาไทยเป็นวิชาประเภททักษะ ครูจึงควรทราบ “กฎแห่งการฝึก” ของ ธอร์นไดค์ ซึ่งมีใจความว่า ถ้าได้มีการฝึกหรือกระทำซ้ำอยู่เสมอ จะทำให้สิ่งเร้าและการตอบสนองมีความสัมพันธ์กันอย่างมั่นคงขึ้น

และการเรียนรู้ก็คงอยู่ต่อไป กฎแห่งการฝึกนี้จะได้ผลดียิ่งขึ้น ถ้าครูสอนวิชาประเภททักษะ จะได้คำนึงถึง “กฎแห่งการใช้และไม่ใช้” หรือ “กฎแห่งการนำไปใช้” (The Law of use Disue) ควบคู่กันไปด้วยการฝึกทักษะ เพราะทักษะต่างๆ แม้จะฝึกฝนไว้แล้ว เป็นอย่างดี ถ้าหากไม่นำเอาไปใช้บ่อยๆ ในไม่ช้าก็อาจจะลืมเลือนหรือขาดประสิทธิภาพลงไปได้ ดังนั้นครูควรหาโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทางภาษาอยู่เป็นประจำ จนเป็นนิสัย

4.2 การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) ดิวอี้ (John Dewey) ผู้ซึ่งได้สมญานามว่า “บิดาแห่งการศึกษาแผนใหม่” ได้กล่าวว่า “คนเราเรียนรู้ได้ด้วยการกระทำและด้วยอุปกรณ์การสอนที่มีประสิทธิภาพ” จากคำกล่าวของนักการศึกษาท่านนี้ได้ทำให้มีวิธีสอน หรือกิจกรรมต่างๆ พร้อมอุปกรณ์หรือสื่อที่เกิดขึ้นมากมายเพราะนักเรียนควรจะได้เรียนรู้ ด้วยการกระทำมากกว่าการนั่งฟังเฉยๆ แบบและมีอุปกรณ์การสอนครบถ้วน นักเรียนก็จะเกิดการเรียนรู้ได้มากกว่าวิธีอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากว่ากฎแห่งการเรียนรู้ทั้งหลายมักจะขึ้นอยู่กับการกระทำหรือการปฏิบัติจริงๆ เป็นสำคัญ

4.3 การเรียนรู้โดยมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful Learning) จุดมุ่งหมายของผู้เรียน คือ สิ่งที่ผู้เรียนต้องการ หรือสิ่งที่ผู้เรียนมุ่งหวัง เกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายนี้ได้มีผู้พัฒนา “การสอนโดยจุดประสงค์” (Teacher by Objective หรือ T.B.O) ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนแบบหนึ่ง ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดของนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ชื่อ กาเย (Robert M. Gangne) ซึ่งนำมาทดลองใช้ในประเทศไทย การสอนโดยจุดประสงค์นี้ยึดจุดประสงค์ของบทเรียนเป็นหลักสำคัญ ให้เป็นตัวกำหนดหรือบ่งชี้ทิศทาง ของการจัดกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมทั้งหมด เพื่อโน้มนำผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดประสงค์ที่วางไว้อย่างครบถ้วน

5. การจูงใจ (Motivation) การจูงใจ หมายถึง การสร้างแรงพลังหรือผลักดันที่ไปกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง จนบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ การจูงใจนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลมากต่อการเรียนรู้ และทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ตามความสามารถของตน แรงจูงใจที่เกิดกับเด็กๆ อาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motives) ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่มีอยู่แล้วในตัวเด็ก เช่น ความหิวโหย แรงผลักดันทางเพศ (Sex Drive) การป้องกันอันตรายให้แก่ร่างกาย ความต้องการการสรรเสริญหรือการยอมรับจากสังคม ความต้องการการเป็นเจ้าของ ความอยากเป็นคนมีค่า ความสนใจที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

ความสนใจหรือความรักในวิชาใดๆ และความปรารถนาที่จะได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ เป็นต้น อีกประเภทหนึ่งคือแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motives) ซึ่งจัดเป็นแรงจูงใจที่มีอยู่ภายนอกตัวเด็ก เช่น การให้รางวัล การติดเหรียญ การชมเชย สิทธิพิเศษและการเลื่อนชั้น เป็นต้น

6. การเสริมแรง (Reinforcement) การเสริมแรงหรือการเสริมกำลังใจ หมายถึง การทำให้บุคคลเกิดความพอใจหลังจากได้แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีกและเพิ่มความคงทน ถาวร ยิ่งขึ้นการเสริมแรงแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การเสริมแรงทางบวกเพราะจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้ดี ตรงกันข้ามกับการเสริมแรงทางลบ เช่น การดูว่าการตัดสิทธิ์หรือการลงโทษ มักจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี

7. เจตคติ (Attitude) เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ภายในเป็นกระบวนการทางด้านจิตใจที่มีผลต่อการตัดสินใจของคนเรา ในการที่จะเลือกกระทำหรือไม่เลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เจตคติที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยทั่วไป เช่น ความชอบ ความซาบซึ้ง ความศรัทธา การเห็นคุณค่า ค่านิยม ความพึงพอใจ ความนิยมชมชอบ ฯลฯ บทบาทสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ เจตคติที่ดีนั้นจะเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้ตามเจตนาารมณ์ของบทเรียนและหลักสูตร

จากการศึกษาจิตวิทยาการเรียนการสอนภาษาไทย สรุปได้ว่าในการจัดการเรียนการสอน ครูต้องคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการ ความพร้อม และความแตกต่างระหว่างบุคคล ของนักเรียนแต่ละคน แล้วนำจิตวิทยาที่ได้ศึกษา มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน

4. ลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในมาตรา 24 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ใช้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ

อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกวิชา ครูสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน อำนวยความสะดวกให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูและนักเรียน อาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ สำหรับการจัดการกระบวนการ เรียนรู้ภาษาไทย ต้องมีลำดับขั้นของการจัดการเรียนรู้ เช่น การฝึกคิด การฝึกแก้ปัญหา โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา การฝึกให้นักเรียนทำงานกลุ่มโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นต้น ครูภาษาไทยต้องรู้จักเลือกวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์และ เนื้อหาการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง เมื่อไรจึงจะใช้การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปราย การสาธิต การแบ่งกลุ่มการศึกษาค้นคว้า การใช้เพลงและเกม การใช้ศูนย์การเรียนรู้ สถานการณ์จำลอง หรือวิธีการอื่นๆ ซึ่งลักษณะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ควรเป็นดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, หน้า 101-107)

1. การสำรวจความต้องการ ได้แก่ การสำรวจความต้องการ หรือความสนใจ และการสำรวจพื้นฐานความรู้เดิม
2. การเตรียมการ ได้แก่ การเตรียมการของครูเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ และองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ และการวางแผนการเรียนรู้
3. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นวิเคราะห์ อภิปรายผลงาน องค์ความรู้ที่สรุปได้จาก กิจกรรมการเรียนรู้วิเคราะห์ อภิปรายกระบวนการเรียนรู้
4. การประเมินผล
5. การสรุปและการนำไปประยุกต์ใช้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 19-20)

กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยมีหลายวิธี จะใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับ ความพร้อมของผู้เรียนความสามารถของครู การจัดเตรียมอุปกรณ์การสอน สภาพและ บรรยากาศในชั้นเรียน ครูผู้สอนต้องทราบวิธีสอนภาษาไทย พอสรุปเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้

1. คิดวิเคราะห์วิจารณ์ ให้ผู้เรียนสังเกตข้อความที่ครูสื่อสารให้เรียนแล้ว คิดวิเคราะห์และอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องผู้รับสาร โอกาสที่ใช้ในการ สื่อสารให้ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

2. กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ ให้ผู้เรียนวางแผนกำหนดวิธีการนำเสนอ เช่น การใช้ภาษา ในการช่วย ทำท่ายหรืออุปมาอุปไมย กำหนดรูปแบบของภาษาที่จะนำเสนอ และกำหนดโครงเรื่อง ประกอบด้วยบทนำ เนื้อเรื่องและบทสรุป จากนั้นให้ผู้เรียนฝึกซ้อมการนำเสนอ เช่น พูดในใจ พูดหน้ากระจก เขียนใส่กระดาษ มาให้ผู้อื่นอ่าน เป็นต้น

3. ปฏิบัติโดยการชื่นชม ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามแผนโดยการนำเสนอด้วยวิธีการทางภาษา และโครงเรื่องที่กำหนดไว้ โดยครูคอยกระตุ้นและให้กำลังใจ ให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยความชื่นชม

4. การประเมินระหว่างปฏิบัติ ขณะที่ผู้เรียนนำเสนอเรื่องด้วยวิธีการต่างๆ อยู่นั้น ครูคอยแนะนำให้นักเรียนสังเกตการนำเสนอของตนเองว่า มีข้อบกพร่องอะไร มีสาเหตุมาจากอะไร และจะมีแนวทางแก้ไขปรับปรุงอย่างไร

5. ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ เมื่อผู้เรียนได้สังเกตและประเมินการนำเสนอของตนเองจึงทราบความบกพร่องและวิธีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เรียนปรับปรุงการนำเสนอของตนให้ดีขึ้นเสมอ

6. ประเมินผลรวมเพื่อให้เกิดความภูมิใจเมื่อผู้เรียนได้ปรับปรุงการนำเสนอของตนเองจนดีขึ้น แล้วให้ผู้เรียนปฏิบัติซ้ำๆ จนเกิดทักษะ แล้วให้ผู้เรียนอภิปรายถึงผลที่ได้จากการนำเสนอนั้น เช่น ทำให้ผู้รับสารเข้าใจสาร ได้ถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

พอสรุปได้ว่า การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยนั้นควรเลือกให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของบทเรียน เหมาะสมกับผู้เรียน พิจารณาจากความสามารถของผู้สอน พิจารณาสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน เลือกกิจกรรมให้มีความสุขสนุกสนาน ปฏิบัติได้ง่ายไม่ซับซ้อนและยืดหยุ่น เลือกกิจกรรมที่ให้แนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม

แนวคิดหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่จำเป็นมาก ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในชีวิตประจำวันต้องอาศัยการอ่านจึงจะสามารถเข้าใจและสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอ่านเป็นกระบวนการอันซับซ้อน ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่าน จึงให้ความหมายของการอ่านแตกต่างกัน ซึ่งแล้วแต่ผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นๆ จะมองไปในด้านใด เช่น นักภาษาศาสตร์จะมองการอ่านในแง่ของภาษานักจิตวิทยา หรือมองในแง่จิตภาษาศาสตร์ แต่ส่วนมากก็ให้ความหมายที่คล้าย และใกล้เคียงกัน ดังนี้

1. ความหมายของการอ่าน

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542, หน้า 24) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การแปลสัญลักษณ์ที่เขียนหรือพิมพ์ ให้ความหมายออกมาเป็นสัญลักษณ์ในภาษาไทย คือ คำ ข้อความ จึงเป็นเรื่องสำคัญมากในการสอนอ่าน เพื่อนักเรียนจะต้องเข้าใจความหมาย และนำไปใช้ในการฟัง พูดและเขียนได้อย่างถูกต้อง

นภดล จันทรเพ็ญ (2542, หน้า 73) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของอักษร เครื่องหมายสัญลักษณ์ เครื่องสื่อความหมายต่างๆ ที่ปรากฏแก่ตาออกมาเป็นความคิด ความเข้าใจเชิงสื่อสาร แล้วผู้อ่านสามารถนำความคิด ความเข้าใจนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ต่อไป

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2542, หน้า 2) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง ลำดับที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราวของสาร ที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 1,364) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า หมายถึง การอ่านตามตัวหนังสือ การอ่านออกเสียงตามตัวหนังสือ การดูหรือเข้าใจความจากหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ การคิด การนับ

สวางค์ คำเนินสวัสดิ์ และคนอื่นๆ (2546, หน้า 87 อ้างถึงใน น้ำอ้อย สุรสิทธิ์ เรืองชัย, 2552, หน้า 19) ให้ความหมายการอ่านว่า การอ่าน คือ การสื่อสารอย่างหนึ่งเป็นทั้งการส่งสารและการรับสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2547, หน้า 3) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า คือ การบริโภคคำที่ถูกเขียนออกมาเป็นตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์ โดยมีกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เริ่มมาจาก “แสง” ที่ถูกสะท้อนมาจากตัวหนังสือ ผ่านเลนส์นัยน์ตา และประสาทตา เข้าสู่เซลล์สมองไปเป็นความคิด (Idea) ความรับรู้ (Perception) ความจำ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

เสาวลักษณ์ ตรองจิต (2547, หน้า 23 อ้างถึงใน เครือวัลย์ ชินโสม, 2549, หน้า 23) ให้ความหมายการอ่าน คือ กระบวนการแปลความหมาย จากสิ่งที่อ่านทางสายตา เพื่อเก็บรวบรวมความคิด อย่างมีเหตุผล จนเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องในสิ่งที่อ่าน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2550, หน้า 95-96) ให้ความหมายการอ่านไว้หลายส่วน ดังนี้

1. ส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะของกระบวนการ หมายถึง ลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราวข่าวสารที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้
2. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ หมายถึง การสอนอ่านเพื่อให้เข้าใจหลักจิตวิทยาพัฒนาการทางภาษาของเด็กแต่ละวัย จัดสื่อการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเด็ก
3. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์ หมายถึง การสอนอ่านจะต้องเข้าใจเสียง ฐานที่เกิดเสียงของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เข้าใจหลักภาษา และการใช้ภาษา เพื่อนำหลักการเหล่านั้นมาสอนอ่านและเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง
4. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาทางการศึกษา หมายถึง การนำหลักจิตวิทยา มาใช้ทางการศึกษา เช่น ความพร้อมของการอ่าน ความสนใจ แรงจูงใจ การเสริมแรงและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการพิจารณาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิชาการศึกษา หมายถึง การรู้จักเลือกวิธีสอนอ่านที่เหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียน ทั้งนี้เป็นไปตามขั้นพัฒนาการ เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่าน

6. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาด้านการจำและการลืม หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถจดจำเรื่องและเก็บไว้ในสมอง ถ้ามีโอกาสเล่าให้ผู้อื่นฟังก็สามารถเล่าได้ถูกต้อง แต่การที่ผู้อ่านจะจำข้อความที่อ่านได้ก็ต้องเข้าใจความหมายของคำ รุ้หน้าที่ของคำ อีกทั้งสามารถแยกพยัญชนะ สระ ตัวสะกด และวรรณยุกต์ ออกจากกันได้ และผู้อ่านจะจำเรื่องได้มากหรือน้อยนั้น ยังขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้อ่านที่มีต่อเรื่องนั้น อีกด้วย

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2544, หน้า 24 อ้างถึงใน อรทัย เรืองบุญ, 2553, หน้า 23) กล่าวว่า การอ่าน คือการแปลสัญลักษณ์ที่เขียนหรือพิมพ์ให้มีความหมายออกมา สัญลักษณ์ในภาษาไทย คือ คำ ข้อความ จึงเป็นเรื่องสำคัญมากในการอ่าน นักเรียนจะต้องเข้าใจความหมายและนำไปใช้ในการพูด และเขียนอย่างถูกต้อง

พรพิมล แสนนาม (2553, หน้า 21) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการที่ผู้อ่านรับสารที่ผู้เขียนต้องการแสดงโดยอ่านผ่านถ้อยคำ ตัวอักษร หรือเครื่องหมายต่างๆ ที่มีความหมายโดยผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ ตีความ จนเกิดความเข้าใจในความคิดที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกมาจะได้ผลเพียงไรขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์และความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูล

มนิรัตน์ สุขโชติรัตน์ (2547, หน้า 18 อ้างถึงใน ธิดารัตน์ ผุงพิลา, 2558, หน้า 33) กล่าวว่า การอ่าน คือ กระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้สารซึ่งเป็นความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความคิดเห็นที่ผู้เขียนถ่ายทอดมาเป็นลายลักษณ์อักษร การที่ผู้อ่านจะเข้าใจสารได้มากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถในการใช้ความคิด

กล่าวโดยสรุป การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตา สัมผัสตัวหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ แปลสื่อความหมายจากตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ เป็นเรื่องราวที่เป็นแนวคิด โดยต้องรับรู้เข้าใจความหมายของคำ ประโยค ข้อความ เรื่องที่อ่าน ที่ใช้สื่อความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถ นำความหมายนั้นๆ ไปใช้ประโยชน์ได้

2. จุดประสงค์ของการอ่าน

สุวัฒน์ วิวัฒน์นานนท์ (2550, หน้า 30) กล่าวถึงจุดประสงค์ของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ ได้แก่ การอ่านหนังสือจากหนังสือประเภทตำราทางวิชาการ สารคดีทางวิชาการ การวิจัยประเภทต่างๆ หรือการอ่านผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ควรอ่านอย่างหลากหลายเพราะความรู้ในวิชาหนึ่งอาจนำไปช่วยเสริมในอีกวิชาหนึ่งได้
2. การอ่านเพื่อแสวงหาความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยว นวนิยายเรื่องสั้น เรื่องแปล การ์ตูน บทประพันธ์ บทเพลง แม้จะเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิงแต่ผู้อ่านจะได้ความรู้ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องด้วย
3. การอ่านเพื่อแสวงหาข่าวสารความคิด ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทบทความ บทวิจารณ์ รายงานต่างๆ ถ้าจะให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต้องเลือกอ่านให้หลากหลายจากเอกสาร วารสาร สื่ออื่นๆ ไม่เจาะจงอ่านเฉพาะสื่อที่นำเสนอตรงกับความคิดของตนเพราะจะทำให้มุมมองที่กว้างขึ้นอันจะช่วยให้เรามีเหตุผลอันมาประกอบการวิเคราะห์ ได้หลายมุมมองมากขึ้น
4. การอ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะทางแต่ละครั้ง ได้แก่ การอ่านที่ไม่ได้เจาะจงแต่เป็นการอ่านเป็นบางครั้งคราวในเรื่องที่ตนสนใจหรืออยากรู้ เช่น การอ่านประกาศต่างๆ การอ่านโฆษณา แผ่นพับประชาสัมพันธ์ สลากยา การอ่านข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา การอ่านประเภทนี้มักใช้เวลาไม่นานและไม่กระทำทุกวัน ส่วนใหญ่เป็นการอ่านเพื่อให้ความรู้และนำไปใช้หรือนำไปเป็นหัวข้อสนทนา เชื่อมโยง การอ่านสู่การวิเคราะห์ และคิดวิเคราะห์
5. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
6. การอ่านเพื่อการพัฒนาและปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพ เช่น หนังสือการฝึกการพูด การประกอบอาหาร การประดิษฐ์สิ่งต่างๆ

กาญจนา เชื่อมศรีจันทร์ (ออนไลน์) กล่าวถึง จุดประสงค์ของการอ่าน ดังนี้

1. การอ่านเพื่อหาความรู้ ได้แก่ การอ่านหนังสือจากหนังสือประเภท ตำราทางวิชาการ สารคดีทางวิชาการ การวิจัยประเภทต่างๆ หรือการอ่านผ่านสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ การอ่านจากหนังสือที่มีสาระเดียวกันควรอ่านจากผู้เขียนหลายๆ คน เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของเนื้อหา ผู้อ่านจะได้มีมุมมองที่กว้างขึ้น มีความรอบรู้ได้แนวคิดที่หลากหลาย และไม่ควรอ่านเฉพาะในเนื้อหาวิชาที่ตนชอบเท่านั้น ควรอ่านอย่างหลากหลายเพราะความรู้ในวิชาหนึ่ง อาจนำไปช่วยเสริมในอีกวิชาหนึ่งได้

2. การอ่านเพื่อความบันเทิง ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภท สารคดีท่องเที่ยว นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล การ์ตูน บทประพันธ์ บทเพลง แม้จะเป็น การอ่านเพื่อความบันเทิง แต่ผู้อ่านจะได้ความรู้ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องด้วย การอ่าน ประเภทนี้มีข้อควรระวังว่าปัจจุบันหนังสือบางชนิดมีเนื้อหาสาระและรูปภาพที่ขัดต่อ วัฒนธรรมและจารีตประเพณีไทย ผู้อ่านจึงควรพิจารณาเลือกให้ดี

3. การอ่านเพื่อทราบข่าวสาร ความคิด ได้แก่ การอ่านหนังสือ ประเภทบทความ บทวิจารณ์ ข่าว รายงานการประชุม ข้อควรระวังในการอ่านประเภทนี้ คือ ผู้อ่านมักเลือกอ่านสิ่งที่สอดคล้องกับความคิดและความชอบของตน จึงทำให้ปิดกั้น การรับรู้และแนวคิดด้านอื่นๆ ดังนั้น ถ้าจะเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต้องเลือกอ่านอย่าง หลากหลายไม่เจาะจงอ่านเฉพาะสิ่งที่นำเสนอตรงกับความคิดของตน เพราะจะทำให้มี มุมมองที่กว้างขึ้นอันจะช่วยให้เรามีเหตุผลอื่นๆ มาประกอบการวิจารณ์ วิเคราะห์ได้ลุ่มลึก มากขึ้น

4. การอ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะแต่ละครั้ง ได้แก่ การอ่านที่ไม่ได้ เจาะจง แต่เป็นการอ่านเป็นครั้งคราวในเรื่องที่ตนสนใจหรืออยากรู้ เช่น การอ่านประกาศ ต่างๆ การอ่านโฆษณา แผ่นพับประชาสัมพันธ์ สลากยา การอ่านสมุดโทรศัพท์หน้าเหลือง การอ่านข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา การอ่านประเภทนี้มักใช้เวลาไม่นานและไม่กระทำ ทุกวัน ส่วนใหญ่เป็นการอ่านเพื่อให้ความรู้แนะนำไปใช้ หรือนำไปเป็นหัวข้อสนทนา บางครั้งก็เพื่อฆ่าเวลา

กล่าวโดยสรุป จุดประสงค์ของการอ่าน หมายถึง เป็นทักษะในการสืบค้น ความรู้โดยผู้อ่านได้รับประโยชน์ทั้งผ่อนคลายอารมณ์ได้รับความรู้หรือใช้เป็นทักษะ ในการเรียนรู้ในวิชาอื่นๆ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

3. การอ่านเชิงวิเคราะห์

3.1 ทักษะการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์เป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจึงจะเกิดเป็นทักษะซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ภัทรา นิคมานนท์ (2543, หน้า 72 อ้างถึงใน ธิดารัตน์ ผุงพิลา, 2558, หน้า 45) กล่าวว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย ทักษะการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วยทักษะสำคัญๆ 3 ด้าน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบย่อยที่รวมอยู่ในเรื่องราวนั้นๆ เพื่อชี้ให้เห็นถึงมูลเหตุ ต้นกำเนิด สาเหตุ ผลลัพธ์ และประเด็นสำคัญของเรื่องราวต่างๆ

2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการพิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยที่รวมกันอยู่ในเรื่องนั้นๆ มีความสัมพันธ์เกี่ยวพันกันในลักษณะใด อาจเหมือนหรือต่างกัน คล้อยตามกัน หรือขัดกัน เกี่ยวข้องกันหรือไม่เกี่ยวข้องกัน อะไรเป็นเหตุของผลนั้น หรืออะไรเป็นผลของเหตุนั้น เป็นต้น

3. การคิดวิเคราะห์เชิงหลักการ เป็นความสามารถในการค้นหาว่าการที่โครงสร้างและระบบของวัตถุ สิ่งของ เรื่องราวและการกระทำต่างๆ รวมกันอยู่ในสภาพเช่นนั้นได้ เพราะยึดหลักหรือแทนอะไรเป็นสำคัญ

3.2 ความหมายการอ่านเชิงวิเคราะห์

นักวิชาการหลายท่านให้ความหมายการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนี้
สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542, หน้า 30-31) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ การแยกแยะข้อมูลออกเป็นส่วนๆ เพื่อให้มองเห็นโครงสร้างและความสัมพันธ์ของแต่ละส่วน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544, หน้า 48) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ การพิจารณาส่วนประกอบย่อยจากสารที่อ่าน ในส่วนนี้จะไม่มีการตอบที่ระบุชัดเจน ต้องอาศัยบริบทใกล้เคียงที่จะช่วยให้ผู้อ่านค้นพบคำตอบเช่นนิสัยของตัวละคร หรือลักษณะพิเศษบางอย่างของสถานที่หรือสิ่งแวดล้อม

กรมวิชาการ (2546, หน้า 208) ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นการอ่านหนังสือแต่ละเล่มอย่างละเอียดให้ได้ครบถ้วนแล้ว จึงแยกแยะให้ได้ว่าส่วนต่างๆ นั้นมีความหมายและความสำคัญอย่างไรบ้าง แต่ละด้านสัมพันธ์กับส่วนอื่นๆ อย่างไร

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546, หน้า 2 อ้างถึงใน มาลีรัตน์ โภษาแสง, 2554, หน้า 18) ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า การจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วนๆ เพื่อค้นหาว่าทำมาจากอะไร มีองค์ประกอบอะไรบ้าง ประกอบขึ้นมาได้อย่างไร เชื่อมโยงกันอย่างไร

ฉันทนา การสะอาด (2547, หน้า 11) ได้สรุปความหมายของการเชิงวิเคราะห์ว่า หมายถึง ความสามารถในการประเมินสิ่งที่อ่าน โดยใช้การคิดอย่างรอบคอบและใช้วิจารณญาณในเรื่องที่อ่าน

เอมอร สงวนดี (2547, หน้า 17) ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า ความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นและประเมินสิ่งที่อ่านโดยใช้ความคิดพิจารณาอย่างรอบคอบและมีวิจารณญาณต่อเรื่องราวที่อ่าน

สุวิทย์ มูลคำ (2548, หน้า 9) ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า ความสามารถในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์ (2550, หน้า 39 อ้างถึงใน สุกัญญา จันทประสาร, 2555, หน้า 43) ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามแนวทางการประเมิน การอ่านเชิงวิเคราะห์และเขียนสื่อความของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ว่าหมายถึง การคิดโดยพิจารณาจำแนก แยกแยะไตร่ตรอง ใคร่ครวญ แจกแจง ส่วนประกอบของการจัดหมวดหมู่ อาศัยกันตามเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกัน ตามสภาพความจริงของสิ่งนั้นๆ

สมนึก ภัททิยธนี (2546, หน้า 144 อ้างถึงใน พรทิภา มากมูลดี, 2551, หน้า 24) ให้ความหมายการอ่านเชิงวิเคราะห์ว่า การแยกแยะพิจารณาดูรายละเอียดของสื่อต่างๆ หรือเรื่องต่างๆ ว่ามีส่วนใดสำคัญที่สุดมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

พอสรุปได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การอ่านใคร่ครวญ หรือแยกแยะส่วนต่างๆ ออกมาให้ถี่ถ้วนที่สุดที่จะทำได้ ถ้าหากเป็นงานเขียนก็แยกแยะ ไปตามรูปแบบของงานนั้น ให้เห็นความแตกต่าง ความกลมกลืน ข้อดี ข้อด้อย โดยใช้ การวิเคราะห์อย่างรอบคอบประเมินสิ่งที่อ่านและค้นหาสิ่งที่ซ่อนอยู่ในสารนั้น

4. การวัดและประเมินผลการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์

การวัดและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการประเมินความสามารถ ซึ่ง กรมวิชาการ (2546, หน้า 216) เสนอแนวทางการและประเมินผลอ่านภาษาไทย เชิงวิเคราะห์ ดังนี้

1. พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมในการวิเคราะห์คำ วลี หรือประโยค นอกจากนั้นควรวัดผล ด้านการวิเคราะห์ทัศนคติของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่านตลอดจน ประเมินผลจากความตั้งใจ สนใจ และผลงานที่ได้รับมอบหมาย
2. เลือกอ่านบทหรือกรอนที่ชอบ แล้วสรุปความเป็นร้อยแก้ว โดยใช้ สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย
3. เลือกอ่านบทหรือกรอนที่กำหนด แล้ววิเคราะห์วิจารณ์ บทที่อ่าน ในด้านรูปแบบฉันทลักษณ์ ความคิดและเนื้อหาสาระในบทหรือกรอน กลวิธีในการแต่งบท ร้อยกรองและสิ่งที่ผู้เขียนฝากไว้ในบทหรือกรอน
4. เลือกอ่านบทหรือกรอนแล้ววิเคราะห์ว่าเนื้อหาของบทหรือกรอน ให้อารมณ์ ความรู้สึก สอดคล้องกับเนื้อหาของบทหรือกรอนที่อ่านหรือไม่ ต่อจากนั้นจึง พิจารณาความสามารถและผลการทำงาน ด้วยการวัดผลความถูกต้องของการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา การสรุปความ การวิเคราะห์วิจารณ์ บทหรือกรอน และความตั้งใจในการทำ กิจกรรม
5. อ่านข้อความ แล้วสรุปความให้ถูกต้องชัดเจนตามแบบที่กำหนดให้
6. อ่านเรื่องและสรุปข้อความจากเรื่อง พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็น เชิงวิเคราะห์
7. อ่านข่าวหรือบทความจากหนังสือพิมพ์ แล้วขีดเส้นใต้ข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง และข้อความที่เป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียนด้วยสีหรือสัญลักษณ์ที่แตกต่างกัน
8. เลือกข่าวในหนังสือพิมพ์ แล้ววิเคราะห์ว่าข่าวนั้นมีการนำเสนอ เฉพาะข้อเท็จจริงหรือมีความคิดเห็นของผู้เขียนแทรกอยู่ด้วย พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ ว่าความคิดเห็นของผู้เขียนน่าเชื่อถือหรือไม่เพียงใด

9. วิเคราะห์วิจารณ์การพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ต่างๆ ในแง่การใช้สำนวนภาษา การสื่อความหมาย และความสอดคล้องกับเนื้อหาของข่าวนั้นๆ

10. ตัดข้อความโฆษณาจากสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ แล้วแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ในด้านความเชื่อถือ การใช้สำนวนภาษา ความน่าสนใจของการนำเสนอ

11. อ่านเรื่องที่กำหนดแล้วตีความเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เขียน แล้วสรุปความคิดเห็นของผู้เขียน พร้อมทั้งเสนอแนวความคิดของผู้เขียนที่มีต่อหนังสือเล่มนี้

12. เลือกวิเคราะห์วิจารณ์บทความ 1 เรื่อง ในรูปแบบการนำเสนอกลวิธีการแต่ง เนื้อหา และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา

13. อ่านเรื่องที่กำหนด แล้วประเมินค่าของเรื่องทั้งจุดดีและจุดด้อยโดยใช้เหตุผลประกอบ ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบ และคุณค่าทางวรรณคดีและสังคม

บุญเชิด ภิญโญอนันต์พงษ์ (2549, หน้า 42 อ้างถึงใน สุรัตน์ จรัสแผ้ว, 2549, หน้า 28-31) ได้เสนอแนวทางการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ ไว้ดังต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินให้ชัดเจน
2. เลือกเครื่องมือวัดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับข้อมูลที่จะวัด
3. พยายามใช้เทคนิคการวัดหลายๆ วิธี
4. ต้องศึกษาจุดเด่น จุดด้อย ของเครื่องมือแต่ละชนิด เพื่อให้ใช้ได้ถูกต้อง

5. ระวังระวังความผิดพลาด คลาดเคลื่อนของคะแนนที่อาจเกิดขึ้นจากการวัด ซึ่งอาจเกิดจากธรรมชาติของสิ่งที่วัด ซึ่งมีความซับซ้อน คุณภาพของเครื่องมือ ตลอดจนการขาดความชำนาญการ ขาดความเข้าใจของผู้วัด

จะเห็นได้ว่า การคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะการคิดที่ช่วยให้นักเรียนสามารถพิจารณาแยกแยะองค์ประกอบ และสรุปประเด็นที่ศึกษาได้ การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดระดับสูง จึงจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องมีทักษะพื้นฐานมาก่อน เช่น ทักษะการอ่าน การเขียน และทักษะการฟัง โดยเฉพาะทักษะการอ่านซึ่งถือเป็นทักษะที่สำคัญที่นักเรียนใช้ในการศึกษาหาความรู้จากข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ปัจจุบันข้อมูลข่าวสารมีจำนวนมาก

ทั้งข้อมูลที่เป็นบวกและลบ การอ่านเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ นักเรียนจำเป็นต้องสามารถแยกแยะข้อมูล ข่าวสาร นั้นได้ด้วยว่าข้อมูลนั้นมีลักษณะและองค์ประกอบอย่างไร ตลอดจนยังสามารถสรุปและตัดสินใจนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งการอ่านที่ต้องคิดพิจารณาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น เป็นการอ่านที่ต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเรียกว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์

5. ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์

นักวิชาการให้ความหมายความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนี้
กรมวิชาการ (2546, หน้า 208) อธิบายว่า เป็นการอ่านหนังสือแต่ละเล่มอย่างละเอียดให้ได้ครบถ้วนแล้วจึงแยกแยะให้ได้ว่าส่วนต่างๆ นั้นมีความหมายและความสำคัญอย่างไรบ้าง แต่ละด้านสัมพันธ์กับส่วนอื่นๆ อย่างไร การวิเคราะห์การอ่านประกอบด้วย

1. รูปแบบ
2. กลวิธีในการประพันธ์
3. เนื้อหาหรือเนื้อเรื่อง
4. สำนวนภาษา

6. การอ่านเชิงวิเคราะห์ในชั้นต่างๆ

6.1 การอ่านวิเคราะห์คำ เป็นการอ่านเพื่อแยกแยะถ้อยคำในวลี ประโยค หรือข้อความต่างๆ โดยสามารถบอกได้ว่าคำใดใช้อย่างไร ใช้ผิดความหมายผิดหน้าที่ ไม่เหมาะสม ไม่ชัดเจนอย่างไร ควรจะต้องหาทางแก้ไขปรับปรุงอย่างไร เป็นต้น เช่น

- 6.1.1 อย่าเอาไปใช้ทับกระดาก
- 6.1.2 ที่นี้รับอัดพระ
- 6.1.3 เขาท้องเที่ยวไปทั่วพิภพ
- 6.1.4 เจ้าอาวาสวัดนี้มรณกรรมเสียแล้ว

6.2 การอ่านเชิงวิเคราะห์ประโยค เป็นการอ่านเพื่อแยกแยะประโยคต่างๆ ว่าประโยคที่ถูกต้องชัดเจนหรือไม่ใช้ประโยคผิดไปจากแบบแผนของภาษาอย่างไร เป็นประโยคที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงใดหรือไม่ มีหน่วยความคิดในประโยคขาดเกินหรือไม่ เรียงลำดับความในประโยคที่ใช้ได้ถูกต้องชัดเจนหรือไม่ ใช้คำฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็นหรือใช้รูปประโยคที่สื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือไม่ เมื่อพบข้อบกพร่องต่างๆ แล้วสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ เช่น

6.2.1 สุขภาพของคนไทยไม่ดีขึ้น

6.2.2 การแก้ปัญหาจราจรในกรุงเทพฯ เกิดการจลาจล

6.2.3 ทุกคนย่อมประสบผลสำเร็จท่ามกลางความขยันหมั่นเพียร

6.2.4 เขามักจะเป็นหัวดีในทุกครั้งที่ฝนเริ่มตก

6.3 การอ่านเชิงวิเคราะห์หัตถ์ระคนของผู้แต่ง ผู้อ่านต้องพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบว่าผู้เขียนเสนอทัศนะของผู้แต่ง ผู้อ่านต้องพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบว่าผู้เขียนเสนอทัศนะ มีน้ำหนักเหตุผลประกอบข้อเท็จจริงน่าเชื่อถือเพียงใด เป็นคนมองโลกในแง่ใด เป็นต้น

6.4 การอ่านเชิงวิเคราะห์หัตถ์ระคน หมายถึง การอ่านอย่างพิจารณาถึงความซาบซึ้งประทับใจที่ได้จากการอ่าน วิธีการที่จะทำให้เข้าถึงรสอย่างซาบซึ้ง คือ การวิเคราะห์หัตถ์ระคนของภาพและเสียง

6.4.1 ด้านรสของเสียง ผู้อ่านจะรู้สึกได้ชัดจากการอ่านออกเสียงดังๆ การอ่านอย่างปรกติหรือการอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งจะช่วยให้รู้สึกถึงความไพเราะของจังหวะและความเคลือบไหว ซึ่งแง่อยู่ในเสียงทำให้เกิดความรู้สึกไปตามท่วงทำนองของเสียงสูงต่ำจากเนื้อเรื่องที่อ่าน

6.4.2 ด้านรสของภาพ เมื่อผู้อ่านอ่านแล้วเกิดความเข้าใจเรื่องในขณะเดียวกันทำให้เห็นภาพด้วย เป็นการสร้างเสริมให้ผู้อ่านได้เข้าใจความหมาย การเขียนบรรยายความด้วยถ้อยคำไพเราะ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองก่อให้เกิดภาพขึ้นในใจผู้อ่าน ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและเข้าใจความหมายของเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

6.5 การอ่านเพื่อวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหาและการตีความเนื้อหาของข้อความ การอ่านเชิงวิเคราะห์ยังมีสิ่งที่จะต้องพิจารณา คือ การวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหาและการตีความเนื้อหาของหนังสือ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

6.5.1 จัดประเภทหนังสือตามเนื้อหา หนังสือแต่ละประเภทมีวิธีอ่านต่างกัน ก่อนอ่านต้องวิเคราะห์รู้ว่าหนังสือเล่มนั้นอยู่ประเภทใด การแบ่งประเภทจะดูแต่ชื่อเรื่อง หรือลักษณะภายนอกเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องสำรวจเนื้อหาด้วย อย่างไรก็ตามชื่อเรื่องเป็นสิ่งแรกที่ใช้เป็นแนวทางได้ ต้องสำรวจเนื้อหาด้วย อย่างไรก็ตามชื่อเรื่องเป็นสิ่งแรกที่ใช้เป็นแนวทางได้เพราะผู้เขียน ย่อมต้องพยายามตั้งชื่อเรื่องให้ตรงแนวเขียนหรือจุดมุ่งหมายในการเขียนของตนให้มากที่สุด

6.5.1.1 สรุปให้สั้นที่สุดว่า หนังสือนั้นกล่าวถึงอะไร หนังสือที่ดีทุกเล่มต้องมีเอกภาพ มีการจัดองค์ประกอบของส่วนย่อยอย่างเป็นระเบียบ ผู้อ่านต้องพยายามสรุปภาพดังกล่าวออกมาเพียง 1-2 ประโยค ว่าหนังสือเล่มนั้นมีอะไรเป็นจุดสำคัญหรือเป็นแก่นเรื่อง แล้วจึงหาความสัมพันธ์กับส่วนสำคัญต่อไป

6.5.1.2 กำหนดโครงสร้างสังเขปของหนังสือ เมื่ออ่านต้องตั้งประเด็นด้วยว่า จากเอกภาพของหนังสือเล่มนั้นมีอะไรเป็นส่วนสำคัญบ้าง

6.5.1.3 กำหนดปัญหาที่ผู้เขียนต้องการแก้ ผู้อ่านควรพยายามอ่านและค้นพบว่าผู้เขียนเสนอปัญหาอะไร อย่างไร มีปัญหาย่อยอะไร และให้คำตอบตรงๆ ได้หรือไม่ การตั้งปัญหาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจเรื่องชัดเจน ยิ่งตั้งปัญหาได้กว้างขวางลึกซึ้งเพียงใดยิ่งเข้าใจได้

6.5.2 การตีความเนื้อหาของหนังสือ การตีความเป็นสิ่งที่ผู้อ่านทำความเข้าใจความคิดของผู้เขียน พิจารณาวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้บอกความหมายหรือนัยของข้อความที่เขียนออกมาตรงๆ แต่ผู้อ่านต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจบริบทของเรื่องเป็นอย่างดี จึงจะตีความได้ถูกต้อง การทำความเข้าใจความคิดของผู้เขียนเช่นนั้นทำให้เราไม่วิจารณ์ผู้เขียนอย่างยุติธรรม แต่จะพิจารณาทั้งข้อดีข้อบกพร่องของงานนั้นอย่างชัดเจน การตีความเนื้อหาของหนังสือมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

6.5.2.1 ตีความหมายของคำสำคัญและค้นหาประโยคสำคัญที่สุด ผู้อ่านต้องพยายามเข้าใจคำสำคัญ และเข้าใจประเด็นที่สำคัญ ที่ผู้เขียนเสนอเพื่อเข้าใจความคิดของผู้เขียน

6.5.2.2 สรุปความคิดสำคัญของผู้เขียน โดยพิจารณาว่าประโยคใดเป็นเหตุประโยคใดเป็นผล ประโยคใดเป็นข้อสรุป ซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้สรุปความคิดออกมาให้ชัดเจน แต่ผู้อ่านต้องพยายามสรุปออกมาให้ได้

6.5.2.3 ตัดสินว่าอะไรคือการแก้ปัญหาของผู้เขียน เมื่อผู้อ่านตีความสำคัญให้ตรงกับผู้เขียน เข้าใจความคิดสำคัญของผู้เขียนและสรุปความคิดของผู้เขียนได้แล้ว ผู้อ่านก็จะวิเคราะห์หรือตัดสินได้ว่าจากเรื่องราวหรือเหตุผลต่างๆ ที่ผู้เขียนนำมาเสนอนั้น มีความสมเหตุสมผลหนักแน่น น่าเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใด เพื่อนำไปสู่การวิจารณ์หนังสือเรื่องนั้นๆ ต่อไป

6.5.3 การอ่านพิจารณาคอลัมน์ต่างๆ จากหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ เป็นหนังสือที่คนจำนวนมากอ่านเป็นประจำทุกวัน มีคอลัมน์หลากหลาย การอ่านหนังสือพิมพ์ มีแนวการพิจารณาประเด็นต่างๆ ดังนี้

6.5.3.1 การพาดหัวข่าว การพาดหัวข่าวเป็นการตั้งชื่อข่าวให้ กะทัดรัด และพิมพ์ด้วยอักษรใหญ่เป็นพิเศษเพื่อดึงดูดความสนใจ การพาดหัวข่าวที่ดี มีลักษณะ ดังนี้

1) หัวข่าวตรงกับสาระของข่าว ผู้เขียนข่าวไม่ควรพาดหัวข่าว ไม่ตรงกับเนื้อหาข่าวเพื่อเรียกร้องความสนใจ

2) หัวข่าวใช้ภาษาที่กะทัดรัด เข้าใจง่าย ไม่ควรใช้ภาษา ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดและใช้คำผิดความหมาย เพียงเพื่อประโยชน์ทางการขาย โดยไม่คำนึงถึงคุณค่าทางภาษา เช่น

2.1) ท้าพิฟ้าพิการหวัง 30 ทอง

2.2) เปิดตัวกินปู้วัดใจนายก

2.3) หื่นรุ่มสังกรรมสาวรุ้น

6.5.3.2 เนื้อหาของข่าว มีแนวพิจารณา ดังนี้

1) เนื้อหาข่าวที่ดีต้องเป็นข่าวจริงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ควรมีความคิดเห็น หรือเนื้อหาตามใจผู้เขียนเพื่อให้ผู้ฟังชื่นชม ข่าวที่ดีต้องเป็นข่าวที่ส่งผล กระทบต่อคนหมู่มาก หรือส่วนรวม เช่น ข่าวการเมือง การเลือกตั้ง ข่าวการปกครอง ข่าวสังคม ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการประกอบอาชีพ หรือข่าวเกี่ยวกับอนามัย เป็นต้น ไม่ควร เป็นข่าวของคนใดคนหนึ่ง เพื่อยกย่องเชิดชูโดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง และต้อง เป็นข่าวที่ไม่ทำลายความมั่นคงของชาติความสงบสุขของประชาชน และศีลธรรมอันดีงาม

2) ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาสุภาพ ไม่ควรใช้ภาษาหยาบคาย

3) การเล่าเหตุการณ์ในข่าวควรเล่าตามลำดับตั้งแต่ต้นจนจบ ไม่ปิดบังอำพราง มีเงื่อนงำสลับซับซ้อน

4) การเล่าเหตุการณ์ทุกตอน ต้องอ้างอิงหลักฐานที่มา สถานที่ เวลา รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบรายละเอียด และมีความเชื่อถือในข่าว การปกปิดสถานที่ชื่อ หรือนามบุคคล ควรเป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์ใจที่ปกป้องผู้บริสุทธิ์ ผู้เยาว์ หรือเป็นจรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์

6.5.3.3 การพิจารณาบทความในหนังสือพิมพ์ มีแนวพิจารณา

ดังนี้

- 1) ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้ที่รู้เรื่องที่เขียนอย่างถ่องแท้ มีข้อมูลสามารถอ้างอิงได้
- 2) ผู้เขียนบทความต้องแสดงความคิดเห็น โดยอาศัยข้อเท็จจริง และเหตุผลอื่นๆ ประกอบอย่างกว้างขวาง การแสดงความคิดเห็นเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ใจ ไม่ใช่ความรู้สึกของตนเองเป็นตัวกำหนดเพียงอย่างเดียว การแสดงความคิดเห็นนั้น ควรเป็นไปในทางสร้างสรรค์ และไม่อคติลำเอียง
- 3) การวิจารณ์ของผู้เขียนบทความ ต้องตั้งอยู่บนหลักการ การดำเนินไม่ควรเน้นที่ตัวบุคคล แต่เน้นที่วิธีการหรือหลักการ ควรชี้ให้เห็นปัญหา และเสนอแนวทางแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ รูปแบบการเขียนและการใช้ภาษา ควรมีความถูกต้อง เข้าใจง่าย ไม่ใช้ถ้อยคำที่ส่อเสียดหยาบคาย

6.5.3.4 การพิจารณาคอลัมน์อื่นๆ นอกจากข่าวและบทความแล้ว วารสาร หรือหนังสือพิมพ์ยังมีอีกหลายคอลัมน์ เช่น บันเทิงคดี ประกาศ โฆษณา ความรู้ ต่างๆ การพิจารณาคูณค่าในแต่ละคอลัมน์ ควรพิจารณาเรื่องการใช้ภาษา การเขียน และ คุณค่าที่ได้รับจากการอ่าน เป็นต้น

สุวิทย์ มูลคำ (2550, หน้า 17) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่าน การเชิงวิเคราะห์มี 3 ประการ ดังนี้

1. สิ่งที่กำหนดให้เป็นสิ่งสำเร็จรูปที่กำหนดให้วิเคราะห์ เช่น วัตถุประสงค์ของ เรื่องราว เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ต่างๆ เป็นต้น
2. หลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผล อาจจะเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน เป็นต้น
3. การค้นหาความจริงหรือความสำคัญ เป็นการพิจารณา ส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ตามหลักการหรือกฎเกณฑ์ แล้วทำการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุป

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการอ่านการเชิงวิเคราะห์ เป็นเรื่องสำคัญ ที่ผู้อ่านจะต้องพิจารณา ฝึกให้เกิดความชำนาญ ทั้งการวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหา สำนวน ภาษาและบริบทของประโยคอันจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

7. การจัดการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงวิเคราะห์ เป็นการเน้นทักษะ การอ่าน เพื่อแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งนักเรียนอาจวิเคราะห์โดยการพูด หรือการเขียนสื่อความให้ผู้อื่นเข้าใจแนวคิดในด้านต่างๆ อย่างมีหลักการและมีเหตุผล มีนักการศึกษาได้เสนอรูปแบบและวิธีการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (2548, หน้า 19) กล่าวว่าการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

1. กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดสิ่งของเรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นมาเพื่อจะใช้วิเคราะห์ เช่น เหตุการณ์จากข่าว ของจริง หรือสื่อ เทคโนโลยี เป็นต้น

2. กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุ หรือความสำคัญ เช่น บทความนี้ต้องการสื่อหรือบอกอะไรที่สำคัญ

3. กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนด สำหรับแยกส่วนประกอบที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนหรือ ความต่างกันหลักเกณฑ์หาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ซึ่งอาจเป็นความสัมพันธ์ ลักษณะคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน

4. วิจารณ์แยกแยะ เป็นการพินิจวิเคราะห์ ทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดออกเป็นส่วนย่อยๆ อาจใช้เทคนิคคำถามที่ประกอบด้วยใคร (Who) อะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) เพราะเหตุใด (Why) อย่างไร (How)

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2549, หน้า 131) ได้เสนอรูปแบบการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ ไว้ดังนี้

1. วิธีการสอนอ่านโดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการสอนอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญแล้วร่วมอภิปรายพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง

2. วิธีการสอนอ่านโดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการแนะนำให้นักเรียน รู้จักคำศัพท์ที่สำคัญ เพื่อให้นักเรียนรู้จักความหมายของคำ และนำไปใช้ได้ถูกต้องแล้ว จึงอ่านเรื่อง

3. วิธีการสอนอ่านโดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้รู้จักโครงสร้าง ของประโยคชนิดและหน้าที่ของคำในประโยคก่อนอ่านเรื่อง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, หน้า 21) ได้เสนอ ขั้นตอนการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูล (รับรู้เรื่องราวและเข้าใจความหมายจาก การสังเกต สนทนา ชักถามเล่าเรื่อง บริบท ท่าทางจากข่าวสารข้อมูลในหนังสือพิมพ์)
2. ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ (คิดวิเคราะห์ จำแนกและจับใจความสำคัญของ เรื่องว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร เมื่อไร เพราะเหตุใด)
3. ขั้นที่ 3 สรุป (สังเคราะห์ข้อมูลแล้วสรุปความน่าจะเป็นความ น่าเชื่อถือ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม หาหลักฐานประกอบการตัดสินใจ)
4. ขั้นที่ 4 ประยุกต์และนำไปใช้ (นำผลการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง เลือกอย่างเหมาะสมแล้วนำไปใช้)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเชิงวิเคราะห์สรุปได้ว่า ครูควรจัดเตรียม เรื่องราว เนื้อหา หรือข้อความต่างๆ โดยจัดเตรียมเองหรือมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษา หรือรวบรวมมาก็ได้ แต่สิ่งสำคัญก็คือ เนื้อหาหรือเรื่องราวที่จะนำมาวิเคราะห์นั้นต้อง สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ด้วยและเป็นสื่อการเรียนรู้การสอนที่ใช้ได้จริง เช่น ฝึกให้นักเรียนแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น

8. ประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์

- 8.1 ช่วยทำให้ผู้อ่านได้เห็นภาพของงานเขียนทุกส่วนว่าประกอบด้วยอะไร อยู่ในลักษณะใด พร้อมทั้งมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลที่อ่านนั้น
- 8.2 สามารถแยกแยะประเด็นข้อมูลได้ว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง และส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น
- 8.3 ทำให้เป็นคนใฝ่รู้และเพิ่มประสิทธิภาพการอ่าน ตลอดจนได้สังเกตเห็น คุณค่าของงานเขียน
- 8.4 เป็นการกระตุ้นให้เกิดความคิด มีทัศนะและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีเหตุและผล

8.5 ช่วยให้เกิดความรู้ ความคิดกว้างขวาง สิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ สามารถเลือกใช้ในสิ่งที่ตนต้องการอ่าน ได้จากข้อมูลข้อเขียนประเภทต่างๆ นั้น

8.6 ก่อให้เกิดความรู้ ความคิดกว้างขวาง ตามแนวทางระบอบประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น และรู้จักตัดสินจนสิ่งที่ดีที่สุดด้วยตนเอง

8.7 ช่วยให้ผู้รู้จักประเมินค่าเรื่องที่อ่าน ด้วยความรอบคอบและด้วยเหตุผล สามารถนำสิ่งที่อ่านได้รับ ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ข้อเสนอแนะในการอ่านเชิงวิเคราะห์

9.1 อ่านหนังสือเรื่องนั้นๆ อย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบ และพิจารณาหาเหตุผลประกอบ

9.2 อ่านหนังสือประเภทอื่นๆ ประกอบ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องก่อนที่จะประเมินค่า

9.3 ใช้ความรู้ ประสบการณ์ และวิจารณญาณในการแยกส่วนที่ดี ส่วนที่บกพร่องอย่างมีเหตุผล

9.4 เมื่ออ่านหนังสือเรื่องนั้นๆ จบ ควรตอบตนเองได้ว่าได้รับอะไรจากการอ่าน เช่น ได้รับความรู้ ความบันเทิง ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และเรื่องนั้นๆ มีคุณค่าอย่างไร เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

แนวคิดหรือรูปแบบการเรียนการสอนมีอยู่หลายรูปแบบ ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

1. ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

จันทร์ฯ ตันติวงศานุรักษ์ (2543, หน้า 37-55) ให้ความหมายว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนบรรลุเป้าหมาย ตลอดจนส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือทีมตามระบอบประชาธิปไตย

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545, หน้า 131-134) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนแบบร่วมมือว่า เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วย สมาชิกที่มีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่มทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน

ทิตนา เขมมณี (2553, หน้า 99) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไป เรามักจะไม่สนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ส่วนใหญ่เรามักจะมุ่งไปที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับบทเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนเป็นมิติที่มักจะถูกละเลยหรือมองข้ามไปต่างๆ ที่ผลการวิจัยชี้ชัดเจกว่า ความรู้สึกลึกซึ้งของผู้เรียนต่อตนเอง ต่อโรงเรียน ต่อครูและเพื่อนร่วมชั้น มีผลต่อการเรียนรู้มาก

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2544, หน้า 6 อ้างถึงใน สุนทยา คำมุงคุณ, 2554, หน้า 44) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึงวิธีการสอนแบบหนึ่ง โดยกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน ทำงานพร้อมกันเป็นกลุ่มขนาดเล็ก โดยทุกคนมีความรับผิดชอบงานของตนเองและงานของส่วนรวมร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์กัน และกันมีการทำงานกลุ่มเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจอันเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มร่วมมือ

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบร่วมมือ ยังเป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือทีม ตามระบอบประชาธิปไตย เป็นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ สามารถปรับตัวให้อยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ได้มีความหมายเพียงว่า มีการจัดให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มแล้วให้งานและบอกผู้เรียนให้ช่วยกันทำงานเท่านั้น การเรียนรู้จะเป็นแบบร่วมมือได้ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญครบ 5 ประการ ดังนี้ (Johnson and Johnson, 1990, pp. 31-37)

1. การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน (positive interdependence)

กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ จะต้องมีความตระหนักว่าสมาชิกกลุ่มทุกคนมีความสำคัญ และความสำเร็จของกลุ่มขึ้นกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ในขณะที่เดียวกันสมาชิกแต่ละคน จะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ความสำเร็จของบุคคลและของกลุ่มขึ้นอยู่กับกันและกัน ดังนั้นแต่ละคนต้องรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนและในขณะที่เดียวกันก็ช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วย

2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (face-to-face promotive interaction)

การที่สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันนางที่จะช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มจะห่วงใย ใ้วางใจ ส่งเสริม และช่วยเหลือกันและกันในการทำงานต่างๆ ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (individual accountability)

สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้ทุกคนจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ และพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ไม่มีใครที่จะได้รับประโยชน์โดยไม่ทำหน้าที่ของตน ดังนั้นกลุ่มจึงจำเป็นต้องมีระบบการตรวจสอบผลงาน ทั้งที่เป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม

4. การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงาน

กลุ่มย่อย (interpersonal and small-group skills) การเรียนรู้แบบร่วมมือจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญๆ หลายประการ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสารและทักษะการแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพ ยอมรับ และใ้วางใจกันและกัน ซึ่งครูควรสอนและฝึกให้แก่ผู้เรียน เพื่อช่วยให้ดำเนินงานไปได้

5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (group processing)

กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มครอบคลุม การวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่ม พฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มและผลงานของกลุ่ม

3. รูปแบบเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ทิตานา แคมมณี (2550, หน้า 102) ได้อธิบายถึงประเภทของกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า กลุ่มการเรียนรู้ที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปมี 3 ประเภท คือ

1. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างเป็นทางการ (formal cooperative learning groups) กลุ่มประเภทนี้ ครูจัดขึ้นโดยการวางแผน จัดระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีการ และเทคนิคต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันเรียนรู้สาระต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเป็นหลายๆ ชั่วโมงติดต่อกันหรือหลายสัปดาห์ติดต่อกันจนกระทั่งผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนด

2. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการ (informal cooperative learning groups) กลุ่มประเภทนี้ครูจัดขึ้นเฉพาะกิจเป็นครั้งคราว โดยสอดแทรกอยู่ในการสอนปกติอื่นๆ โดยเฉพาะการสอนแบบบรรยายครูสามารถจัดกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือสอดแทรกเข้าไปเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจหรือใช้ความคิดเป็นพิเศษในสาระบางจุด

3. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างถาวร (cooperative base groups) กลุ่มประเภทนี้เป็นกลุ่มการเรียนรู้ที่สมาชิกกลุ่มมีประสบการณ์การทำงาน/การเรียนรู้ร่วมกันมานานจนกระทั่งเกิดสัมพันธ์ภาพที่แน่นแฟ้น สมาชิกกลุ่มมีความผูกพันห่วงใย ช่วยเหลือกันและกันอย่างต่อเนื่อง

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียร ยินดีสุข (2551, หน้า 45-56) ได้สรุปถึงเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่นิยมกันไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างเป็นทางการ (formal cooperative learning groups) เป็นเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ใช้เวลาสอนตลอดคาบการเรียนหรือตลอดกิจกรรมการเรียนแต่ละคาบ

2. การเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการ (informal cooperative learning groups) เป็นเทคนิคของ เคแกน ที่ไม่จำเป็นต้องใช้ตลอดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละคาบ อาจใช้ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสรุปกิจกรรม ขั้นทบทวนหรือขั้นใดๆ ก็ได้ ซึ่งเคแกน (Kagan) ได้ออกแบบพัฒนาเทคนิคไว้ถึง 52 เทคนิค โดยแต่ละเทคนิคเสนอให้มีสมาชิก 4 คนต่อกลุ่ม ซึ่งเป็นขนาดที่พอเหมาะ ตัวอย่าง เช่น

2.1 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูด ตอบ แสดงความคิดเห็น เป็นคู่ๆ แต่ละคู่จะผลัดกันพูด และฟังโดยใช้เวลาเท่าๆ กัน

2.2 เทคนิคการเขียนเป็นคู่ (Rally table) เป็นเทคนิคคล้ายกับการพูดเป็นคู่ ต่างกันเพียงแต่ละคู่ผลัดกันเขียนหรือวาดแทนการพูด

2.3 เทคนิคการพูดรอบวง (Round robin) เป็นเทคนิคที่เปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มผลัดกันพูด ตอบ อธิบาย ซึ่งเป็นการพูดที่ผลัดกันทีละคนตามเวลาที่กำหนดจนครบ 4 คน

2.4 เทคนิคการเขียนรอบวง (Round table) เป็นเทคนิคที่เหมือนกับการพูดรอบวงแตกต่างกันที่เน้นการเขียนแทนการพูด เมื่อครูถามปัญหาหรือให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น นักเรียนจะผลัดกันเขียนลงในกระดาษที่เตรียมไว้ทีละคนตามเวลาที่กำหนด

2.5 เทคนิคการเขียนพร้อมกันรอบวง (Simultaneous round table) เทคนิคนี้เหมือนการเขียนรอบวง แตกต่างกันว่าเน้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเขียนคำตอบพร้อมกัน

2.6 เทคนิคคู่ตรวจสอบ (Pairs check) เป็นเทคนิคที่ให้สมาชิกในกลุ่มจับคู่กันทำงาน เมื่อได้รับคำถามหรือปัญหาจากครู นักเรียนคนหนึ่งจะเป็นคนทำ และอีกคนหนึ่งทำหน้าที่เสนอแนะหลังจากที่ทำข้อที่ 1 เสร็จ นักเรียนคู่นั้นจะสลับหน้าที่กัน เมื่อทำเสร็จครบแต่ละ 2 ข้อ แต่ละคู่จะนำคำตอบมาและเปลี่ยนและตรวจสอบคำตอบของคู่อื่น

2.7 เทคนิคพร้อมกันคิด (Numbered heads together) เทคนิคนี้แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มด้วย กลุ่มละ 4 คน ที่มีความสามารถคละกัน แต่ละคนมีหมายเลขประจำตัว แล้วครูถามคำถาม หรือมอบหมายงานให้ทำ แล้วให้นักเรียนได้อธิบายในกลุ่มย่อยจนมั่นใจว่าสมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจคำตอบ ครูจึงเขียนหมายเลขประจำตัวผู้เรียน หมายเลขที่ครูเรียกจะเป็นผู้ตอบคำถามดังกล่าว

2.8 เทคนิคการเรียงแถว (Line-ups) เป็นเทคนิคที่ง่ายๆ โดยให้นักเรียนยืนแถวเรียงลำดับภาพ คำ หรือสิ่งที่ครูกำหนดให้ เช่น ครูให้ภาพต่างๆ แก่ นักเรียน แล้วให้นักเรียนยืนเรียงลำดับภาพขั้นตอนของวงจรชีวิตของแมลง ห่วงโซ่อาหาร เป็นต้น

2.9 เทคนิคการแก้ปัญหาด้วยจิ๊กซอ (Jigsaw problem solving)

เป็นเทคนิคที่สมาชิกแต่ละคนคิดคำตอบของตนไว้ แล้วนำคำตอบของแต่ละคนมารวมกัน เพื่อแก้ปัญหาให้ได้คำตอบที่สมบูรณ์เหมาะสมที่สุด

2.10 เทคนิควงกลมซ้อน (Inside-outside circle) เป็นเทคนิค

ที่ให้นักเรียนนั่งหรือยืนเป็นวงกลมซ้อนกัน 2 วง จำนวนเท่ากัน วงในหันหน้าออก วงนอกหันหน้าเข้า นักเรียนที่อยู่ตรงกับจับคู่กันเพื่อสัมภาษณ์ซึ่งกันและกัน หรืออภิปรายปัญหา ร่วมกันจากนั้นจะหมุนเวียนเพื่อเปลี่ยนคู่ใหม่ไปเรื่อยๆ ไม่ซ้ำคู่กัน โดยนักเรียนวงนอก และวงในเคลื่อนไปในทิศทางตรงข้ามกัน

2.11 เทคนิคแบบมุมสนทนา (Corners) เป็นเทคนิควิธีที่ครูเสนอ

ปัญหา และประกาศมุมต่างๆ ภายในห้องเรียนแทนแต่ละข้อ แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อย เขียนหมายเลขข้อที่ชอบมากกว่า และเคลื่อนเข้าสู่มุมที่เลือกไว้ นักเรียนร่วมกันอภิปราย ภายในกลุ่มตามมุมต่างๆ หลังจากนั้นจะเปิดโอกาสให้นักเรียนในมุมใดมุมหนึ่งอภิปราย เรื่องราวที่ได้ศึกษาให้เพื่อนในมุมอื่นฟัง

2.12 เทคนิคการอภิปรายเป็นคู่ (Pair discussion) เป็นเทคนิค

ที่ครูกำหนดหัวข้อหรือคำถาม แล้วให้สมาชิกที่นั่งใกล้กันร่วมกันคิดและอภิปรายเป็นคู่

2.13 เทคนิคเพื่อนเรียน (Partners) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนใน

กลุ่มจับคู่เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในบางครั้ง คู่หนึ่งอาจไปขอคำแนะนำ คำอธิบายจากคู่อื่นๆ ที่คาดว่าจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวดีกว่า และเช่นเดียวกันเมื่อนักเรียนคู่หนึ่งเกิดความเข้าใจที่แจ่มชัดแล้ว ก็จะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนคู่อื่นๆ ต่อไป

2.14 เทคนิคการคิดเดี่ยว คิดคู่ ร่วมกันคิด (Think-pair-share)

เป็นเทคนิคที่เริ่มจากปัญหาที่ครูผู้สอนกำหนดให้นักเรียน แต่ละคนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง ก่อนแล้วนำคำตอบไปอภิปรายกับเพื่อนที่เป็นคู่ จากนั้นจึงนำคำตอบของแต่ละคู่มา อภิปรายพร้อมกัน 4 คน เมื่อมั่นใจว่าคำตอบของตนถูกต้องหรือดีที่สุด จึงนำคำตอบเล่าให้ เพื่อนทั้งชั้นฟัง

2.15 เทคนิคการทำเป็นกลุ่มทำเป็นคู่และทำคนเดียว (Team-

pair-solo) เป็นเทคนิคที่ครูกำหนดปัญหาหรืองานให้ แล้วให้นักเรียนทำงานร่วมกันทั้งกลุ่ม จนงานสำเร็จ จากนั้นจะแยกทำงานเป็นคู่จนงานสำเร็จ สุดท้ายให้นักเรียนแต่ละคนแยก มาทำเองจนสำเร็จได้ด้วยตนเอง

2.16 เทคนิคการอภิปรายเป็นทีม (Team discussion) เป็นเทคนิคที่ครูกำหนดหัวข้อหรือคำถาม แล้วให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกันระดมความคิด และพูดอภิปรายพร้อมกัน

2.17 เทคนิคโครงการเป็นทีม (Team project) เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับวิชาวิทยาศาสตร์มาก เทคนิคนี้เริ่มจากครูอธิบายโครงการให้นักเรียนเข้าใจก่อนและกำหนดเวลา และกำหนดบทบาทที่เท่าเทียมกันของสมาชิกในกลุ่ม และมีการหมุนเวียนบทบาท แจกอุปกรณ์ต่างๆ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำโครงการที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นจะมีการนำเสนอโครงการของแต่ละกลุ่ม

2.18 เทคนิคสัมภาษณ์เป็นทีม (Team-interview) เป็นเทคนิคที่มีการกำหนดหมายเลขของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม แล้วครูผู้สอนกำหนดหัวข้อและอธิบายหัวข้อ ให้นักเรียนทั้งชั้น สุ่มหมายเลขของนักเรียนในกลุ่มยี่สิบแล้วให้เพื่อนๆ ร่วมทีมเป็นผู้สัมภาษณ์และผลัดกันถาม โดยเรียงลำดับเพื่อนให้ทุกคนมีส่วนร่วมเท่าๆ กัน เมื่อหมดเวลาตามที่กำหนด คนที่ถูกสัมภาษณ์นั่งลง และนักเรียนหมายเลขต่อไปนี้จะถูกสัมภาษณ์ หมุนเวียนเช่นนี้เรื่อยไปจนครบทุกคน

2.19 เทคนิคบัตรคำช่วยจำ (Color-coded co-op cards) เป็นเทคนิคที่ฝึกให้นักเรียนจดจำข้อมูลจากการเล่นเกมที่ใช้บัตรคำถามบัตรคำตอบ ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มที่เตรียมบัตรมาเป็นผู้ถามและมีการให้คะแนนกับกลุ่มที่ตอบได้ถูกต้อง

2.20 เทคนิคการสร้างแบบ (Formations) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์ หรือสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนสร้างแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันอภิปรายและทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างชิ้นงานหรือสาธิตงานที่ได้รับมอบหมาย เช่น ให้นักเรียนสาธิตว่าฤดูกาลเกิดขึ้นได้อย่างไร สาธิตการทำงานของกังหันลมสร้างวงจรของห่วงโซ่อาหารหรือสายใยอาหาร

2.21 เทคนิคเกมส่งปัญหา (Send-a-problem) เป็นเทคนิคที่นักเรียนสนุกกับเกมโดยนักเรียนทุกคนในกลุ่มตั้งปัญหาด้วยตัวเองคนละ 1 คำถามไว้ด้านหน้าของบัตรและคำตอบซ่อนอยู่หลังบัตร นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มกำหนดหมายเลขประจำตัว 1-4 เริ่มแรกนักเรียนหมายเลข 4 ส่งปัญหาของกลุ่มให้หมายเลข 1 ในกลุ่มถัดไป ซึ่งจะเป็นผู้อ่านคำถาม และตรวจสอบคำตอบส่วนสมาชิกคนอื่นในกลุ่มตอบคำถามในข้อ

ถัดไปจะหมุนเวียนให้สมาชิก หมายเลขอื่นตามลำดับ คือ นักเรียนหมายเลข 2 เป็นผู้อ่านคำถาม และตรวจคำตอบจนครบทุกคนในกลุ่ม แล้วเริ่มใหม่ในลักษณะเช่นนี้ไปเรื่อยๆ ในรอบต่อไป

2.22 เทคนิคแลกเปลี่ยนปัญหา (Trade-a-problem) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนแต่ละคู่ตั้งคำถามเกี่ยวกับหัวข้อที่เรียนและเขียนคำตอบเก็บไว้จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคู่แลกเปลี่ยนคำถามกับเพื่อนคู่อื่น แต่ละคู่จะช่วยกันแก้ปัญหาจนเสร็จ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับวิธีการแก้ปัญหาของเพื่อนเจ้าของปัญหานั้น

2.23 เทคนิคแบบเล่นเลียนแบบ (Match mine) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งเรียงวัตถุที่กำหนดให้เหมือนกัน โดยผลัดกันบอกซึ่งแต่ละคนจะทำตามคำบอกเท่านั้นห้ามไม่ให้ ดูกัน วิธีนี้ใช้ประโยชน์ในการฝึกทักษะด้านการสื่อสารให้แก่ นักเรียนได้

2.24 เทคนิคเครือข่ายความคิด (Team word-webbing) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนเขียน แนวคิดหลักและองค์ประกอบย่อย ของความคิดหลักพร้อม กับแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลัก กับองค์ประกอบย่อยบนแผ่นกระดาษลักษณะของแผนภูมิความรู้

4. ขั้นตอนการเรียนการสอนแบบร่วมมือ

นักการศึกษาได้เสนอขั้นตอนการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ดังนี้
วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542, หน้า 35) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม กิจกรรมในขั้นเตรียม ประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนร่วมกันและจัดเป็นกลุ่มย่อยๆ ประมาณ 2-6 คน ครูควรแนะนำระบบกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่ม แจงวัตถุประสงค์ของบทเรียน การทำกิจกรรมร่วมกันและฝึกฝนทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการทำงานกลุ่ม
2. ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้ร่วมกัน ในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอน ที่สมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ในขั้นนี้ครู จะกำหนดให้นักเรียนใช้เทคนิคต่างๆ กัน

ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง เทคนิควิธีที่จะใช้จะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่อง อาจใช้หลายๆ เทคนิคประกอบกันเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียน

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนหรือไม่ ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานของกลุ่มและบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมในส่วนที่บกพร่อง ต่อจากนั้นจึงเป็นการทดสอบความรู้

5. ขั้นสรุปบทเรียน และประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ถ้าสิ่งที่ไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและนักเรียนช่วยกันประเมินผลงานกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

นลินี บำเรอราช (2542, หน้า 37) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ประกอบด้วย 5 ขั้น

1. ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม

- 1.1 ครูสอนทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน
- 1.2 จัดกลุ่มนักเรียน
- 1.3 บอกจุดประสงค์ของบทเรียน
- 1.4 บอกจุดประสงค์ของการทำงานร่วมกัน

2. ขั้นที่ 2 ขั้นศึกษาหาความรู้

- 2.1 นักเรียนวางแผนการทำงานกลุ่ม
- 2.2 นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งข้อมูล

3. ขั้นที่ 3 นักเรียนทำงานกลุ่ม

นักเรียนทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ทุกคนต้องปฏิบัติ

4. ขั้นที่ 4 ตรวจสอบผลงานและทดสอบ

ครูตรวจผลงาน (กลุ่มและงานรายบุคคล)

5. ขั้นที่ 5 สรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

การจัดกิจกรรมการสอนแบบร่วมมือให้ประสบผลสำเร็จ

ควรพิจารณาถึงบทบาทของครูและผู้เรียนดังนี้

5. บทบาทของครู

- 5.1 จัดกลุ่มผู้เรียนให้มีสมาชิกแตกต่างกัน กลุ่มละประมาณ 2-5 คน
- 5.2 ทบทวนบทบาทของการทำงานกลุ่มหน้าที่ของสมาชิกการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นต้น
- 5.3 ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเรียนให้เข้าใจชัดเจนให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนที่ต้องศึกษา
- 5.4 ให้ความร่วมมือในกลุ่มในการทำงาน
- 5.5 วัดและประเมินผล
- 5.6 ให้การเสริมแรงเพื่อสร้างกำลังใจ

6. บทบาทของนักเรียน

- 6.1 ใฝ่ใฝ่ใจซึ่งกันและกันและพัฒนาทักษะการสื่อความหมาย
- 6.2 ในการทำกิจกรรมการเรียนแต่ละครั้งสมาชิกคนหนึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน คนหนึ่งทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม ส่วนสมาชิกที่เหลือทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมทีม สมาชิกทุกคนต้องได้รับมอบหมายหน้าที่ที่รับผิดชอบคือ
 - 6.2.1 ให้เกียรติและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มทุกคน
 - 6.2.2 รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนและเพื่อนๆ ในกลุ่มผู้เรียน จะร่วมกันทำกิจกรรม
 - 6.2.3 กำหนดเป้าหมายของกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้และวัสดุอุปกรณ์ใหม่ให้กำลังใจซึ่งกันและกันดูแลกันและกันในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และช่วยกันควบคุมเวลาในการทำงาน จากหลักการดังกล่าว สรุปขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้ดังนี้
 - 1) นักเรียนแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยประมาณ 2-6 คน โดยละความสามารถและชี้แจงบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบในกลุ่มให้ชัดเจน
 - 2) ชี้แจงผลการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ศึกษาเนื้อหาหรือทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายสมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม
 - 3) วัดผลประเมินผลเมื่อนักเรียนเมื่อนักเรียนทำกิจกรรมสิ้นสุดลง
 - 4) สรุปบทเรียนและประเมินผลงานของกลุ่มเพื่อนำไปปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไปและในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักการและแนวคิดดังกล่าวมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับ 5 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจเป็นขั้นตอนที่ครูนำเข้าสู่บทเรียน อาจจะร้องเพลงหรือทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ โดยใช้สื่อประกอบ ตามความเหมาะสมจากนั้นครูแจ้งผลการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นสอนเนื้อหาใหม่ เป็นขั้นตอนให้นักเรียนศึกษาและ ปฏิบัติตามคำชี้แจงสำหรับนักเรียนแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยคละความสารถเสนอสาระความรู้ ที่สอนนักเรียนศึกษาบัตรเนื้อหาและทำบัตรกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกกิจกรรมกลุ่มและรายงาน เป็นขั้นตอนให้นักเรียน แต่ละกลุ่มศึกษาคิดค้นหาคำตอบ และนำเสนอรายงานผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจผลงานและวัดผลประเมินผล เป็นขั้นตอน ตรวจสอบคำตอบของแบบฝึกหัดโดยให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้นักเรียน ทำแบบทดสอบ

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม เป็นขั้นตอนที่ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนครูและนักเรียนช่วยกันประเมินผล การทำงานกลุ่มโดย พิจารณา จุดเด่นของงานและอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ ที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม โดยคละความสามารถของผู้เรียนคือ มีทั้งเด็ก เก่ง ปานกลาง อ่อน ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยครูสามารถใช้เทคนิคกระบวนการ สอนร่วมมือที่หลากหลาย โดยจัดให้เหมาะสมกับเนื้อหาของบทเรียน ครูมีหน้าที่คอยชี้แนะ แนวทางและช่วยเหลือให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม ฝึกให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าแสดงออก และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

ผู้วิจัยได้เลือกการเรียนรู้แบบร่วมมือของสลาวิน (Slavin) โดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้แบบ STAD (Student Teams Achievement Division) ซึ่งรายละเอียดในการจัด กิจกรรมมีดังต่อไปนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD (Student Teams Achievement Divisions)

1. ความเป็นมาของโครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD มีดังนี้

1.1 โครงสร้างทั่วไป การเรียนการสอนในห้องเรียนทั่วไป ประกอบด้วย โครงสร้าง 3 ส่วน

1.1.1 โครงสร้างกิจกรรม คือ กิจกรรมทั้งหมดที่กระทำในการเรียน การสอนแต่ละวัน กิจกรรมในชั้นเรียนที่ใช้กันทั่วไป ได้แก่ การบรรยายของครู การอธิบาย ในชั้นเรียน การทำแบบฝึกหัด การแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งเป็นโครงสร้างกิจกรรม อย่างหนึ่ง

1.1.2 โครงสร้างรางวัล สิ่งที่ใช้เป็นรางวัลหลายชนิด เช่น คะแนน คำชม ของครู หรือสิ่งของ การให้รางวัลจะมีปริมาณและความถี่ต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับพฤติกรรม ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ในบางกรณีการได้รับรางวัลของนักเรียน อาจขึ้นอยู่กับภาระกระทำ ของเพื่อนร่วมชั้น โดยอาจขึ้นต่อกันในลักษณะที่แข่งขันหรือร่วมมือกัน หรืออาจเป็นการให้ รางวัลเฉพาะบุคคลโดยไม่ขึ้นต่อกัน โครงสร้างของรางวัลแต่ละชนิดจะมีผลต่อการกระทำ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

1.1.3 โครงสร้างอำนาจ คือ อำนาจในการควบคุมกิจกรรมในห้องเรียน ซึ่งนักเรียนอาจควบคุมตนเอง เพื่อนช่วยควบคุม หรือมีครูเป็นผู้คอยควบคุม

1.2 เป้าหมายของโครงสร้าง โครงสร้างการเรียนการสอนทั้ง สามส่วน สามารถจัดสภาพเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจ และเป้าหมาย ในการเรียนแตกต่างกัน เป็น 3 ลักษณะใหญ่ๆ ได้แก่

1.2.1 โครงสร้างเป้าหมายแบบร่วมมือ เป็นโครงสร้างที่บุคคลแต่ละคน มีจุดมุ่งหมายร่วมกันและการไปสู่จุดมุ่งหมายนั้นต้องอาศัยความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บุคคลหนึ่งจะบรรลุจุดมุ่งหมายของตนเองได้ก็ต่อเมื่อบุคคลอื่นที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกันนั้น สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของเขาได้เช่นกัน ในสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนจะ ช่วยกันเรียน เพื่อให้ทุกคนบรรลุผลในการเรียนร่วมกัน

1.2.2 โครงสร้างเป้าหมายแบบแข่งขันเป็นโครงสร้างที่บุคคลแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน แต่ผู้จะบรรลุเป้าหมายได้มีเพียงคนเดียวบุคคลหนึ่งจะบรรลุจุดมุ่งหมายตนเองได้ก็ต่อเมื่อบุคคลอื่นที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันนั้นไม่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของเขาได้ ในสภาพการเรียนรู้แบบการแข่งขัน นักเรียนจะทำสิ่งที่ให้ผลดีต่อตัวเองมากที่สุด แม้สิ่งนั้นจะทำให้เพื่อนผิดหวัง

1.2.3 โครงสร้างเป้าหมายเฉพาะบุคคล เป็นโครงสร้างที่บุคคลแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายไม่ขึ้นต่อกัน การที่บุคคลหนึ่งจะบรรลุจุดมุ่งหมายของตนเองได้หรือไม่ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับที่บุคคลอื่นบรรลุจุดมุ่งหมายของเขา ในสภาพการเรียนรู้ที่นักเรียนไม่ขึ้นต่อกัน นักเรียนจะทำสิ่งที่ให้ผลดีต่อตนเองโดยไม่สนใจว่าเพื่อนร่วมชั้นจะบรรลุจุดมุ่งหมายของเขาได้หรือไม่

1.3 พฤติกรรมของการเรียนรู้ สำหรับโครงสร้างเป้าหมายแบบร่วมมือและแบบแข่งขัน อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมได้ 2 ลักษณะ

1.3.1 ผู้ที่มีเป้าหมายแบบร่วมมือ จะยินดีและเปลี่ยนแปลงบทบาทกับเพื่อนหรือกระทำพฤติกรรมที่ทดแทนกัน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน จะยกย่องชมเชยการกระทำของเพื่อนที่ช่วยให้สมาชิกอื่นในกลุ่มได้เข้าใจจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และช่วยเหลือเพื่อนที่มีอาการกระทำอันจะช่วยให้สมาชิกอื่นๆ ในกลุ่มเข้าใจจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยเข้าร่วมช่วยเหลือในการกระทำนั้น

1.3.2 ผู้ที่มีเป้าหมายแบบแข่งขัน จะขัดขวางการกระทำของผู้อื่นแทนการช่วยเหลือจะรู้สึกไม่ชอบการกระทำของผู้อื่น และแก้ไขการกระทำของผู้อื่น แทนที่จะพอใจในสภาพการแข่งขัน “ผู้ชนะ” จะมีเพียงผู้เดียวเท่านั้น นอกจากนี้ผู้ที่มีเป้าหมายแบบแข่งขันยังมีแนวโน้มที่จะช่วยเหลือเพื่อนอันวยต่อการกระทำของผู้อื่น ที่สังเกตเห็นว่าจะส่งเสริมโอกาสในการบรรลุจุดมุ่งหมายของตน และจะขัดขวางการกระทำที่สังเกตเห็นว่าเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุจุดมุ่งหมายของตนด้วย จากพฤติกรรมที่โครงสร้างเป้าหมายอาจก่อให้เกิดขึ้นได้ในลักษณะต่างๆ ดังกล่าว

ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างเป้าหมายและโครงสร้างการให้รางวัลในห้องเรียน เพื่อค้นหาโครงสร้างที่มีแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด บางโครงสร้างเป็นการร่วมมือกันเป็นสำคัญ บางโครงสร้างเป็นการเป็นการแข่งขัน และบางโครงสร้างเป็นการให้รางวัล เป็นรายบุคคลโดยไม่ขึ้นต่อผู้อื่น ในระยะแรกโครงสร้างเป้าหมายแข่งขันในลักษณะที่เป็นการแข่งขันระหว่างบุคคล ได้รับการสนับสนุนว่าเป็นรูปแบบของการ

จัดการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด มีการวิจัยหลายชิ้นที่ให้ผลว่าการแข่งขันระหว่างบุคคล ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีกว่า การให้รางวัลเป็นรายบุคคล โดยไม่มีการแข่งขัน การให้รางวัลเป็นกลุ่ม และการแข่งขันระหว่างกลุ่มจึงได้มีการแข่งขันระหว่างบุคคล ในการจัดสภาพการเรียนการสอนทั่วไป จากผลของการจัดการเรียนการสอนแบบสภาพดังกล่าว นักการศึกษา และนักจิตวิทยาสังคม ซึ่งตระหนักในผลของการแข่งขันที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม จึงได้หันมาศึกษาวิธีการเรียนแบบร่วมมือกัน (Cooperative Learning) ซึ่งหมายถึง การจัดการเรียนการสอน ที่แบ่งผู้เรียนเป็น 2 กลุ่มย่อย ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกัน และได้รับรางวัลตามที่ผลกลุ่มทำได้ โดยอาศัยโครงสร้างเป้าหมายแบบร่วมมือเป็นแรงจูงใจในการทำงานของกลุ่ม เพื่อปรับปรุงและส่งเสริมให้ใช้ในการเรียนการสอนโดยทั่วไป เนื่องจากเชื่อว่าจะเป็นวิธีการสอนที่จะช่วยพัฒนาสติปัญญาของเด็กแล้วจะช่วยให้เด็กมีสติ และพัฒนาทางสังคมและจิตใจอย่างเหมาะสมมากกว่าสอนที่เน้นการแข่งขันอีกด้วย

2. องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD

สิริพร ทิพย์คง (2545, หน้า 156-161 อ้างถึงใน น้ำอ้อย สุรสิทธิ์เรืองชัย, 2552, หน้า 50-54) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD มีดังนี้

1. การนำเสนอสิ่งที่ต้องเรียน (Class Presentation) ครูเป็นคนนำเสนอสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนไม่ว่าจะเป็นมโนคติ ทักษะการคิด กระบวนการ โดยครูอาจจะใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย สาธิต อธิบาย และแสดงผล ใช้คำถาม ทดลอง อุปนัย เป็นต้น
2. การทำงานเป็นกลุ่ม (Teams) ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วย นักเรียนประมาณ 4-5 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน ทั้งมีความสามารถสูง ความสามารถปานกลาง และความสามารถต่ำ ในอัตราส่วน 1 : 2 : 1 แต่ละกลุ่มมีทั้งเพศหญิงและเพศชาย หลังจากจัดกลุ่มเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูต้องชี้ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มทราบบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มว่า นักเรียนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เรียนรู้ร่วมกัน อภิปรายปัญหาาร่วมกัน ตรวจสอบคำตอบที่ได้รับมอบหมาย และแก้ไขคำตอบร่วมกัน สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องทำงานให้ดีที่สุด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ต้องให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนสามารถทำงานร่วมกันได้ แล้วแจกใบงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำ โดยใบงานที่ครูเตรียมมานั้น เป็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของบทเรียน และครู

ควรบอกนักเรียนว่าใบรายงานนี้ออกแบบมาเพื่อให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม เป็นการเตรียมตัวเพื่อทดสอบย่อย ขอให้สมาชิกทุกคนช่วยกันตอบคำถามทุกคำถาม โดยการทำงานร่วมกันเป็นคู่ๆ เช่น สมาชิกในกลุ่มมี 4 คน เมื่อจับคู่กันจะได้ 2 คู่ แต่ละคู่ช่วยกันตอบคำถามทั้งหมด เมื่อตอบคำถามเสร็จแล้วสมาชิกในกลุ่มนำคำตอบมาแลกกันตรวจ โดยสมาชิกในแต่ละกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบซึ่งกันและกัน ซึ่งมีข้อปฏิบัติดังนี้

2.1 สมาชิกในกลุ่มต้องแน่ใจว่า สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มสามารถตอบคำถามแต่ละข้อได้

2.2 สมาชิกในกลุ่มต้องช่วยกันตอบคำถามทุกข้อให้ได้ โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากเพื่อนนอกกลุ่ม หรือถ้าจำเป็นที่ต้องขอความช่วยเหลือจากครู ก็ให้ขอความช่วยเหลือจากครูให้มากที่สุด

2.3 สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนต้องแน่ใจว่า สมาชิกแต่ละคนสามารถอธิบายคำตอบแต่ละข้อได้

3. การทดสอบย่อย (Quizzes) หลังจากทีนักเรียนในแต่ละกลุ่มทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูก็จะทำการทดสอบย่อย โดยให้นักเรียนต่างคนต่างทำแบบทดสอบเพื่อเป็นการประเมินความรู้ที่นักเรียนได้เรียนมา วิธีการนี้จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง

4. คะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน (Individual Improvement Score) คะแนนพัฒนาการของนักเรียนจะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนทำงานหนักมากขึ้น ในการทดสอบแต่ละครั้งครูจะมีคะแนนฐาน (Base Score) ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนแต่ละคนได้ระหว่างความแตกต่างระหว่างคะแนนฐาน (คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทดสอบย่อยที่ผ่านมาก่อนการใช้ (STAD) กับการเก็บคะแนนที่นักเรียนสอบได้ หลังจากการทดสอบย่อยหลังจากเรียนแบบร่วมมือ (STAD) ส่วนคะแนนของกลุ่ม (Team Scores) หาได้จากการหาค่าเฉลี่ย โดยรวมคะแนนพัฒนาการของนักเรียนในกลุ่ม แล้วหารด้วยสมาชิกในกลุ่มแต่ละกลุ่ม วิธีการนี้มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 เมื่อนักเรียนเริ่มเรียนชั้นใหม่ อาจจะใช้เกรดเมื่อปีที่แล้วมาเป็นคะแนนฐาน โดยการเทียบเกรดกับคะแนนฐาน ดังนี้

เกรดก่อนการใช้ STAD	คะแนน
A	90
A-หรือ B+	85
B	80
B-หรือ C+	75
C	70
C-หรือ D+	65
D	60
F	55

4.2 การใช้คะแนนเฉลี่ยของการใช้ข้อสอบย่อยที่ผ่านมาก่อนการใช้ STAD มาเป็นคะแนนฐาน เช่น การทดสอบย่อย จำนวน 3 ครั้ง นางสาวสมร ได้คะแนน 90, 87 และ 93 นางสาวสมร ได้คะแนน ฐาน คือ 90 ถ้าคะแนนการทดสอบย่อยหลังการใช้ STAD ได้คะแนน 100 คะแนน ความแตกต่าง คือ 10 จะได้คะแนนพัฒนาการ 20 การเทียบคะแนนพัฒนาการทำได้โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

คะแนนทดสอบย่อย	คะแนนพัฒนาการต่ำกว่าคะแนน
มาตรฐานมากกว่า 10 คะแนน	0
ต่ำกว่าคะแนนฐาน ตั้งแต่ 1 ถึง 10 คะแนน	10
มากกว่าคะแนนฐาน ตั้งแต่ 1 ถึง 10 คะแนน	20
มากกว่าคะแนนฐาน ตั้งแต่ 10 คะแนน ขึ้นไป	30
ได้คะแนนเต็ม	30

5. การรับรองผลงานกลุ่ม (Team Recognition) เป็นการประกาศคะแนนกลุ่มให้แต่ละกลุ่มทราบ พร้อมกับให้คำชมเชย ให้รางวัล และติดรายชื่อไว้ที่ป้ายนิเทศของห้อง ครูควรชี้แจงให้กับนักเรียนว่า คะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนมีความสำคัญเท่าเทียมกับคะแนนที่นักเรียนได้รับจากการทดสอบ ดังนั้นสมาชิกในแต่ละกลุ่มต้องร่วมกันทำงานหรือกิจกรรม ตลอดทั้งความรับผิดชอบต่องานร่วมกัน โดยมุ่งเน้นประโยชน์และความสำเร็จของกลุ่ม ดังนั้น สิ่งที่สำคัญของกลุ่มจะต้องคำนึงมี 3 ประการ

5.1 รางวัลของกลุ่ม (Team Rewards) รางวัลที่ได้เมื่อกลุ่มทำงาน
เฉลี่ยได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด

5.2 ความรับผิดชอบของรายบุคคล (Individual Accountability)
หมายถึง ความสำเร็จของกลุ่ม สมาชิกทุกคนจะต้องเข้าใจในเนื้อหาของบัตรงาน
(Worksheets) เป็นอย่างดี ดังนั้นสมาชิกที่เข้าใจดีแล้วจะต้องอธิบายให้ทุกคนในกลุ่มเข้าใจ
ด้วย เพราะเมื่อมีการทดสอบ สมาชิกจะต้องทำด้วยตัวเองโดยไม่มีการช่วยเหลือกัน
แต่คะแนนที่ได้จากการสอบจะนำมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม

5.3 โอกาสความสำเร็จที่เท่าเทียมกัน (Equal Opportunity of Success)
หมายถึง สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีโอกาสที่จะทำดีที่สุด และประสบผลสำเร็จอย่างเท่าเทียม
กันเพราะคะแนนสอบแต่ละครั้งจะนำมาแปลงเป็นคะแนนของกลุ่ม ดังนั้น กลุ่มจะต้อง
ประสบความสำเร็จได้ก็ต้องได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน
ของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

3. เงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการเรียนแบบ STAD

ครูจะต้องตระหนักถึงเงื่อนไขที่จำเป็น เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ STAD ดังนี้

3.1 เป้าหมายของกลุ่ม (Group Goal) เงื่อนไขนี้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง
สำหรับผู้เรียน ทั้งนี้เพราะกลุ่มจำเป็นต้องให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ทราบเป้าหมาย
ของกลุ่มในการร่วมมือกันทำงาน ถ้าปราศจากเงื่อนไขข้อนี้งานจะสำเร็จไม่ได้เลย

3.2 ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual Accountability) สมาชิกทุกคน
ในกลุ่มจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองเท่าๆ กัน รับผิดชอบต่อกลุ่มกล่าวคือ กลุ่มจะ
ได้รับการชมเชยหรือได้รับคะแนน ต้องผลสืบเนื่องมาจากคะแนนรายบุคคลของสมาชิก
ในกลุ่ม ซึ่งนำไปแปลงเป็นคะแนนของกลุ่มได้โดยระบบกลุ่ม “สัมฤทธิ์” นั่นเองทั้งสอง
เงื่อนไขนี้มีความสัมพันธ์กันซึ่งมีผลโดยตรงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน
โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ STAD กล่าวคือ เป้าหมายของกลุ่มเป็นสิ่ง
ที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะช่วยเหลือสมาชิก คนในกลุ่มคนอื่นๆ ในกลุ่มให้เรียนรู้
ได้เหมือนตน ปราศจากเป้าหมายของกลุ่มนักเรียนก็จะทำงานผิดจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น
นักเรียนจึงต้องทราบเป้าหมายของกลุ่มเพื่อความสำเร็จในการเรียนยิ่งไปกว่านั้นเป้าหมาย
ของกลุ่มอาจจะช่วยให้นักเรียนผ่านพ้นความสงสัย ลังเล ไม่แน่ใจที่จะตั้งคำถามครู ซึ่งถ้า
ปราศจากข้อนี้ นักเรียนจะไม่กล้าถาม ขณะเดียวกันถ้าปราศจากความรับผิดชอบต่อตนเอง

ทั้งหมด ส่วนที่เป็นสมาชิกในกลุ่มนั้นคือ หมายความว่า สมาชิก 2 ใน 3 คน ภายในกลุ่มเท่านั้นที่ต้องทำเองทั้งหมด ส่วนที่เหลือจะไม่ลงมือปฏิบัติงานเพื่อนในกลุ่ม และไม่ให้ความร่วมมือจะส่งผลให้วิธีการเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ STAD ประสบความสำเร็จได้มากที่สุด

4. กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ STAD

กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ STAD มีส่วนประกอบพื้นฐานอยู่ 2 ส่วน และมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. กลุ่มหรือทีม (Student Teams) การจัดกลุ่มนักเรียนในกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ STAD นั้น แต่ละกลุ่มจะมีสมาชิก จำนวน 4 คน ซึ่งประกอบด้วย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และอ่อน อยู่ด้วยกัน ซึ่งสมาชิกในกลุ่มหรือทีม ต้องร่วมมือกันให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน เพื่อจะให้แต่ละคนมีความรู้ เข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ในแต่ละกลุ่มหรือทีมจะต้องเตรียมสมาชิกในกลุ่มให้พร้อมสำหรับการทดสอบ รายบุคคล และคะแนนที่ทำได้จะถูกแปลงให้เป็นคะแนนของกลุ่ม โดยใช้ระบบกลุ่มสัมฤทธิ์ (Achievement Divisions) จากนั้นนำคะแนนที่ได้มารวมกัน เพื่อเป็นคะแนนของกลุ่มหรือทีมอื่น

2. กลุ่มสัมฤทธิ์ (Achievement Divisions) ระบบกลุ่มสัมฤทธิ์ เป็นวิธีที่จะช่วยให้เด็กที่มีความสามารถทางการเรียนทุกระดับ สามารถทำคะแนนได้สูงสุดเต็มความสามารถของตนเอง ระบบกลุ่มสัมฤทธิ์จะเริ่มนำคะแนนทดสอบครั้งที่ผ่านมานักเรียนทุกคนมาเรียงลำดับจากคะแนนที่มากที่สุดไปหาคะแนนน้อยที่สุด นักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุด จำนวน 8 คนแรก จะถือว่าเป็นกลุ่มสัมฤทธิ์ที่ 1 (Division 1) นักเรียนที่ได้คะแนนรองลงไปอีก จำนวน 8 คน จะถือว่าเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ 2 (Division 2) เช่นนี้ไปเรื่อยๆ ระบบกลุ่มสัมฤทธิ์นี้จะใช้การแปลงคะแนนการทดสอบที่นักเรียนทำได้จากการทดสอบในแต่ละครั้งให้เป็นคะแนนของกลุ่มหรือทีมของตนเอง โดยการแปลงคะแนนนี้จะพิจารณาจากคะแนนของนักเรียนในแต่ละกลุ่มสัมฤทธิ์โดยนักเรียนที่ได้รับคะแนนเป็นอันดับสองของแต่ละกลุ่มสัมฤทธิ์ จะได้สำหรับกลุ่มหรือทีมของตน 8 คะแนน ส่วนนักเรียนที่ได้รับคะแนนเป็นอันดับ 3 ของแต่ละกลุ่มสัมฤทธิ์ จะได้รับคะแนนสำหรับกลุ่มหรือทีมของตน 6 คะแนน นักเรียนที่ได้รับคะแนนเป็นอันดับ 4 จะได้รับคะแนนสำหรับกลุ่มหรือทีมของตน 4 คะแนน นักเรียนที่ได้รับคะแนนเป็นอันดับ 5, 6, 7 และ 8 ในแต่ละผลกลุ่มสัมฤทธิ์ จะได้รับคะแนนสำหรับกลุ่มหรือทีมของตนเอง 2 คะแนน

5. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD

กรมวิชาการ (2544, หน้า 64) ได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้นำเสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD ดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียน
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน เลือกประธานและเลขานุการ
3. ให้เลขานุการกลุ่มมารับปัญหา หนังสือ เอกสาร ที่ต้องค้นคว้าภายในกลุ่มของตน
4. ทุกกลุ่มประชุมวางแผนและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อปฏิบัติงานตามที่ครูมอบหมายมาพร้อมกับปัญหาหรือกรณีตัวอย่าง
5. นักเรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและเอกสารพร้อมกับการใช้ประสบการณ์ของตนเองเป็นส่วนประกอบ
6. ประชุมปรึกษาหารือและอภิปรายภายในกลุ่มของตนเอง
7. แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลและเขียนเป็นรายงานกลุ่ม แล้วแจกกลุ่มต่างๆ
8. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น
9. ให้กลุ่มอื่นๆ ชักถามข้อข้องใจ
10. ครูอธิบายเพิ่มเติมในกรณีที่ประเด็นสำคัญยังไม่ได้พูดถึงจากกลุ่มต่างๆ แล้วครูสรุป
11. นักเรียนบันทึกความรู้เพิ่มเติมที่ได้รับจากการเรียนลงในสมุด

6. การนำเสนอบทเรียนทั้งชั้น (Class Presentation)

เนื้อหาของบทเรียนจะถูกเสนอต่อหน้าชั้นเรียนทั้งห้องโดยครูผู้สอน ซึ่งครูจะใช้เทคนิควิธีการเสนอรูปแบบใด ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาของบทเรียน และการตัดสินใจของครูเป็นสำคัญ ที่จะเลือกเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม โดยใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบการอธิบายของครูการเสนอบทเรียนในขั้นนี้ จะเหมือนกับการสอนปกติของครูแตกต่างกันเฉพาะการเสนอบทเรียนดังกล่าวจะต้องสัมพันธ์และเน้นหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องทำเป็นกลุ่มในขั้นต่อไป ผู้เรียนจะต้องสนใจและตั้งใจในขณะที่ครูเสนอเนื้อหา

เพราะจะมีผลต่อเขาในการทำแบบทดสอบย่อย และผลการทดสอบจะเป็นตัวกำหนดคะแนนของกลุ่มด้วย

1. การศึกษากลุ่มย่อย (Team Study) ภายในกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนประมาณ 4-5 คน ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งในแง่ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเพศหน้าที่ที่สำคัญของกลุ่มคือ คือการเตรียมสมาชิกของกลุ่มให้สามารถทำแบบทดสอบได้ดี หลังจากครูเสนอเนื้อหาแก่นักเรียนทั้งชั้นแล้ว นักเรียนจะแยกทำงานเป็นกลุ่มเพื่อศึกษาตามใบตรวจงาน หรือกิจกรรมกลุ่มที่ครูกำหนด ให้โดยส่วนมากแล้ว กิจกรรมจะอยู่ในรูปของการอภิปราย การแก้ปัญหาร่วมกันการเปรียบเทียบคำตอบ และการแก้ความเข้าใจผิดของเพื่อนร่วมทีมกลุ่ม เป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดสมาชิกในกลุ่มจะต้องทำให้ดีที่สุด เพื่อกลุ่มของตนกลุ่มจะต้องทำให้ดีที่สุดเพื่อช่วยสมาชิกแต่ละคนของกลุ่ม กลุ่มจะต้องติวและสอนเพื่อนร่วมกลุ่มให้เข้าใจในเนื้อหาที่จะเรียนการทำงานของกลุ่มลักษณะนี้ จะเน้นความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มการนับถือตนเอง (Self Esteem) และการยอมรับเพื่อนนักเรียนที่เรียนอ่อนสิ่งที่นักเรียนและครูควรคำนึงถึงในการทำงานกลุ่มย่อยมี ดังนี้

- 1.1 นักเรียนต้องช่วยเหลือเพื่อนในทีมให้ได้เรียนรู้เนื้อหาที่เรียนอย่างถ่องแท้
- 1.2 ไม่มีใครจะเรียนหรือศึกษาเนื้อหาจนจบเพียงคนเดียวโดยที่เพื่อนในกลุ่มยังไม่เข้าใจเนื้อหา
- 1.3 ถ้ายังไม่เข้าใจให้ปรึกษาเพื่อนในกลุ่มก่อนปรึกษาครูที่ปรึกษา
- 1.4 เพื่อนร่วมทีมต้องปรึกษากันเบาๆ ไม่ให้รบกวนกลุ่มอื่น
- 1.5 ไม่ควรจบเนื้อหาต่างๆ จนกว่าจะแน่ใจว่าเพื่อนในทีมทุกคนพร้อมที่จะทำข้อสอบได้ 100 %

2. บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มย่อยครูควรสนับสนุนในสิ่งต่อไปนี้

- 2.1 ให้โอกาสผู้เรียนในการตั้งชื่อทีม
- 2.2 นักเรียนสามารถเคลื่อนย้ายโต๊ะเก้าอี้ภายในกลุ่ม หรือย้ายที่ทำงานของกลุ่มได้ภายในชั้นเรียน
- 2.3 แนะนำให้ผู้เรียนร่วมมือกันทำงานเป็นคู่ หรือ 3 คน ก็ได้โดยให้มีการตรวจผลงานของกันและกัน เมื่อมีการผิดพลาดเพื่อนในทีม ต้องช่วยอธิบายให้เข้าใจ

2.4 ระหว่างที่ผู้เรียนทำกิจกรรมครูควรเดินไปรอบๆ ห้องเพื่อให้
นักเรียนได้มีโอกาสปรึกษาหารือได้สะดวกและเป็นการเสริมกำลังใจแก่ผู้เรียนด้วย

2.5 ให้มีการอภิปรายคำตอบซึ่งกันและกัน แล้วจึงนำไปตรวจกับบัตร
เฉลยคำตอบ

2.6 เมื่อมีปัญหาให้ปรึกษาเพื่อนร่วมทีมก่อนจึงปรึกษาครู

3. การทดสอบย่อย (Test) หลังจากเรียนไป ประมาณ 2-3 ชั่วโมง นักเรียน
จะต้องได้รับการทดสอบในระหว่างทำการทดสอบ นักเรียนในกลุ่มไม่อนุญาตให้ช่วยเหลือ
กันทุกคน ทำข้อสอบตามความสามารถของตนเอง

4. คะแนนความก้าวหน้าของแต่ละคน (Individual Improvement Scores)
ความคิดที่อยู่เบื้องหลังของคะแนน ในการพัฒนาตนเองของนักเรียน คือ การให้นักเรียน
แต่ละคนมีเป้าหมายเกี่ยวกับผลการเรียนของตนเอง ที่จะต้องทำให้ได้ตามเป้าหมายนั้น
ซึ่งนักเรียนจะทำได้หรือไม่ จะขึ้นอยู่กับการทำงานหนักเพิ่มมากขึ้นกว่าที่ทำมาแล้วใน
บทเรียนก่อน นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้คะแนนสูงสุด เพื่อช่วยกลุ่มซึ่งจะทำไม่ได้เลย
ถ้าคะแนนในการสอบต่ำกว่าคะแนนที่ได้ในครั้งก่อนนักเรียน แต่ละคนจะมีคะแนนที่เป็น
“ฐาน” ซึ่งได้จากการเฉลี่ยคะแนนจากครั้งก่อน หรือคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบ
ที่คล้ายคลึงกับคะแนนของนักเรียน สำหรับกลุ่มขึ้นอยู่กับคะแนนของเขาห่างจากคะแนน
“ฐาน” มากน้อยเพียงใด กลุ่มที่ได้รับการยกย่อง หรือการยอมรับ (Team Recognition)
จะได้รางวัลเมื่อคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเกินเกณฑ์ที่ตั้งไว้

5. การเตรียมการก่อนสอนของครูในการจัดการเรียนการสอน
แบบร่วมมือกันเรียนรู้ครูจะต้องเตรียมสิ่งต่อไปนี้

5.1 วัสดุในการสอนที่ครูจะต้องเตรียมในการทำงานกลุ่ม ประกอบด้วย
บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม บัตรเฉลย รวมทั้งข้อสอบสำหรับทดสอบนักเรียนหลังจากเรียน
จบในแต่ละหน่วย

5.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียน
ประมาณ 5 คน ซึ่งมีความสามารถทางวิชาการแตกต่างกันกล่าว คือ ประกอบด้วย
นักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 3 คน และอ่อน 1 คน และควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง
เพศด้วยการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มอาจจัดได้ดังนี้

5.2.1 จัดลำดับนักเรียนในชั้นจากเก่งไปหาอ่อนที่สุด โดยยึดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านมา ซึ่งอาจเป็นคะแนนแบบทดสอบเกรดหรือการพิจารณาตัดสินใจของครูเอง เป็นส่วนประกอบครูอาจจะลำบากใจ ในการจัดลำดับแต่พยายามทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

5.2.2 หาจำนวนกลุ่มทั้งหมดว่ามีกี่กลุ่มแต่ละกลุ่มควร ประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 5 คน ฉะนั้น จำนวนทั้งหมดจะมีกี่กลุ่ม หาได้จากการหารจำนวนนักเรียนทั้งหมดด้วย 5 ผลหาร ก็คือ จำนวนกลุ่มทั้งหมด ถ้าหารไม่ลงตัวอนุโลมให้บางกลุ่มมีสมาชิก 6 คนได้

5.2.3 กำหนดนักเรียนเข้ากลุ่มเพื่อให้ได้กลุ่มที่สมดุลกันในประเด็นต่อไปนี้ คือ ในแต่ละกลุ่มจะต้องประกอบด้วยนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนจากเก่ง 1 คน ปานกลาง 3 คน และอ่อน 1 คน ถ้าเป็นไปได้ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศด้วย เช่น ชาย 2 คน หญิง 2 คน

1) วิธีการจัดลำดับนักเรียนเข้ากลุ่มอาจทำได้ ดังนี้ คือ จัดลำดับนักเรียนในชั้นจากเก่งที่สุด เรียงไปหาอ่อนที่สุด โดยยึดหลักตามผลการเรียนที่ผ่านมาจากผลสอบหรือระดับผลการเรียน

2) หาจำนวนกลุ่มทั้งหมดว่ามีกี่กลุ่มแต่ละกลุ่ม ประกอบด้วย 5 ผลหาร คือ จำนวนกลุ่มทั้งหมด ถ้าหารไม่ลงตัวอนุโลมให้บางกลุ่มมีสมาชิก 6 คน ได้ เช่น ถ้ามีจำนวนนักเรียน ทั้งหมด 51 คน แบ่งกลุ่มละ 5 คน จะได้ 10 กลุ่ม จะมีอยู่ 1 กลุ่มที่มีสมาชิกเป็น 6 คน

3) การกำหนดนักเรียนเข้ากลุ่มเพื่อให้ได้กลุ่มที่สมดุลกัน โดยเริ่มจากคนที่เก่งที่สุดให้อยู่กลุ่มอักษร A ไล่ลงมาเรื่อยๆ จนถึงคนที่ 10 จะอยู่กลุ่มอักษร J จากนั้นเริ่มใหม่เรียงย้อนกลับ คือ ให้คนที่ 11 อยู่ในกลุ่ม J ย้อนกลับไปเรื่อยๆ จนถึงคนที่ 21 จะอยู่ในกลุ่มอักษร A ทำซ้ำแบบเดิมจนถึงนักเรียนที่อ่อนที่สุดซึ่งจะได้ นักเรียนเข้ากลุ่มแต่ละตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน ตามอัตราส่วน 1 : 3 : 1 ดังตาราง 8

ตาราง 8 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม

ระดับผู้เรียน	ลำดับผู้เรียน	ชื่อกลุ่ม	ระดับผู้เรียน	ลำดับผู้เรียน	ชื่อกลุ่ม
กลุ่มเก่ง	1	A	กลุ่มปานกลาง	26	F
	2	B		27	G
	3	C		28	H
	4	D		29	I
	5	E		30	J
	6	F		31	A
	7	G		32	B
	8	H		33	C
	9	I		34	D
	11	j		36	F
	12	I		37	G
	13	H		38	H
	14	G		38	I
	15	F		40	J
	16	E		กลุ่มอ่อน	41
	17	D	42		I
	18	C	43		H
	19	B	44		G
	20	J	45		F
	21	A	46		E
	22	B	47		D
	23	C	48		C
	24	D	49		B
	25	E	50		A

6. การหาฐานคะแนนของนักเรียน

ฐานคะแนนของนักเรียนแต่ละคน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของผล การเรียนหรือผลของการทดสอบย่อยที่ผ่านมา ถ้าเริ่มใช้ STAD หลังจากที่ได้ทดสอบย่อย ไปแล้ว 2-3 ครั้ง ให้ใช้ผลเฉลี่ยของคะแนนจากผลการศึกษาทดสอบย่อย ดังกล่าว เป็นฐาน คะแนน หรืออาจใช้คะแนนเฉลี่ยปลายปีของปี ที่แล้วมาคิดคำนวณเป็นฐานคะแนนก็ได้ ซึ่งมีวิธีการคิดคำนวณได้ ดังตาราง 9

ตาราง 9 การคิดคำนวณฐานคะแนนของผู้เรียน

เกรดของปีที่ผ่านมา	ฐานคะแนน
A	90
A/B ⁺	85
B	80
B ⁻ /C ⁺	75
C	70
C ⁻ /D ⁺	65
D	60
F	55

การคิดคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบย่อย 3 ครั้ง เช่น คะแนนของสุดา 90 คะแนน บวกกับ 87 คะแนน ได้เท่ากับ $261 \div 3 = 87$ คะแนน ดังนั้น คะแนนฐาน ของสุดา คือ 87 คะแนน

7. การคิดคำนวณความก้าวหน้าของแต่ละคนและทีม คะแนน ความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคนในทีม คิดคำนวณจากผลต่างระหว่างคะแนน ของผลการสอบย่อย กับคะแนนของฐานของแต่ละคน ซึ่งมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังตาราง 10

ตาราง 10 การคิดคะแนนความก้าวหน้าของแต่ละคน

คะแนนจากการทดสอบ	คะแนนความก้าวหน้า
ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนฐานมากกว่า 5 คะแนน	0
ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนฐาน 1-5 คะแนน	10
ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนฐาน 0-5 คะแนน	20
ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนฐานเกิน 5 คะแนน	30
ได้คะแนนยอดเยี่ยม	30

หมายเหตุ คะแนนที่นำมาเทียบกับคะแนนความก้าวหน้าจะต้องมาจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน คะแนนของทีมคิดคำนวณ จากการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคน ตัวอย่างการคิดคะแนนความก้าวหน้าแต่ละคน ดังตาราง 11

ตาราง 11 เกณฑ์กำหนดทีมที่ได้รับการยกย่อง

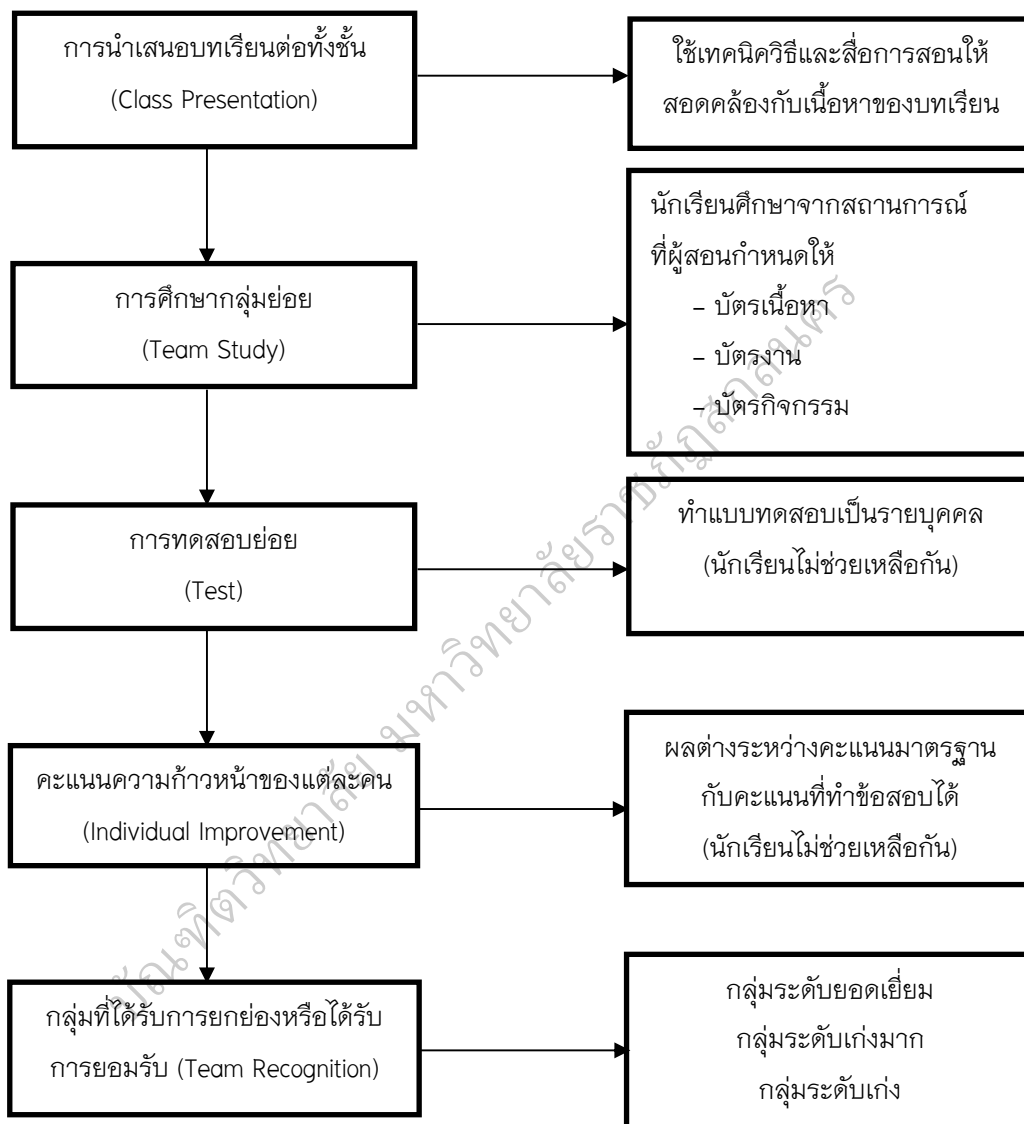
คะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยของทีม	เกณฑ์ที่ได้รับการยกย่อง
สูงกว่า 25 คะแนนขึ้นไป	ทีมยอดเยี่ยม (Super Team)
20-24	ทีมเก่งมาก (Great Team)
15-19	ทีมเก่ง (Good Team)

หมายเหตุ การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD จะมีการเปลี่ยนทีมหรือจัดทีมใหม่เมื่อทำการสอนไปได้ประมาณ 5-6 สัปดาห์ เป็นการให้นักเรียนได้ร่วมมือในการแก้ปัญหาต่างๆ กับเพื่อนในชั้นได้ครบทั้งชั้น การจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ส่งเสริมทักษะทางสังคมในการอยู่ร่วมกันยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จึงเป็นการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้กับผู้เรียนอีกทางหนึ่งด้วย

7.1 การจักเตรียมใบสรุปผลคะแนนความก้าวหน้า หลังจากจัดนักเรียนเข้ากลุ่มแล้ว ให้กรอกรายชื่อนักเรียนลงสรุปผลของคะแนนที่ทดสอบ

7.2 บรรยายภาคในชั้นเรียนบรรยายภาคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรพยายามจัดบรรยายภาคให้นักเรียนได้เรียนร่วมกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์กันช่วยเหลือกัน แลกเปลี่ยนความรู้ และทักษะด้านอื่นๆ ซึ่งนักเรียนจะต้องมีการแข่งขันกับ

ตนเอง พยายามนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายการยอมรับความสามารถซึ่งกันและกันโดยคอยดูแล
อยู่ห่างๆ และจะอธิบายเมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือ รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ
ด้วยเทคนิคสัมฤทธิ์ (STAD) ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคสัมฤทธิ์ (STAD)

ที่มา : Johnson and Johnson (1990, pp. 101-102)

โดยสรุป การเรียนแบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มสัมฤทธิ์ (STAD) มีการสร้างแรงจูงใจ โดยบอกจุดประสงค์การเรียนรู้ ทบทวนความรู้เดิม สอนเนื้อหาใหม่ แบ่งกลุ่มในการทำงาน ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ มีการทดสอบย่อย เปรียบเทียบกับคะแนนพื้นฐานและนำคะแนนความก้าวหน้ามาตัดสินเป็นผลงานกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบดังกล่าวในการจัดกิจกรรมครั้งนี้

แนวคิดหลักการของการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนการสอน

มีผู้ให้ความหมายชุดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. ความหมายของชุดกิจกรรมการเรียนการสอน

ฉัญลีณี ฐานา (2546, หน้า 9 อ้างถึงใน อรพรรณ ฐานาบาล, 2554, หน้า 55) ว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง ชุดการเรียนการสอนที่ใช้เป็นสื่อการสอน ที่มีการนำนวัตกรรม และกระบวนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนต่างๆ มาบูรณาการ โดยครูเป็นผู้สร้างขึ้น มีลักษณะเป็นชุด ในแต่ละชุดประกอบด้วย สื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน ที่หลากหลาย และแบบฝึกที่นำหลักการทางจิตวิทยามาใช้ประกอบ ทั้งนี้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จิตราภรณ์ ภูแก้ว (2547, หน้า 14 อ้างถึงใน อภิชาติ ชมภูทัศน์, 2554, หน้า 55) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง สื่อการสอนที่ครูสร้างขึ้น ซึ่งมีการจัดเรียงลำดับ เนื้อหาอย่างเป็นขั้นตอน โดยมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและคอยแนะนำ

รัชนก คำวัจฉ์ (2549, หน้า 27) อธิบายว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ชุดของสื่อประสมที่สร้างขึ้นตามระบบการสอน เพื่อตอบสนองความต้องการที่จะส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหรือร่วมกันเป็นกลุ่ม

ภาขวัญ สุดสงวน (2549, หน้า 48) ได้กล่าวถึง ชุดกิจกรรมว่า ชุดของสื่อประสม ที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยเหลือครูสามารถใช้สอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พอสรุปความหมายชุดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง สื่อการเรียน การสอนรูปแบบหนึ่งที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นชุด ในแต่ละชุดประกอบด้วย คู่มือครู บัตรความรู้ บัตรกิจกรรม บัตรเฉลยกิจกรรม แบบทดสอบย่อยประจำชุดกิจกรรมและ

แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ใช้ชุดกิจกรรมได้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหัวข้อ เนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้นักเรียนได้รับอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประเภทของชุดกิจกรรม

การจะตัดสินใจว่าจะสร้างชุดกิจกรรมในรูปแบบใดนั้น ผู้สร้างจะต้องศึกษารูปแบบ ประเภทของชุดกิจกรรมว่ามีกี่ประเภท แต่ละประเภทมีจุดมุ่งหมายในการใช้แตกต่างกันอย่างไร ได้มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้แบ่งประเภทของชุดกิจกรรมไว้ ดังนี้

บุญเกื้อ ควรรหาเวช (2542, หน้า 94-95 อ้างถึงใน อภิชาติ ชมภูทนต์, 2554, หน้า 73-74) กล่าวถึงประเภทของชุดกิจกรรมแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมประกอบคำบรรยาย หรือชุดกิจกรรมสำหรับครู เป็นชุดกิจกรรมสำหรับครูจะใช้สอนนักเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ หรือเป็นการสอนที่ต้องการปูพื้นฐานให้นักเรียนส่วนใหญ่รู้และเข้าใจในเวลาเดียวกัน มุ่งในการขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ชุดกิจกรรมแบบนี้จะช่วยให้ครูลดการพูดและใช้สื่อการสอนที่มีพร้อมอยู่ในชุดกิจกรรมในการนำเสนอเนื้อหามากขึ้น สื่อที่ใช้อาจได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ สไลด์ ฟิล์มสตริป ภาพยนตร์ เทป เครื่องบันทึกเสียง หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ เป็นต้น ข้อสำคัญก็คือ สื่อที่นำมาใช้จะต้องให้นักเรียนได้เห็นอย่างชัดเจนทุกคน

2. ชุดกิจกรรมแบบกลุ่มกิจกรรมเป็นชุดกิจกรรม สำหรับให้นักเรียนเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 5-7 คน โดยใช้สื่อการสอนที่บรรจุไว้กิจกรรมแต่ละชุดมุ่งที่จะฝึกกิจกรรมในเนื้อหาวิชาที่เรียน และให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน ชุดกิจกรรมชนิดนี้มักจะใช้ในการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

3. ชุดกิจกรรมแบบรายบุคคล หรือชุดกิจกรรมตามเอ็กต์ภาพ เป็นชุดกิจกรรมสำหรับเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาความรู้ตามความสามารถและความสนใจของตนเอง อาจเรียนที่โรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ ส่วนมากมักจะมุ่งให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชาที่เรียนเพิ่มเติม ชุดกิจกรรมชนิดนี้อาจจะจัดในลักษณะของหน่วยการสอนย่อยหรือโมดูล ก็ได้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์, บุญเลิศ ส่องสว่าง และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2551, หน้า 6) ได้กล่าวถึงประเภทของชุดกิจกรรมโดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมประกอบการบรรยาย เป็นชุดกิจกรรมที่มุ่งช่วยขยายเนื้อหาสาระการสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้นช่วยให้ครูผู้สอนพูดน้อยลงและให้สื่อการสอนทำหน้าที่แทนชุดกิจกรรมประเภทนี้นิยมใช้กับการฝึกอบรมและการสอนในระดับอุดมศึกษา
 2. ชุดกิจกรรมแบบกลุ่มกิจกรรมเป็นชุดกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมกลุ่ม เช่น ในการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์
 3. ชุดกิจกรรมรายบุคคลเป็นชุดกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความแตกต่างระหว่างบุคคลอาจเป็นการเรียนในโรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถความสนใจและความพร้อมของผู้เรียน ชุดกิจกรรมรายบุคคลอาจออกมาในรูปของหน่วยการสอนย่อย หรือ “โมดูล”
 4. ชุดกิจกรรมทางไกลเป็นชุดกิจกรรมที่ผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ต่างถิ่นต่างเวลากัน มุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วยสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์และการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา เช่น ชุดการเรียนทางไกลมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นต้น
- สรุปได้ว่าชุดกิจกรรมแต่ละประเภทรูปแบบนั้นจะเป็นตัวกำหนดบทบาทของครูและนักเรียนแตกต่างกัน การเลือกผลิตชุดกิจกรรมชนิดใดนั้น ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูหรือผู้ผลิต สำหรับการสร้างหรือผลิตชุดกิจกรรม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์หลักการของชุดกิจกรรมแบบกลุ่มกิจกรรม มาสร้างชุดกิจกรรมมุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มในเนื้อหาเดียวกันและช่วยเหลือกันเพื่อความสำเร็จของตนเองและกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน เป็นลำดับขั้นตอนแสดงความคิดเห็น อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและมีสื่อการสอนที่มีพร้อมแล้ว

3. องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมประกอบด้วยสื่อประสมในรูปของวัตถุและวิธีการต่างๆ ผสมผสานตั้งแต่สองอย่างขึ้นไป นำมาบูรณาการกันโดยใช้วิธีการเชิงระบบ เพื่อให้ชุดกิจกรรมแต่ละชุดมีประสิทธิภาพและมีความสมบูรณ์ เบ็ดเสร็จในตัวเอง ดังนั้น นักวิชาการและนักการศึกษาจึงได้กำหนดองค์ประกอบของชุดกิจกรรมไว้ ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542, หน้า 94-95) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุดกิจกรรมออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับครูและนักเรียน ตามแต่ชนิดของชุดกิจกรรมภายในคู่มือจะชี้แจงถึง วิธีการใช้กิจกรรมเอาไว้อย่างละเอียด อาจทำเป็นเล่ม หรือเป็นแผ่นพับก็ได้
2. บัตรคำสั่ง (คำแนะนำ) จะเป็นส่วนที่บอกให้นักเรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่าง ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บัตรคำสั่ง จะมีอยู่ภายในชุดกิจกรรมแบบกลุ่ม และชุดกิจกรรมแบบรายบุคคล ซึ่งประกอบด้วย คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินการและการสรุปทเรียน
3. ใบความรู้และสื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่างๆ อาจประกอบด้วยบทเรียนโปรแกรม สไลด์ เทปบันทึกเสียง फिल्मสตริป แผ่นภาพโปร่งใส หุ่นจำลอง รูปภาพ เป็นต้น
4. แบบประเมิน ผู้เรียนจะทำการประเมินผลความรู้ด้วยตนเอง ก่อนและหลังเรียนแบบประเมินผลที่อยู่ในชุดกิจกรรมอาจจะเป็นแบบฝึกหัดจับคู่หรือให้ทำกิจกรรม เป็นต้น

กิตานันท์ มลิทอง (2543, หน้า 143) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. คู่มือสำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการเรียนการสอนและสำหรับผู้เรียนใช้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. คำสั่งเพื่อกำหนดแนวทางในการเรียน
3. สิ่งที่ใช้สามารถสร้างความสนใจของผู้เรียนได้ดี

พอสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมอาจมีรูปแบบที่แตกต่างกันแต่จะต้องประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่สำคัญดังนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับครูและนักเรียน ตามลักษณะของชุดกิจกรรมภายในคู่มือครู และนักเรียนตามลักษณะของชุดกิจกรรมภายในคู่มือครูจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดกิจกรรมไว้อย่างละเอียด ครูและนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด จึงจะสามารถใช้ชุดกิจกรรมนั้นได้อย่างได้ผล คู่มือครูอาจทำเป็นเล่มหรือส่งเป็นแผ่นแต่ต้องมีส่วนสำคัญ คือ

- 1.1 คำชี้แจงสำหรับครู
- 1.2 บทบาทของครู
- 1.3 การจัดชั้นเรียนพร้อมแผนผัง
- 1.4 แผนการสอน
- 1.5 แบบฝึกปฏิบัติ

2. บัตรคำสั่ง (คำแนะนำ) เพื่อให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างที่มีอยู่ในชุดกิจกรรมแบบกลุ่ม และชุดกิจกรรมแบบรายบุคคล บัตรคำสั่งประกอบด้วย

- 2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา
- 2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม
- 2.3 การสรุปบทเรียน อาจใช้การอภิปรายหรือตอบคำถาม
บัตรคำสั่งจะต้องมีถ้อยคำกะทัดรัด เข้าใจง่าย ชัดเจน

ครอบคลุมกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนทำ ผู้เรียนจะต้องอ่านบัตรคำสั่งให้เข้าใจเสียก่อน แล้วจึงปฏิบัติตามขั้นตอนเป็นขั้นๆ ไป

3. เนื้อหาหรือประสบการณ์ ถูกบรรจุในรูปสื่อต่างๆ อาจประกอบด้วย บทเรียนสำเร็จรูป สไลด์ แถบบันทึกเสียงฟิล์มสตริป แผ่นโปร่งใส วัสดุกราฟิก หุ่นจำลอง ของตัวอย่าง รูปภาพ ผู้เรียนจะต้องศึกษาจากสื่อการสอนต่างๆ ที่บรรจุอยู่ในกิจกรรมตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้ให้

4. แบบประเมินผล (ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน) อาจจะมีอยู่ในรูปของแบบฝึกหัด ให้เติมคำสั่งในช่องว่าง จับคู่ เลือกรับคำตอบที่ถูก หรือให้ผลจากการทดลองหรือทำกิจกรรม

4. ลักษณะชุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี

เมื่อต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งใดก็ตาม จำเป็นต้องอาศัยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและน่าสนใจ จึงจะบรรลุได้ตามจุดมุ่งหมาย นักการศึกษาหลายท่าน ได้เสนอลักษณะของชุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ไว้ดังนี้

บัวสอน วรพันธ์ (2548, หน้า 46) กล่าวว่า ลักษณะของชุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี มีดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายในการฝึกทักษะให้สอดคล้องกับเรื่องที่สอน
2. ใช้ภาษาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

3. รูปแบบการฝึกต้องเร้าความสนใจ
4. ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเรียงลำดับจากง่ายไปยาก
5. ใช้เวลาที่เหมาะสมไม่นานเกินไป
6. ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีความหลากหลาย
7. ควรฝึกให้นักเรียนใช้สิ่งที่เรียนมาแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551, หน้า 90) กล่าวว่า ลักษณะของชุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี มีดังต่อไปนี้

1. ควรมีแบบฝึกทักษะหลายๆ แบบ ที่เร้าความสนใจผู้เรียน ได้ลองความสามารถของตน
2. ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากบทเรียนมาตอบ ในชุดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือนำมาประยุกต์ใช้ในการตอบในชุดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ส่วนวนภาษาง่าย เหมาะกับวัยของผู้เรียนและผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง
4. ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละชุดนั้นควรคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล
5. ชุดกิจกรรมฝึกทักษะควรฝึกความสามารถของผู้เรียนหลายๆ ด้าน
6. ควรฝึกทักษะการเรียนรู้ในด้านความคิดหลายๆ รูปแบบ
สรุปคือ ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีนั้นจะต้องสามารถจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และสามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีมีคำแนะนำหรือวิธีการใช้ที่ละเอียด ง่ายต่อการเข้าใจ สามารถนำมาใช้ได้ทุกเวลา นอกจากนี้ในชุดกิจกรรมจะต้องประกอบด้วยสื่อที่น่าสนใจ สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีและประกอบด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายไม่ซ้ำแบบ

5. การสร้างชุดกิจกรรม

ในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นชุดกิจกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุดกิจกรรมเป็นอย่างดี ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการมีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551, หน้า 89) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ครูจึงต้อง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุดกิจกรรมเป็นอย่างดี ซึ่งมีหลักสำคัญเป็นแนวในการจัดทำ ชุดกิจกรรม ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระในการฝึกตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
 2. เนื้อหาสาระและกิจกรรมการฝึกเหมาะสมกับวัยและ ความสามารถของผู้เรียน
 3. การวางรูปแบบของชุดกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับโครงเรื่อง และเนื้อเรื่องสาระของเรื่อง
 4. ชุดกิจกรรมต้องมีคำชี้แจงง่ายๆ สั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนอ่านเข้าใจ เรียนจากง่ายไปยาก น่าสนใจและท้าทายให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถ
 5. มีความถูกต้อง ครูผู้สอนจะต้องพิจารณาตรวจสอบให้ดีย่อ่าให้ ข้อผิดพลาด
 6. กำหนดเวลาที่ใช้ชุดกิจกรรมแต่ละตอนให้เหมาะสม
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, หน้า 189-191) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างชุด กิจกรรมไว้ 3 ขั้นตอน

1. ขั้นตอนวางแผนการดำเนินงาน (Planning) มีดังนี้
 - 1.1 ศึกษาเนื้อหาสาระของวิชาทั้งหมดอย่างละเอียด ว่าสิ่งที่เรา จะนำมาทำเป็นชุดกิจกรรมนั้น จะมุ่งเน้นให้เกิดหลักของการเรียนรู้อะไรบ้าง นำเนื้อหา สาระวิชาที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์แล้วมาแบ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยนั้น ประกอบด้วย หัวเรื่องย่อยๆ ซึ่งเราต้องศึกษาพิจารณาให้ละเอียดชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิด ข้ำซ้อนในหน่วยอื่นๆ อันจะสร้างความสับสนให้กับผู้เรียนได้ และควรคำนึงถึงการแบ่ง หน่วยการเรียนรู้ของแต่ละวิชานั้นควรจะเรียงลำดับขั้นตอนของความรู้และลักษณะธรรมชาติ ของวิชานั้น
 - 1.2 เมื่อศึกษาเนื้อหาสาระและแบ่งหน่วยการเรียนรู้ได้แล้ว จะต้องพิจารณาตัดสินใจอีกครั้งหนึ่งว่า จะทำชุดกิจกรรมแบบใด โดยคำนึงถึงข้อกำหนดว่า ผู้เรียนคือใครจะให้อะไรกับผู้เรียน จะให้ทำกิจกรรมอย่างไร สิ่งเหล่านี้จะเป็นเกณฑ์ในการ กำหนดการเรียน

1.3 การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยประมาณเนื้อหาสาระที่เราจะสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ตามชั่วโมงที่กำหนด โดยคำนึงถึงว่าเป็นหน่วยที่ สอนก่อนเรียนรู้นี้ให้ความชื่นบานแก่ผู้เรียน หาสื่อการเรียนได้ง่าย

1.4 การกำหนดมโนคติ มโนคติที่เรากำหนดขึ้นจะสอดคล้อง กับหน่วยการเรียนรู้และหัวข้อ โดยสรุปแล้วคิดสาระหลักและเกณฑ์ที่สำคัญ เพื่อเป็น แนวทางในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกัน

1.5 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องให้สอดคล้องกับ มโนคติ โดยกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งหมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่ แสดงออกมาให้เห็นภายหลังจากการเรียนการสอนบทเรียนแต่ละเรื่องจบไปแล้ว โดยผู้สอน สามารถวัดได้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนี้ ถ้าผู้สอนกำหนดหรือระบุให้ชัดเจนมากเท่าใดก็ ยิ่งทำให้ประสบความสำเร็จในการสอนมากเท่านั้น

1.6 นำจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อ มาวิเคราะห์กิจกรรม การเรียนการสอนแล้วจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เหมาะสมถูกต้องสอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ละข้อ

1.7 เรียงลำดับกิจกรรมของแต่ละข้อ เพื่อให้เกิดความกลมกลืน กับการเรียนการสอนและนำมาหลอมเป็นกิจกรรมการสอนขั้นที่สมบูรณ์

1.8 สื่อการสอน คือ วัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ครูและนักเรียนจะต้องกระทำเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ ซึ่งครูจะต้องจัดทำขึ้น และจัดหาไว้ให้เรียบร้อย

1.9 การประเมินผล คือ การตรวจสอบดูว่าหลังการเรียน การสอนแล้วมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่จุดประสงค์ของการเรียนรู้กำหนดไว้ หรือไม่ การประเมินผลนี้จะใช้วิธีการใดก็ตาม จะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ ของการเรียนรู้ สิ่งนั้นจะไม่เกิดขึ้น ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นมาก็จะไม่มีคุณภาพ

1.10 การทดลองใช้ชุดกิจกรรม การทดลองมี 3 ชั้น คือ การทดลองรายบุคคล การทดลองเป็นกลุ่ม การทดลองกับห้องเรียนจริงหรือการทดลอง กับภาคสนามตามลำดับเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ โดยนำไปใช้กับกลุ่มเล็กๆ ดูก่อน แล้วตรวจหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขอย่างดี จึงจะนำไปทดลองใช้กับผู้เรียน ทั้งชั้นหรือกลุ่มใหญ่

2. ขั้นตอนการผลิต (Production Process) เป็นขั้นตอนการผลิตตามที่ได้วางแผนในขั้นที่ 1 โดยผู้ผลิตควรตรวจสอบความสอดคล้องของทุกขั้นตอนและควรควบคุมระยะเวลาในการผลิตให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

3. ขั้นตอนทดสอบประเมินผล (Developmental) หรือเพื่อพัฒนาการพัฒนา เมื่อผลิตชุดการเรียนรู้แล้วจำเป็นต้องนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพเพื่อเป็นหลักประกันว่าชุดการเรียนนั้นมีคุณค่าที่นำไปสอน

สรุปได้ว่า ในการสร้างชุดกิจกรรมควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับสิ่งเร้าและการตอบสนอง ธรรมชาติแต่ละวิชา สารระสำคัญและจุดมุ่งหมายของสาระการเรียนรู้ มีรูปแบบที่หลากหลายและจูงใจ จัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก เหมาะสมกับเวลาและความสามารถ คำสั่งชัดเจนอ่านง่ายเข้าใจง่าย

6. การทดสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

นักวิชาการได้ให้ความหมายการทดสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2539, หน้า 494) ได้อธิบายไว้ว่า การทดสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Developmental Testing” (การตรวจสอบพัฒนาการเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ) หมายถึง การนำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อปรับปรุงแล้วก็นำไปทดลองสอนจริง (Trial Run) นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เสริมแล้วจึงผลิตออกมาจำนวนมาก ซึ่งให้ความหมายของคำว่า การทดลองใช้และการสอนจริง ดังนี้

1. การทดลองใช้ หมายถึง การนำชุดกิจกรรมที่ผลิตขึ้นเป็นต้นแบบ (Prototype) ไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแต่ละระบบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมให้เท่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. การสอนจริง หมายถึง การนำชุดกิจกรรมที่ได้ทดลองใช้และปรับปรุงแล้วทุกหน่วยในแต่ละวิชาไปสอนจริง ในชั้นเรียนหรือในสถานการณ์การเรียนที่แท้จริง เป็นเวลา 1 ภาคการศึกษาเป็นอย่างน้อย

วาโร เฟ็งส์วีสต์ (2546, หน้า 42-45) เสนอเกณฑ์ประกันประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตพอใจว่า ถ้าหากนวัตกรรมมีประสิทธิภาพถึงระดับที่กำหนดแล้ว ก็มีคุณค่านำไปใช้ได้

และมีคุณค่าแก่การลงทุนผลิตออกมากำหนดเกณฑ์ ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการ ประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และ พฤติกรรม (ผลลัพธ์)

1. ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (transitional behavior หรือ E_1) คือ ประเมินผลต่อเนื่องประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยๆ พฤติกรรมนี้เรียกว่า “กระบวนการ” (process) ของผู้เรียนที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม และรายบุคคล ได้แก่ งานที่ได้รับมอบหมายและกิจกรรมอื่นที่ผู้อื่นได้กำหนดไว้

2. การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (terminal behavior หรือ E_2) คือ ประเมินผลลัพธ์ของผู้เรียน (products) โดยพิจารณาจากการทดสอบหลังเรียน การกำหนดค่าการหาประสิทธิภาพเป็น E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ และ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งการที่กำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 มีค่าเท่าใดนั้น ผู้ที่สอนเป็นผู้พิจารณา โดยเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งค่าไว้เป็น 80/80, 85/85 และ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น ซึ่งเมื่อผลิตนวัตกรรมเสร็จแล้ว จะต้อง นำนวัตกรรมไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 1:1 (หรือแบบเดี่ยว) คือการทดลองกับผู้เรียน 1 คน โดยใช้ เด็กอ่อน ปานกลาง และเก่ง โดยทดลองกับเด็กอ่อนก่อน ทำการปรับปรุงแล้วนำไปทดลอง กับเด็กปานกลาง แล้วจึงนำไปทดลองกับเด็กเก่ง

2.2 1:10 (หรือแบบกลุ่ม) คือทดลองกับผู้เรียน 6–10 คน คณะผู้เรียนทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพและปรับปรุง ซึ่งในแต่ละครั้ง คะแนนจะเพิ่มขึ้นเกือบเท่าเกณฑ์ หรือห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10% นั่นคือค่า E_1/E_2 ประมาณ 70/70

2.3 1:100 (หรือภาคสนาม) คือทดลองกับผู้เรียน 40–100 คน คณะผู้เรียนทั้งเก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพและปรับปรุง ซึ่งในครั้งนี้นักผู้ได้ควร ใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อทดสอบนวัตกรรมแล้ว ให้เทียบกับค่า เพื่อดูว่าเรายอมรับ ประสิทธิภาพหรือไม่ ซึ่งการยอมรับประสิทธิภาพของนวัตกรรมมี 3 ระดับ

2.3.1 สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อนวัตกรรมของประสิทธิภาพสูงกว่า เกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าไม่เกิน 2.5%

2.3.2 เท่ากับเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของนวัตกรรมเท่ากับ หรือสูงกว่าที่ตั้งไว้มีค่าไม่เกิน 2.5%

2.3.3 ต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ

เมื่อประสิทธิภาพของนวัตกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าไม่เกิน 2.5%

7. ความจำเป็นจะต้องมีการทดสอบประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2539, หน้า 494) ได้กล่าวว่าในการผลิตระบบการดำเนินงานทุกประเภทจำเป็นต้องมีการตรวจสอบระบบนั้น เพื่อเป็นการประกันว่าจะมีประสิทธิภาพจริงตามที่มุ่งหวัง การทดสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมมีความจำเป็นด้วยเหตุผลหลายประการ คือ

1. สำหรับหน่วยงานผลิตชุดกิจกรรม เป็นการประกันคุณภาพของชุดกิจกรรมว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้ว หากผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ดีก็จะต้องทำใหม่เป็นการสิ้นเปลืองเวลา แรงงานและเงินทอง

2. สำหรับผู้ใช้กิจกรรม ชุดกิจกรรมจะทำหน้าที่สอนโดยที่ช่วยสร้างสภาพ การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง บางครั้งต้องช่วยครูสอน บางครั้งต้องสอนแทนครู (อาทิในโรงเรียนครูคนเดียว) ดังนั้น ก่อนนำชุดกิจกรรมไปใช้ครูจึงควรมั่นใจว่าชุดกิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วย ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จริง การทดสอบประสิทธิภาพตามลำดับขั้น จะช่วยให้เราได้ชุดกิจกรรมที่มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. สำหรับผู้ผลิตชุดกิจกรรม การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุลงในชุดกิจกรรมเหมาะสม ง่ายต่อการเข้าใจอันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น เป็นการประหยัดแรงสมอง แรงงาน เวลาและเงินทองในการเตรียม

สุตารัตน์ ไผ่พงศาวงศ์ (2543, หน้า 56-57 อ้างถึงใน อรทัย เรืองบุญ, 2553, หน้า 51) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมว่า

1. เพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาและเสียเงินลงทุน เพราะในการสร้างชุดกิจกรรมแต่ละครั้งต้องสิ้นเปลืองเงินทุนมาก ถ้าผลิตชุดกิจกรรมโดยไม่หาประสิทธิภาพก่อนแล้วนำไปใช้อาจทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้

2. ชุดกิจกรรมทำหน้าที่สอน โดยที่สร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เปลี่ยนพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง บางครั้งต้องศึกษาความรู้ด้วยตนเอง บางครั้งต้องสอน แทนครู ดังนั้น ก่อนนำชุดกิจกรรมไปใช้ ครูจึงควรมั่นใจว่าชุดกิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพ ในการทำให้นักเรียนเกิดความรู้จริง การหาประสิทธิภาพตามลำดับขั้นจะช่วยให้ได้ ชุดกิจกรรมที่มีคุณภาพและทำให้การสอนบรรลุความสำเร็จ

3. การทดสอบหาประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตเข้าใจว่า เนื้อหาสาระ ที่บรรจุในชุดกิจกรรมเหมาะสม เข้าใจง่าย อันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น และเป็นการประหยัดแรงสมอง แรงงาน เวลาและงบประมาณในการเตรียมการได้

8. การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2539, หน้า 494) ได้กล่าวว่า เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับ ที่ผู้ผลิต ชุดกิจกรรมจะพึงพอใจว่า หากชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว ชุดกิจกรรมนั้นก็มีความคุ้มค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนและคุ้มค่าแก่การลงทุนผลิตออกมา จำนวนมาก

1. กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ กระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรม ของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพ ของผลลัพธ์)

1.1 ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) คือ ประเมินผลต่อเนื่อง ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อยหลายๆ พฤติกรรม เรียกว่า “กระบวนการ” (Process) ของผู้เรียน ที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม (รายงานของกลุ่ม) และรายงานบุคคล ได้แก่ งานมอบหมาย และกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

1.2 ประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Products Behavior) คือ ประเมินผลลัพธ์ (Products) ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียนและการสอบไล่ ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยน พฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงาน และการประกอบกิจกรรม ของผู้เรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียน ของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ตัวอย่าง 80/ 80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากชุดกิจกรรมแล้ว ผู้เรียนสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองานได้ผลเฉลี่ย 80 เปอร์เซนต์และทำแบบทดสอบ หลังเรียนได้ผลเฉลี่ย 80 เปอร์เซนต์

การที่จะกำหนดเกณฑ์ ให้มีค่าเท่าใดนั้นให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณา ตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ควร ตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำเพราะตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใดก็มักได้ผลเท่านั้น

2. กำหนดเกณฑ์โดยการทดสอบทางสถิติ ซึ่งทำได้โดยนำแบบฝึก ที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้ แล้วหาค่าความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียน หากมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ถือว่าแบบฝึกมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ต่อไปได้

3. การกำหนดประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ประสิทธิภาพ ของชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น กำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ 3 ระดับ คือ

3.1 ระดับ “สูงกว่าเกณฑ์” เมื่อประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าเกิน 2.5 ขึ้นไป

3.2 ระดับ “เท่าเกณฑ์” เมื่อประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเท่ากับ หรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่ไม่เกินค่า 2.5

3.3 ระดับ “ต่ำกว่าเกณฑ์” เมื่อประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5 ซึ่งถือว่าไม่มีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

9. การทดลองหาประสิทธิภาพ

9.1 การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง คือ การทดลองกับผู้เรียน จำนวน 3 คน โดยใช้ผู้เรียนที่มีระดับสติปัญญาสูง ปานกลาง และต่ำ อย่างละ 1 คน แล้วนำผลที่ได้ คำนวณหาประสิทธิภาพ แล้วนำมาปรับปรุงแบบฝึกให้ดีขึ้น ซึ่งตามปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองจะมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาก เมื่อนำมาปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้น

9.2 การทดลองแบบกลุ่มเล็ก คือ การทดลองกับผู้เรียน จำนวน 6-10 คน แล้วนำผลที่ได้ไปหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้น

9.3 การทดลองภาคสนาม คือการทดลองกับนักเรียนที่มี จำนวน 30-100 คน นำผลที่ได้มาคำนวณหาประสิทธิภาพ แล้วนำมาปรับปรุงอีกครั้งให้ผลที่ได้ ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หากต่ำกว่าเกณฑ์มากไม่เกินร้อยละ 2.5 สามารถ

ยอมรับได้ หากแตกต่างกันมากต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกขึ้นใหม่ โดยยึดสภาพความจริงตามเกณฑ์ นำผลที่ได้มาคำนวณหาประสิทธิภาพ แล้วปรับปรุงอีกครั้ง ให้ผลที่ได้ใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หากต่ำกว่าเกณฑ์มากไม่เกินร้อยละ 2.5 สามารถยอมรับได้ หากแตกต่างกันมาก ต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกใหม่ โดยยึดสภาพความจริงตามเกณฑ์ในการจัดทำแบบฝึกทักษะการอ่านให้มีคุณภาพนั้น ครูผู้สอนควรจะทำการศึกษาวิเคราะห์แบบฝึก โดยการดำเนินการหาค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมดังกล่าว เพื่อให้ได้ชุดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพซึ่งวิธีการที่นิยมและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั่วไป ได้แก่ การหาค่าประสิทธิภาพ ของชุดกิจกรรม โดยใช้สูตร E_1/E_2 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนนั้น ผลงานของครูที่จะสร้างเป็นนวัตกรรมทางวิชาการ (Academic Innovation) อาจเป็นแบบฝึกทักษะ ชุดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน คู่มือครู แผนการสอน ชุดการสอน ฯลฯ ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพปัญหา และความต้องการพัฒนา และสมมุติว่าครูเลือกใช้ การสร้างแบบฝึกทักษะ การอ่านบทร้อยกรอง ควรดำเนินการ ดังนี้

9.3.1 นำเอกสารชุดกิจกรรมฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ กลั่นกรองหรือประเมินคุณภาพในส่วนขององค์ประกอบของชุดกิจกรรม เช่น ด้านเนื้อหาและการเรียบเรียง การใช้ภาษาหรืออักษรวิธี การออกแบบ การจัดพิมพ์ การจัดรูปเล่ม การอ้างอิงหรือ บรรณานุกรม ฯลฯ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

9.3.2 นำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้ (Try Out) ประมาณ 2-3 ครั้ง ดังนี้ (อาจใช้เฉพาะครั้งที่ 1-2 ก็ได้)

ครั้งที่ 1 ทดลองใช้กับนักเรียน 1 คน (One-to One Try Out) หรือแบบ 1:1 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

ครั้งที่ 2 ทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเล็ก (Small Group Try Out) จำนวนนักเรียนประมาณ 5-10 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

ครั้งที่ 3 ทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มใหญ่ (Large Group Try Out) จำนวนนักเรียนประมาณ 30 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

9.3.3 นำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้กับสถานการณ์จริง หรือภาคสนาม (Field Try Out) โดยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ครูรับผิดชอบ ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 4 สัปดาห์

10. ข้อควรปฏิบัติในการทดลองใช้ชุดกิจกรรม

10.1 การทดลองใช้ครั้งที่ 1-3 หลังการทดลองจะต้องนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้นทุกครั้ง

10.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ทดลองใช้ครั้งที่ 1-3 ควรเป็นนักเรียนระดับชั้นเดียวกันและไม่ควรเป็นนักเรียนในชั้นเรียนที่จะทดลองใช้จริง

10.3 การทดลองใช้ทุกครั้งนักเรียนจะต้องทำกิจกรรมอย่างน้อย

2 กิจกรรม คือ

10.3.1 ปฏิบัติกิจกรรมในชุดกิจกรรม

10.3.2 ทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test)

10.4 ครูจัดทำแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice Test)

ให้ครอบคลุมจุดประสงค์ที่กำหนดในชุดกิจกรรม ประมาณ 30-50 ข้อ

10.5 การทดลองใช้ชุดกิจกรรมทุกครั้งจะต้องหาประสิทธิภาพ โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ดังนี้

10.6 การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานประสิทธิภาพ E_1/E_2

10.6.1 ผลงานถ้าเน้นด้านความรู้ ความจำ $E_1/E_2 = 80/80$ ขึ้นไป
ถ้าเน้นทักษะการปฏิบัติและเจตคติ $E_1/E_2 = 70/70$ ขึ้นไป แต่ที่นิยมมากที่สุดคือ 90/90 (The 90/90 Standard)

10.6.2 ความหมาย E_1/E_2

E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ เป็นการประเมินพฤติกรรม นักเรียนอย่างต่อเนื่อง (Transition Behavior) คือ การเก็บคะแนนจากการทำแบบฝึกหัด หรือปฏิบัติกิจกรรมจากแบบฝึกทุกกิจกรรม รวมกันแล้วเทียบ 100 ดังนั้นทุกกิจกรรมครูจะต้องกำหนดคะแนนเต็มเอาไว้ด้วย

E_2 หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เป็นการประเมินพฤติกรรมนักเรียนขั้นสุดท้าย (Terminal Behavior) คือ นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนทุกคนมารวมกัน แล้วเทียบ 100

11. การยอมรับประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ มี 3 ระดับ คือ

11.1 สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อค่าที่ได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ตั้งแต่ 2.5% ขึ้นไป

11.2 เท่ากับเกณฑ์ เมื่อค่าที่ได้ เท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

แต่ไม่เกิน 2.5%

11.3 ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อค่าที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5% ค่า E_1/E_2 ที่คำนวณได้แต่ไม่ควรแตกต่างกันเกิน 5% จะเป็นค่าที่น่าเชื่อถือ เช่น $E_1/E_2 = 83/84$ เป็นค่าที่น่าเชื่อถือ หรือ $E_1/E_2 = 83/90$ เป็นค่าที่ไม่น่าเชื่อถือ

ประเภทของสื่อและเอกสารเกี่ยวกับสื่อจริง

1. ประเภทของสื่อ มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

นริศรา โพธิ์ขำ (2550, ออนไลน์) สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ ซึ่งถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นตัวกลางในการนำเสนอหรือถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ตั้งไว้

พิมพ์พร แก้วเครือ (2544) ให้ความหมายสื่อการเรียนการสอน ว่าการเรียนการสอนมีหน้าที่เป็นตัวกลางสื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางซึ่งมีความสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนมีหน้าที่เป็นตัวนำความต้องการของครูไปสู่ตัวนักเรียนอย่างถูกต้องและรวดเร็ว เป็นผลให้นักเรียนเปลี่ยน, แปรสภาพพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สื่อการสอนได้นำไปใช้ในการเรียนการสอนตลอด และยังได้รับการพัฒนาไปตามการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งก้าวหน้าไปไม่หยุดยั้ง นักการศึกษาเรียกชื่อการสอนด้วยชื่อต่างๆ เช่น อุปกรณ์การสอน สื่อทัศนูปกรณ์ เทคโนโลยีการศึกษา สื่อการเรียนการสอน สื่อการศึกษา เป็นต้น

Matavee (Online) ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media) สื่อ (Media) หมายถึง ตัวกลางที่ใช้ถ่ายทอดหรือนำความรู้ ในลักษณะต่างๆ จากผู้ส่งไปยังผู้รับให้เข้าใจ ความหมายได้ตรงกันในการเรียนการสอนสื่อที่ใช้เป็นตัวกลางนำความรู้ในกระบวนการสื่อความหมายระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเรียกว่าสื่อการสอน (Instruction Media)

Aedersold and Field (1997, p. 48) ได้ให้ความหมายของสื่อจริง คือ เอกสารการสอนใดๆ ที่ได้จากแหล่งต่างๆ ที่พบในชีวิตประจำวันแล้วได้ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษาโดยตรง แต่เป็นเอกสารที่สร้างขึ้นมาสื่อความหมาย โดยใช้ภาษาตามสถานการณ์ที่เป็นจริง และไม่ได้มีการปรับเนื้อหาหรือแก้ไขใดๆ ก่อนนำมาใช้ในการเรียนการสอน ตัวอย่างเช่น ตาราง แบบฟอร์ม แผ่นฉลิว ประกาศ โฆษณา นิตยสาร เป็นต้น

STED MIT (2016, Online) ให้ความหมายประเภทของสื่อ ดังนี้

สื่อสามารถจำแนกออกตามลักษณะได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่แสดงหรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่างๆ โดยใช้ตัวหนังสือที่เป็นตัวเขียนหรือตัวพิมพ์ เป็นสื่อในการแสดงความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายชนิด ได้แก่ เอกสาร หนังสือเรียน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร บันทึกรายงาน เป็นต้น

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็น เทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง (วีดิทัศน์) แถบบันทึกเสียง ภาพนิ่ง สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้ สื่อเทคโนโลยี ยังหมายรวมถึงกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นต้น

3. สื่ออื่นๆ นอกเหนือจากสื่อ 2 ประเภทที่กล่าวไปแล้ว ยังมีสื่ออื่นๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี สื่อที่กล่าวมานี้ ได้แก่

3.1 บุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ซึ่งสามารถถ่ายทอด สาระความรู้ แนวคิดและประสบการณ์ไปสู่บุคคลอื่น เช่น บุคลากรในท้องถิ่น แพทย์ ตำรวจ นักธุรกิจ เป็นต้น

3.2 ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อมตัวผู้เรียน เช่น พืชผักผลไม้ ปรากฏการณ์ ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

3.3 กิจกรรม/กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดขึ้นเพื่อสร้างเสริม ประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้ในการฝึกทักษะซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้

ของผู้เรียน เช่น บทบาทสมมติ การสาธิต การจัดนิทรรศการ การทำโครงการ เกม เพลง เป็นต้น

3.4 วัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นใช้เพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ รวมถึงสื่อประเภท เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ เช่น อุปกรณ์ทดลอง วิทยาศาสตร์ เครื่องมือช่าง เป็นต้น

Mediathailand (2016, Online) ให้ความหมายประเภทของสื่อเพื่อการเรียนรู้ และลักษณะโครงสร้างของสื่อไว้ดังนี้ แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มเครื่องมือ-อุปกรณ์ (hardware) และกลุ่มโปรแกรม (software) ได้ดังนี้

1. กลุ่มเครื่องมือ-อุปกรณ์ (hardware) ความหมายของฮาร์ดแวร์ตามพจนานุกรม หมายถึง เครื่องมือ อุปกรณ์ที่เป็นโลหะและวัตถุเนื้อแข็ง อาวุธ ยุทโธปกรณ์ ตลอดจนทั้งชิ้นส่วนประกอบต่างๆ ของเครื่องมือและอุปกรณ์เหล่านี้ ความหมายของฮาร์ดแวร์ในเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ หมายถึง เครื่องกลไกและวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นตัวเครื่องคอมพิวเตอร์ จะเห็นได้ว่าฮาร์ดแวร์เป็นผลผลิตจากการประยุกต์ทางด้านวิทยาศาสตร์ กายภาพ ทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย วัสดุสิ้นเปลือง เครื่องมือและอุปกรณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 วัสดุ หมายถึง สิ่งที่ใช้งานร่วมกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ที่นำมาดำเนินกิจกรรมทางการศึกษา ซึ่งมีทั้งวัสดุพื้นฐาน (กระดาษ หมึก สี แผ่นใส เป็นต้น) และวัสดุอิเล็กทรอนิกส์ (CD-Rom DVD พิล์ม เทปเสียง/ภาพ)

1.2 เครื่องมือ หมายถึง สิ่งของที่ใช้สร้างงานประกอบในกิจกรรมทางการศึกษา ทั้งที่ใช้ร่วมกับวัสดุ หรืออุปกรณ์ ถ้าเป็นด้านเทคโนโลยีจะหมายถึง ชุดเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์, Flash memory, ไมโครโฟน, ลำโพง, จอภาพสัมผัส (Touch screen) เป็นต้น ถ้าเป็นเครื่องมือพื้นฐานจะหมายถึง ปากกา ดินสอ มีดคัตเตอร์ เป็นต้น

1.3 อุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้สนับสนุนการจัดกิจกรรมทางการศึกษา อาทิ เครื่องคอมพิวเตอร์แบบต่างๆ เครื่องพิมพ์, เครื่อง scanner, กล้องถ่ายภาพยนตร์หรือวิดีโอ, กล้องถ่ายภาพ analog/digital, เครื่องฉายภาพ video projector, visualizer, เครื่องบันทึกเสียงทั้งแบบ analog/digital, เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพทึบแสง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เป็นต้น (ซึ่งปัจจุบันอุปกรณ์

ในหลายรายการ ของกลุ่มนี้ได้มาถึงจุดสุดท้าย โดยได้มีพัฒนาการเปลี่ยนรูปแบบไป อาทิ เครื่องฉายสไลด์ ถูกแทนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ผนวกพร้อมกับเครื่องฉายภาพ video projector หรือเครื่องฉายภาพที่บแสงถูกแทนที่ด้วย เทคโนโลยีของ visualizer เป็นต้น) แต่ในความหมายหลักของคำว่า hardware ส่วนใหญ่จะหมายถึง ประเภทของอุปกรณ์

2. กลุ่มโปรแกรม (software) ซอฟต์แวร์ เป็นคำศัพท์ที่ใช้ในกลุ่มเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ จากการที่เครื่องคอมพิวเตอร์นั้นประกอบจาก ชิ้นส่วน อุปกรณ์ และวงจร อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ การที่จะสั่งให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานหรือประมวลผลอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามความต้องการนั้น จะต้องมามีคำสั่งหรือภาษาสำเร็จรูปของเครื่องกำหนด ระบุหน้าที่ซึ่งจะสั่งเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ทำงานหรือประมวลผลตามต้องการได้ วิธีการที่สร้างชุดคำสั่งหรือโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ในรูปแบบต่างๆ และผลผลิตที่ได้เป็น โปรแกรมต่างๆ นี้เรียกว่าซอฟต์แวร์ นอกจากนี้ ยังได้ให้ความหมายของคำว่าซอฟต์แวร์ หมายถึง ลำดับขั้นตอน ระบบกระบวนการ โปรแกรมและวิธีการเก็บรวบรวม จัดแจง และการเสนอสารสนเทศทางการศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น วัสดุสำเร็จรูป กิจกรรม และเกม และวิธีการ ประเภทของสื่อการเรียนรู้ตามชนิดของสื่อการศึกษาที่แบ่งประเภทตามช่องทางการส่งและรับสาร มี 4 ประเภท ได้แก่

2.1 สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้น เพื่อสนอง การเรียนรู้ตามหลักสูตร หรือสื่อสิ่งพิมพ์ทั่วไป ได้แก่ หนังสือ-แบบเรียน คู่มือครู ชุดวิชา หนังสือประกอบการสอน หนังสืออ้างอิง หนังสืออ่านเพิ่มเติม แผนการสอน ใบงาน แบบฝึกหัดกิจกรรม หนังสือพิมพ์ วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ เป็นต้น

2.2 สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในการ ถ่ายทอดความรู้ และทักษะต่างๆ ให้กับผู้เรียน เช่น ครู ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (แพทย์ พยาบาล นักกฎหมาย) ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์เฉพาะเรื่องหรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

2.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม หมายถึง สื่อที่ผลิต หรือพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยี เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ แผ่นรายการเสียงหรือวีดิทัศน์รูปแบบ VCD/DVD แถบบันทึกเสียงหรือวีดิทัศน์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมหรือผ่านเครือข่าย คอมพิวเตอร์ e-learning และอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังรวมไปถึงโทรศัพท์ที่กำลังพัฒนา ไปสู่การศึกษาผ่านโทรศัพท์ที่ เรียกว่า M-learning เป็นต้น

2.4 สื่อกิจกรรม หมายถึง สื่อประเภทวิธีการที่ใช้ในการฝึก ทักษะ ฝึกปฏิบัติ ซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ และการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมุติ ทักษะศึกษา เกม การทำโครงการ การจัดนิทรรศการ การสาธิต เป็นต้น

สรุป ประเภทของสื่อ แบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือ 1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง สื่อที่เป็นหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ใช้ตัวหนังสือเป็นสื่อในการแสดง ความหมาย 2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นใช้ควบคู่กับเครื่องมือที่เป็น เทคโนโลยีรวมถึงการนำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ด้วย เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อการสื่อสาร เป็นต้น 3. สื่อทั่วไป ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น บุคคล ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เทคนิคกระบวนการต่างๆ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้สำหรับประกอบการ เรียนการสอน เพื่อให้ผู้ศึกษาหาได้รับความรู้เพิ่มขึ้น

2. เอกสารเกี่ยวกับสื่อจริง

นักวิชาการ หลายท่านให้ความหมายของสื่อจริงไว้ดังนี้

วิสาข์ จัตุวัตร (2541, หน้า 51-52) ได้ให้ความหมายของสื่อจริงไว้ว่า สื่อจริง หมายถึง วัสดุการสอนที่ได้จากแหล่งต่างๆ ที่ไม่ใช่ตำราหรือบทเรียนที่จัดพิมพ์ขึ้นมา เพื่อจุดประสงค์ในการสอนภาษาไทยโดยตรงเพราะบทเรียนที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือ ในการสอนภาษาไทยโดยตรงนั้นจะมีลักษณะที่ไม่เป็นธรรมชาติ เนื่องจากผู้เขียนจะเขียน โครงสร้างหรือหลักไวยากรณ์ที่ต้องการสอนให้ปรากฏในเนื้อเรื่องมากเกินไป ซึ่งลักษณะ ของเอกสารจริงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ โฆษณา ข่าว ฉลากยา หรือป้ายประกาศ เป็นต้น

กมลทิพย์ รัชชนะกุล (2548, หน้า 10 อ้างถึงใน พงศ์ฐิติ พัส่อง, 2551, หน้า 10) ได้อธิบายความหมายของสื่อจริงว่า สื่อจริง เป็นเอกสารทุกชนิดไม่ว่าจะเป็น เอกสารที่เป็นสิ่งพิมพ์หรือเอกสารที่เป็นเสียง ซึ่งมีได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ภาษาแต่เป็นเอกสารของจริงที่ผลิตขึ้นเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารโดยทั่วไป มีจุดประสงค์ เพื่อสื่อความหมายในชีวิตจริงๆ เช่น บทสนทนาบางตอนที่ไปบันทึกมา ข่าวในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา รูปภาพ ฉลากยา เป็นต้น

Aebersold and Field (1997, p. 48 อ้างถึงใน ศศิธร หลิมเจริญ, 2555, หน้า 62) ได้ให้ความหมายของ เอกสารจริง คือ เอกสารการสอนใดๆ ที่ได้จากแหล่งต่างๆ ที่พบในชีวิตประจำวัน และมีได้ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษาโดยตรง แต่เป็น

เอกสารที่สร้างขึ้นมาสื่อความหมาย โดยใช้ภาษาตามสถานการณ์ที่เป็นจริงและไม่ได้มีการปรับเนื้อหาหรือแก้ไขใดๆ ก่อนการนำมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น ตาราง แผ่นปลิว ประกาศ โฆษณา ฉลากยา เป็นต้น

Ahellal (1990, p. 39 อ้างถึงใน สุทธิรา ปลั่งแสงมาศ, 2550, หน้า 26) กล่าวถึง เอกสารจริง (text) หมายถึง เอกสารทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นเอกสารที่เป็นสิ่งตีพิมพ์หรือเอกสารที่เป็นเสียงและมิได้ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษา แต่เป็นเอกสารที่สร้างขึ้นมาสื่อความหมาย โดยใช้ภาษาตามสถานการณ์ที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน ลักษณะของข้อความเอกสารจริงจึงเน้นการสื่อสารจริงระหว่างเจ้าของภาษา ไม่ว่าจะข้อความนั้นจะเป็นประเภทเขียนหรือพูดก็ตาม ดังนั้นเอกสารชนิดใดที่สร้างขึ้นมาสื่อความหมายเพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษาโดยลักษณะการสื่อสารมิใช่เน้นสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เอกสารนั้นก็ไม่ได้จัดว่าเป็นเอกสารจริง

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า สื่อจริง หมายถึง สื่อทุกชนิดที่มีได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษาโดยเฉพาะ แต่เป็นสื่อที่ผลิตขึ้นเพื่อให้ข้อมูลหรือข่าวสารต่างๆ ไป โดยมีจุดประสงค์เพื่อสื่อความหมายในชีวิตจริง เช่น สนทนา บางตอนที่ได้บันทึกไว้ ข่าวในหนังสือพิมพ์ ใบปลิว ประกาศป้ายโฆษณา ฉลากยา เป็นต้น ซึ่งสื่อดังกล่าว แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1. สื่อจริงประเภทเขียนหรือประเภทสิ่งพิมพ์ 2. สื่อจริงประเภทเสียง

2.1 ความสำคัญของสื่อจริง

การนำสื่อจริงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษานั้น เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาของตนจากสื่อที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน ตามที่มินท์การศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อสภาพจริงไว้ ดังนี้

Swaffar (1985, p. 18) กล่าวถึงการใช้สื่อจริงในห้องเรียนไว้ว่า

1. เนื้อหาของสื่อจริงที่ชั้นเรียนสนใจเป็นพิเศษช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น

2. เมื่อนำสื่อจริง มาใช้ในชั้นเรียนจะทำให้ชั้นเรียนเพิ่มความหลากหลายและมีความเป็นธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

3. การใช้สื่อสภาพจริงในชั้นเรียนทำให้เกิดการขยายของคำศัพท์และโครงสร้างต่างๆ

และโครงสร้างต่างๆ

4. ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์จากความรู้เชิงแบบแผนและเชิงวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมเพื่อเปรียบเทียบสถานการณ์เป้าหมายและแบบแผนกับสถานการณ์ในวัฒนธรรมของตนเอง

กมลทิพย์ รัชชนะกุล (2548, หน้า 10 อ้างถึงใน พงศ์ลลิตี พัส่อง, 2551, หน้า 11) สื่อจริงเป็นสิ่งจูงใจ น่าสนใจและเป็นประโยชน์ เนื่องจากมีความทันสมัย เหมาะกับเหตุการณ์หรือกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตจริง ถึงแม้ว่าจะมีการใช้ภาษา โครงสร้าง และคำศัพท์จะยากกว่าสื่อที่สร้างขึ้นเพื่อการสอน

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า สื่อจริงเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนที่ได้มาจากสื่อที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน มีความทันสมัย น่าสนใจ สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและเรียนรู้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งช่วยให้บรรยากาศในการสอน น่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้สอนพัฒนาเทคนิคการสอนให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

2.2 การเลือกและการนำสื่อจริงมาใช้ในการเรียนการสอน

การเลือกและการนำสื่อจริงมาใช้ในการเรียนการสอนภาษานั้น ควรเลือกบทเรียนที่มีเนื้อหาสอดคล้องเหมาะสมต่อการฝึกฝนพัฒนาทักษะการใช้ภาษาของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ได้มีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกและการนำสื่อจริงมาใช้ในการเรียนการสอน สรุปได้ ดังนี้

Sanderson (1999, pp. 7-9) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพิจารณาเลือกใช้สื่อจริง ดังต่อไปนี้

1. ควรเลือกเอกสารที่เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน
2. เลือกเอกสารที่มีความเหมาะสมด้านข้อมูล ความรู้ เช่น ความรู้ด้านวัฒนธรรม ความรู้ทั่วไป หรือความรู้เฉพาะด้านสาขาวิชา
3. เลือกเอกสารที่เหมาะสมกับผู้เรียนโดยคำนึงถึงความยากง่ายของเอกสาร
4. ควรเลือกเอกสารที่เป็นเรื่องใหม่ ทันสมัย ผู้เรียนมีความคุ้นเคยอยู่บ้าง เพื่อช่วยเพิ่มความสามารถของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้เร็วขึ้น

Duffy and Roehler (1993, pp. 200-201 อ้างถึงใน ศศิธร หลิมเจริญ, 2555, หน้า 62) ได้กล่าวว่า การนำบทอ่านที่ผู้เรียนพบในชีวิตจริงมาใช้ในการเรียนการสอนภาษานั้น จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านและมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน

เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสได้อ่านบทอ่านที่มีลักษณะเป็นการใช้ภาษาที่แท้จริง และเป็นสิ่งที่ผู้เรียนพบในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่บทอ่านที่เขียนขึ้น เมื่อสอนภาษาโดยเฉพาะ ซึ่งบทอ่านดังกล่าวจะไม่เป็นธรรมชาติ ทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการอ่าน

Day and Bamford (1998, p. 56) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อจริงที่มีต่อการเรียนการสอนการอ่านภาษา นอกจากเป็นบทอ่านที่น่าสนใจ สะดุดตา ชวนอ่านเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการอ่าน แล้วยังทำให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษามากยิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคย และเตรียมพร้อมที่จะอ่านบทอ่านที่จะพบในชีวิตจริง

Brinton, Snow and Wesche (1997 อ้างถึงใน ตรุณี เรือนใจมัน, 2546, หน้า 36-37) ได้กล่าวถึง การเลือกใช้สื่อจริง ดังนี้

1. เนื้อหาของบทเรียนเป็นเรื่องจริง (Content Authenticity) ทันสมัย มีข้อมูลมากพอที่จะให้ผู้เรียนฝึกทักษะการอ่าน เขียน ฟัง
2. งานหรือกิจกรรมสอดคล้องกับสถานการณ์จริง (Task Authenticity) เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์
3. บทเรียนน่าสนใจ (Interest Level) เนื้อหาดึงดูดความสนใจของนักเรียน
4. บทเรียนยากง่ายเหมาะกับระดับของนักเรียน (Difficulty Level) บทเรียนให้ข้อมูล พอเพียง และมีความยาวพอเหมาะ
5. เนื้อหาเข้าใจได้ (Accessibility) ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานก่อนอ่านบทเรียนนี้ และสามารถเข้าใจประเด็นทางวัฒนธรรม การเรียบเรียงเนื้อหา ตลอดจนสำนวนภาษาเหมาะสม
6. บทเรียนหาได้ง่าย (Availability) ครูสามารถหาบทเรียนได้ในท้องถิ่นของตน
7. รูปแบบของบทเรียน (Packaging) น่าสนใจ การจัดหน้า ดีพิมพ์ ภาพ สี สัน ช่วยให้เด็กนักเรียนเข้าใจข้อความได้ง่ายขึ้น
8. บทเรียนยืดหยุ่นได้ (Flexibility) บทเรียนเหมาะที่จะใช้สอนแบบทักษะสัมพันธ์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย และเอื้อต่อผู้เรียนที่มีวิธีการเรียนรู้ต่างกัน

9. แหล่งเรียนรู้ (Source) บทเรียนมาจากแหล่งเนื้อหา และมีรูปแบบที่หลากหลาย

10. ส่วนประกอบบทเรียน (Textual Aids) เช่น คำอธิบายศัพท์ คำถามให้ค้นคว้าเพิ่มเติม หรือดัชนีคำ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและจำเนื้อหาที่เรียนได้ Ahellal (1990) ได้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญในการเลือกและจัดระดับสื่อจริง คือ ควรเลือกสื่อจริงที่ชัดเจน และผู้เรียนสามารถใช้ได้ ควรเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งต้องเป็นเรื่องที่น่าสนใจและผู้เรียนมีความคุ้นเคยเพราะความรู้เดิมของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการเรียนภาษา การเลือกสื่อจริงสำหรับผู้เริ่มเรียนอาจจะยาก แต่สามารถหาข้อมูลที่เป็นสื่อจริง ที่เป็นรูปภาพช่วยในการใช้สื่อจริงเหล่านั้นได้ด้วย ไม่ควรเลือกสื่อจริงที่ก่อให้เกิดอคติ และควรพิจารณาถึงธรรมชาติของงานที่ผู้เรียนจะต้องทำ และแสดงออกให้ผู้อื่นทราบได้ เช่น เนื้อหาทางภาษาที่ซับซ้อนอาจจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนทำได้ง่ายขึ้น เช่น การทำงานกลุ่มซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันและทำงานนั้นไม่ยากสำหรับผู้เรียน อีกประการหนึ่ง คือ ความยาวของเนื้อหาและข้อมูลซ้ำๆ จะเป็นตัวช่วยให้ผู้เรียนรับตัวบ่อนเข้าได้อย่างเพียงพอแต่ต้องคำนึงถึงระดับภาษาของผู้เรียนด้วย

จึงสรุปได้ว่า การนำสื่อจริงมาใช้ควรเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับความต้องการของผู้เรียนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องที่ทำท่ายและอยู่ในความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในสถานการณ์การใช้ภาษาให้มากที่สุดและไม่ควรมีการตัดแปลงข้อความจากต้นฉบับให้เกิดการเสียใจความของเอกสารเดิม ดังนั้นการเลือกสื่อจริงมาใช้ในการสอนควรจะทำให้การคัดเลือกเนื้อหาโดยอาศัยกรอบความรู้เนื้อหาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามที่กำหนดไว้และเลือกเนื้อหาที่ทันสมัยน่าสนใจ สอดคล้องกับวิชาที่เรียนและเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน

2.3 คุณค่าของสื่อการเรียนการสอน

คุณค่าของสื่อการเรียนการสอนสามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน ดังนั้นนักวิชาการให้คำจำกัดความดังต่อไปนี้

ไพฑูริย์ มะณู (2556) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. เป็นศูนย์รวมความสนใจของผู้เรียน
2. ทำให้บทเรียนเป็นที่น่าสนใจ
3. ช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวาง

4. ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ร่วมกัน
5. แสดงความหมายและสัญลักษณ์ต่างๆ
6. ให้ความหมายแก่คำที่เป็นนามธรรมได้
7. แสดงสิ่งที่ลึกลับให้เข้าใจง่าย
8. อธิบายสิ่งที่เข้าใจยากให้เข้าใจง่ายขึ้น
9. สามารถเอาชนะข้อจำกัดต่างๆ เกี่ยวกับเวลา ระยะทาง

และขนาดได้ เช่น

- 9.1 ทำให้สิ่งที่เคลื่อนไหวช้าให้เร็วขึ้นได้
- 9.2 ทำให้สิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วให้ช้าลงได้
- 9.3 ย่อสิ่งที่ใหญ่เกินไปให้เล็กลงได้
- 9.4 ขยายสิ่งที่เล็กเกินไปให้ใหญ่ขึ้นได้
- 9.5 นำสิ่งที่อยู่ไกลเกินไปมาศึกษาได้
- 9.6 นำสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตมาให้ดูได้

พิทักษ์ไพโร ดำรงทอง (2556) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการเรียนการสอน

ว่า

1. คุณค่าด้านวิชาการ

- 1.1 ทำให้ผู้เรียนรับประสบการณ์ตรงและเรียนรู้ได้มากกว่า

ที่ไม่ใช้สื่อการสอน

1.2 ลักษณะที่เป็นรูปธรรมของสื่อการสอน ช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น และยังช่วยส่งเสริมด้านความคิดและการแก้ปัญหาอีกด้วย

1.3 ผลจากการสรุปวิจัยสรุปได้ว่า สื่อการสอนให้ประสบการณ์ที่เป็นจริงแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างถูกต้อง ทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องราวต่างๆ ได้มากและจำได้นาน

2. คุณค่าทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้

2.1 สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและต้องการเรียนรู้สิ่งต่างๆ มากขึ้น เช่น การอ่าน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการ เจตคติ การแก้ปัญหาและความซาบซึ้งทางศิลปะ

2.2 สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดเป็นอย่างดี
 เดียวกัน ทั้งมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนด้วย

2.3 สื่อการสอนเร้าให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและช่วยผู้กระทำ
 กิจกรรมด้วยตนเอง

3. คุณค่าทางเศรษฐกิจการศึกษา

3.1 สื่อการสอนช่วยให้นักเรียนที่เรียนช้าเรียนได้เร็วและมากขึ้น

3.2 ถ้าใช้สื่อการสอนจะช่วยขจัดความสิ้นเปลืองและยังช่วยให้
 ครูที่สอนดีอยู่แล้วสอนได้ดียิ่งขึ้น

3.3 สื่อการสอนช่วยประหยัดค่าพูดและเวลาของครู

3.4 สื่อการสอนช่วยขจัดปัญหาเรื่องสถานที่ เวลาและระยะทาง

3.5 สื่อการสอนช่วยลดการตกชั้นของนักเรียนได้จำนวนมาก

สรุปได้ว่า เพื่อเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนได้รับเนื้อหาสาระมีการเรียนรู้
 ได้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ครูควรคำนึงถึงการดำเนินการใช้สื่ออย่างมีระบบ
 คำนึงความแตกต่างในการเรียนรู้ของนักเรียน ว่าแต่ละคนมีทักษะการเรียนรู้แบบใด
 ซึ่งผลที่ได้อาจจะมาจากการสังเกตพฤติกรรม หรือการประเมินตัวเองก็ได้ หลังจากนั้นครู
 จึงวางแผนเลือกสื่อและจัดหาสื่อ การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับทักษะการเรียนรู้
 สถานการณ์การเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้วัตถุประสงค์การเรียนในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย
 และทักษะพิสัยแล้วนำสื่อมาใช้ในการเรียนการสอน โดยจะต้องกำหนดการตอบสนอง
 ของนักเรียนรวมถึงการประเมินการสอน ประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนประเมินสื่อที่ใช้
 การเลือกและใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน จึงจัดเป็น
 บทบาทที่สำคัญของครู หากครูมีความรู้ความเข้าใจและดำเนินการในสิ่งที่กล่าวนี้
 การเรียนการสอนก็จะบรรลุวัตถุประสงค์มีหวังไว้ นักเรียนจะเกิดการพัฒนา ระบบการศึกษา
 ก็จะมีคุณภาพมากขึ้นตอบสนองกับสังคมแห่งการเรียนรู้ได้เช่นกัน

3. สื่อที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้า

สื่อที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

1. สำนวน

คนไทยเป็นพวกเจ้าบทเจ้ากลอน จะพูดจาหรือสั่งสอนใคร ก็มักจะ
 อ้างเอาสำนวน สุภาษิต หรือคำพังเพยที่พูดต่อๆ กันมาตั้งแต่ครั้งโบราณมาเปรียบเทียบ

เปรียบเทียบประสมอ ซึ่งคำเหล่านี้มักจะเป็นคำที่คล้องจองกัน ทำให้จดจำได้ง่ายและเห็นภาพได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

พจนานุกรมไทย (2543, หน้า 545) ให้ความหมายว่า ถ้อยคำที่เรียบเรียง โวหาร บางทีก็ใช้ว่า สำนวนโวหาร ถ้อยคำ หรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ ถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นข้อความพิเศษเฉพาะภาษาหนึ่งๆ เช่น สำนวนฝรั่ง ชั้นเชิงหรือห้วงทำนอง ในการแต่งหนังสือหรือพูด ลักษณะนาม ใช้เรียกข้อความหรือบทประพันธ์รายหนึ่งๆ เช่น อิเหนา มีหลายสำนวน

สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภา, ัญญลักษณ์ จุ้ยเรือง และอาทิตยา ธีรานพ (ม.ป.ป., หน้า 148) สำนวน คือ ถ้อยคำ ข้อความ หรือประโยคที่ใช้ในความหมายเปรียบเทียบ สำนวนเป็นคำหรือกลุ่มคำที่ต้องอธิบายความหมาย ต้องตีความ เราจึงควรฝึกสังเกตสำนวนและความหมายของสำนวน เมื่อนำสำนวนมาใช้ ก็จะใช้ได้ถูกต้องทั้งถ้อยคำในสำนวนความหมายของสำนวนและบริบทหรือเรื่องที่จะใช้สำนวน เช่น สำนวน ยุ่งเป็นยุ่งตีกัน ใช้เปรียบลายมือที่ยุ่ง

องค์การคำของ สกสค. (2551, หน้า 513) ให้ความหมายของสำนวนว่า โวหาร คารม ทำนองพูด ถ้อยคำที่เรียบเรียง ข้อความที่มีความหมายพิเศษ เฉพาะคำคติ ลักษณะนามใช้เรียกข้อความรายหนึ่งๆ เช่น ร้อยกรอง 2 สำนวน

พอสรุปความหมายของสำนวน คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงด้วยความคมคายสละสลวย ใช้พูดสื่อสารกันมีความหมายเป็นนัย กินความลึกซึ้ง แต่เป็นที่เข้าใจกันแพร่หลาย ต้องอาศัยการตีความจึงจะเข้าใจ

2. ขาวจากหนังสือพิมพ์

พงษ์จันทร์ สุขยิ่ง และคณะ (2548, หน้า 66) ได้สรุปลักษณะของหนังสือพิมพ์ไว้ว่า เป็นสื่อตีพิมพ์ที่มีวางตลาดอย่างแน่นอน มีทั้งหนังสือพิมพ์รายวันและหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ มุ่งเสนอข่าวสารที่รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของประชาชนทั่วไป ทั้งด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การต่างประเทศ การศึกษา ธุรกิจ กีฬา เป็นต้น หนังสือพิมพ์มีบทบาทอย่างสำคัญต่อการชี้แนะหรือสร้างกระแสเรื่องใดเรื่องหนึ่งขึ้นในสังคม เพราะเป็นสิ่งที่เข้าถึงประชาชนได้ง่าย

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545, หน้า 70-71) ได้เสนอวิธีการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ ดังนี้

1. อ่านเป็นประจำจนติดเป็นนิสัย เพราะการอ่านบ้างไม่อ่านบ้าง อาจทำให้ไม่ทราบข่าวที่แน่นอน เนื่องจากบางครั้งมีการลงข่าวผิดพลาดและมีข้อความปฏิเสธข่าวนั้นในภายหลัง ถ้าอ่านไม่ติดต่อกันจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดกันได้
2. ควรมีการเปรียบเทียบ ได้แก่ การที่ผู้อ่านไม่ควรอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่ง แต่เพียงฉบับเดียว ควรอ่านอย่างน้อย 2 ฉบับขึ้นไป เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลข่าวสารทั้งนี้เนื่องจาก

2.1 หนังสือพิมพ์ต้องทำงานแข่งกับเวลา เพื่อเร่งรีบเสนอข่าวสาร แก่ผู้อ่าน การเสนอข่าว การตรวจสอบข่าว อาจมีข้อบกพร่องผิดพลาดได้

2.2 หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับคน และผู้เสนอข่าวก็คือ คนเช่นเดียวกัน อาจทำให้เนื้อหาสาระที่เสนอออกมานั้นเกิดความลำเอียงได้ จึงควรอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับต่างกัน เปรียบเทียบข่าวเรื่องราวเดียวกัน นอกจากผู้อ่านจะได้ข่าวค่อนข้างแม่นยำ ยังเป็นผลดีในแง่ที่ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างกันอีกด้วย ดังนั้น การอ่านหนังสือพิมพ์ จึงมิใช่สิ่งที่อ่านผ่านๆ ไปได้ ตรงกันข้าม ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างพิถีพิถัน มีอารมณ์ในใจ ตลอดจนมีการอ่านเพื่อเปรียบเทียบด้วย

3. ผู้ที่เป็นนักเรียน นักศึกษา สมควรอย่างยิ่งที่จะอ่านเป็นประจำอย่างน้อย 1 ฉบับ เพราะนอกจากจะได้ทราบข่าวที่ค่อนข้างได้ข้อมูลที่แน่นอนแล้ว ยังเป็นการฝึกใช้ความคิดของตนเองไปด้วย เมื่ออ่านบทวิจารณ์ข่าวของผู้เขียน มีโอกาสเปรียบเทียบความคิดของตนเองพร้อมกันไปกับผู้เขียน

สรุปความหมายของหนังสือพิมพ์ได้ว่า หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่รวบรวมข่าวสาร ความบันเทิง โฆษณา คอลัมน์ต่างๆ หรือเวทีที่แสดงความคิดเห็น นำเสนอข่าวสารทั้งในประเทศและนอกประเทศ เป็นข่าวสด และสิ่งที่น่าสนใจทั่วไปมีกำหนดออกเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ และรายเดือน

3. บทความ

เสนีย์ วิลาวรรณ (2546, หน้า 144) ให้ความหมายบทความว่า หมายถึง ข้อเขียนที่เรียบเรียงตามหัวข้อที่กำหนดไว้แน่นอน อาจมีทั้งความรู้ ข้อเท็จจริง และความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน

ศุภร เสาวัง (2547, หน้า 119) ให้ความหมายบทความว่า หมายถึง งานเขียนประเภทร้อยแก้วที่มุ่งเสนอข้อคิด ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง หรืออาจเสนอแนะ แนวทางปฏิบัติแก่ผู้อ่าน ซึ่งอาจแบ่งออกได้หลายประเภท ในที่นี้จะแบ่งประเภทของ บทความออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. บทความทั่วไป เป็นบทความที่นำเสนอความรู้ ความคิด ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บทความทั่วไปมี 4 ประเภท คือ บทความสารคดี บทความท่องเที่ยว บทความแนะนำ หรืออธิบายวิธีทำ และบทความกึ่งชีวประวัติ
2. บทความแสดงความคิดเห็น เป็นการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นกลาง เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข
3. บทความวิเคราะห์เป็นบทความที่เขียนขึ้นจากการวิเคราะห์ปัญหาหรือเหตุการณ์โดยวิเคราะห์ตามหลักวิชาการ
4. บทความวิจารณ์เป็นความที่วิพากษ์วิจารณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจวิจารณ์โดยใช้ความคิดเห็นความรู้สึกรหรือประสบการณ์ของผู้เขียนหรือวิจารณ์โดยใช้หลักการวิชาการทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างวิจรณ์ญาณแก่ผู้อ่าน
5. บทความสัมภาษณ์ เป็นบทความที่ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีความสามารถโดดเด่น เพื่อนำเสนอผลงานและความสามารถ
6. บทความวิชาการ เป็นบทความที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีหลักฐานการค้นคว้า วิจัย และที่มาของข้อความ นำเสนอภาษาที่เป็นทางการ

เพ็ญศรี จันทรดวง และสุวคนธ์ จงตระกูล (2547, หน้า 133) ให้ความหมายของบทความว่า งานเขียนเพื่อแสดงความรู้ ข้อเท็จจริง และเรื่องราวที่เกิดขึ้นในขณะนั้นรวมทั้งการเสนอทรรศนะของผู้เขียนที่มีต่อเรื่องราว หรือเหตุการณ์ หรือปัญหา นั้นๆ ผู้อ่านบทความนอกจากจะได้รับความรู้ความคิดแล้วยังได้รับความเพลิดเพลินด้วย เราจะพบบทความในหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร วิทยุ

ประไพศรี ศิริวงศ์ และคณะ (2548, หน้า 150-155) ให้ความหมาย บทความว่า หมายถึง ข้อเขียนซึ่งอาจเป็นรายงาน หรือการแสดงความคิดเห็น ซึ่งมักจะสัมพันธ์กับเหตุการณ์ในสังคมและสะท้อนปฏิกิริยาหรือความคิดของผู้เขียนสู่สังคมอย่างกว้างขวาง มักตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ วารสาร สารานุกรม ซึ่งองค์ประกอบของบทความมีดังนี้

1. บทนำ หรือเปิดเรื่อง เขียนให้เกิดความสนใจใคร่รู้ อ้างคำคม สุภาษิต คำถามทำให้คิด ฯลฯ
2. เนื้อหา จะมีก็ย่อหน้าก็ได้ แต่ทุกย่อหน้าความรู้และความคิดเห็น ต้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กันข้อมูลต้องตรวจสอบให้ถูกต้อง
3. บทลงท้าย หรือปิดเรื่อง จบให้ประทับใจ ทิ้งท้ายให้คิด เกิดแรงจูงใจให้ปฏิบัติตาม รู้สึกสนใจที่ได้อ่านตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง

สรุปได้ว่า บทความหมายถึง รูปแบบการเขียนประเภทหนึ่ง ที่ผู้เขียน ต้องการสื่อสาร ข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งแก่ผู้อ่าน โดยเนื้อหา นำเสนอจากข้อเท็จจริง ไม่ใช่เรื่องแต่งหรือคิดขึ้นเองจากจินตนาการ

4. โฆษณา

วัชรพงศ์ โกมุทธธรรมวิบูลย์ (2550, หน้า 65) ให้ความหมายภาษา โฆษณาว่า หมายถึง ภาษาที่ใช้นำมาให้ผู้ฟัง หรือผู้อ่านสนใจในสินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้นๆ มักใช้ถ้อยคำและศิลปะการพูด ที่เร้าใจจนผู้ฟังเกิดความไว้วางใจในตัวผู้พูด เกิดความเชื่อถือ และคิดใคร่ควรถึงประโยชน์ หรือผลที่จะได้รับการซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 17-24) อ้างถึงใน น้ำอ้อย สุรสิทธิ์เรื่องชัย, 2552, หน้า 28) ให้ความหมายของโฆษณาว่า การสื่อสาร โน้มน้าวใจประเภทหนึ่ง มุ่งจูงใจเพื่อประโยชน์ในการขายสินค้าและบริการต่างๆ ทั้งยังจูงใจ ให้ผู้รับสาร ประพฤติปฏิบัติตามความมุ่งหมายของผู้โฆษณาด้วย ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ ดังนี้

1. เนื้อหา เนื้อหาของโฆษณาจะชี้ให้เห็นแต่ความดีพิเศษของสินค้า การบริการ หรือกิจกรรมที่โฆษณา
2. รูปแบบการนำเสนอ การนำเสนอโฆษณามีรูปแบบต่างๆ เช่น เป็นคำขวัญ เป็นข้อความสั้นๆ เป็นบทสนทนา เป็นเรื่องราวแบบละคร คือ มีตัวละคร ฉาก และบทสนทนา เป็นต้นาน นิทาน เป็นต้น
3. ภาษาโฆษณา โฆษณาจะใช้ทั้งคำพูดและภาษาที่สื่อด้วยสิ่งอื่นๆ เช่น ท่าทาง รูปภาพ ในโฆษณามักใช้ถ้อยคำแปลกใหม่เพื่อให้สะดุดหู สะดุดตา สะดุดใจ ใช้ภาษาที่มีสัมผัสเพื่อให้จำง่าย ใช้ประโยคหรือวลีสั้นๆ เพื่อให้ผู้รับสารรับรู้ได้รวดเร็ว

4. การโน้มน้าวใจ การโน้มน้าวใจของโฆษณาหลายวิธี เช่น การอ้างสถิติบุคคล หรือองค์กร การตอบสนองของธรรมชาติพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งหวังสุขภาพ ความปลอดภัย ความสุขความมั่นคงของชีวิต เช่น ผักสดปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่ดีกว่า

สรุปได้ว่า โฆษณา หมายถึง การเสนอขายสินค้า บริการหรือความคิด โดยการใช้สื่อเพื่อให้เข้าถึงลูกค้าจำนวนมากได้ ในเวลาอันรวดเร็ว สื่อโฆษณาที่สำคัญ อันประกอบด้วย โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร ป้ายโฆษณา ฯลฯ

5. นิทาน

นิทานเป็นสิ่งที่ผู้คน ทุกเพศ ทุกวัยชื่นชอบ สนใจอยากฟัง เห็นได้จากการที่แต่ละชาติ แต่ละภาษาต่างมีนิทานที่เล่าสืบต่อกันมา จนถือว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งก็ว่าได้ มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของนิทานไว้ดังนี้

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2546, หน้า 92) ให้ความหมาย นิทาน หมายถึง งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นสำหรับเด็ก เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ได้ข้อคิดและเป็นคติสอนใจ แต่นิทานบางเรื่องนั้นได้แทรกแง่คิด ในการดำเนินชีวิตลงไป จนกลายเป็นนิทานที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่ด้วย

เสนีย์ วิลาวรรณ (2546, หน้า 219) ให้ความหมาย นิทาน หมายถึง วรรณกรรมที่มีต้นกำเนิดมาจากการบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ สุกันฟัง นิทานที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน นิทานชาดก นิทานอีสป นิทานนานาชาติ นิทานคำกลอน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 43) ให้ความหมายนิทานว่า หมายถึง เรื่องที่แต่งขึ้นสำหรับเด็ก หรือเขียนให้อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน นิทานอาจมีตัวละครเป็นคนธรรมดา เป็นสัตว์ เป็นอมมนุษย์ หรือเป็นสิ่งของต่างๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ต้นไม้ เมฆ ฝน ตัวละครเหล่านี้ อาจกำหนดให้ทำอะไรๆ เหมือนมนุษย์ หรือเหนือมนุษย์ก็ได้ โลกแห่งจินตนาการ ไม่มีขอบเขตจำกัดทุกชาติทุกภาษามีนิทาน นิทานจึงมีมากมายและมีหลายประเภท ผู้แต่งนิทานมักแต่งเรื่องให้อ่านได้เพลิดเพลิน และมีเจตนาให้ข้อคิดหรือคำสอนบางประการแก่ผู้ฟัง ผู้อ่านนิทานด้วย

เพ็ญศรี จันทร์ดวง และสุวคนธ์ จงตระกูล (2547, หน้า 158-162)

กล่าวถึงลักษณะและประโยชน์ของนิทาน ดังนี้

1. ลักษณะของนิทาน

1.1 มีโครงเรื่อง โครงเรื่องจะผูกเรื่องให้ตัวละครดำเนินความสัมพันธ์เกี่ยวพันกันและมีแนวคิดที่จะให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมที่ดีและไม่ดี เพื่อเป็นการสอนผู้อ่านหรือให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน

1.2 ตัวละคร ตัวละครในนิทานจะเป็นมนุษย์ เทวดา ยักษ์ หรือสัตว์ต่างๆ ตัวละครต้องมีชีวิตจิตใจแสดงการกระทำทั้งดีและไม่ดี เพื่อชี้ให้เห็นโทษและประโยชน์ของการประพฤติตนเช่นนั้น

1.3 บทสนทนา มีความสำคัญมาก เพราะนิทานมักจะใช้บทสนทนา เป็นการดำเนินเรื่อง แต่ในบางครั้งนิทานอาจเป็นเรื่องเล่าธรรมดาโดยไม่มีบทสนทนาประกอบเลยก็ได้

1.4 มีฉากหรือสถานที่ของเหตุการณ์ที่เกิดที่ไหน

1.5 มีข้อคิดแฝงไว้ในนิทาน หรืออาจจะบอกข้อคิดต่างๆ ในตอนจบเช่น “นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ...”

2. ประโยชน์ของนิทาน

2.1 ให้ความเพลิดเพลิน การเล่านิทานในสมัยก่อนเป็นความสนุกสนานครึกครื้นของกลุ่มชนก่อให้เกิดความเข้าใจเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในสังคม

2.2 ให้ความรู้แก่คนที่ไม่ได้ศึกษาเล่าเรียน เพื่อรักษาพฤติกรรมของหมู่คณะให้เป็นไปตามแผนที่เคยปฏิบัติสืบต่อกันมา

2.3 ช่วยสอนหลักธรรมให้คนมีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรมประจำใจ เช่น นิทานอีสป นิทานเวตาล เป็นการชี้แนวทางชีวิตให้ประพฤติปฏิบัติและใช้อธิบายพิธีกรรมตามความเชื่อของสังคม

2.4 เป็นปอเกิดแห่งวรรณคดี ละคร ดนตรี จิตรกรรม และประติมากรรมตลอดจนงานฝีมือต่างๆ ทำให้ศิลปะสาขาต่างๆ เจริญรุ่งเรืองสืบทอดกันมาไม่ขาดสาย

2.5 ให้ความรู้เรื่องศาสนา สังคม ภาษาประวัติศาสตร์ ฯลฯ โดยอาศัยข้อมูลที่สืบทอดกันมา อันเป็นผลดีแก่คนในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง

2.6 ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านจินตนาการของเด็กได้

เป็นอย่างดี

6. บทร้อยกรอง

คำว่า ร้อยกรอง ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Poetry บางครั้งก็เรียก บทกวี หรือกวีนิพนธ์ คำว่าร้อยกรองเป็นคำที่สำนักวัฒนธรรมทางวรรณกรรม กำหนดขึ้น ใช้เรียกรวมวรรณกรรมที่มีลักษณะบังคับในการแต่งเพื่อให้เข้าคู่กับคำว่า “ร้อยแก้ว” ซึ่งเดิมบทประพันธ์ประเภทนี้ เรียกกันหลายอย่าง เช่น กลอน กาพย์ ฉันท์ กานท์

เนมาภรณ์ เก้าสำราญ (ออนไลน์) ให้ความหมายของบทร้อยกรอง ว่า พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายไว้ว่า การสอดผูกให้ติดกัน ประดิษฐ์คำ แต่งหนังสือดีให้มีความไพเราะร้อยและเย็บดอกไม้ให้เป็นรูปต่างๆ ซึ่งร้อยกรองเป็นงานที่ต้องใช้ความสามารถในการเลือกภาษาแล้วจัดวางตำแหน่งถ้อยคำให้เหมาะสม ประกอบกับการฝึกบ่อยๆ จนเกิดทักษะ ทั้งนี้ เนื่องจากการเขียนร้อยกรองนั้น ใช้คำได้เท่าที่ฉันท์หลักเกณฑ์กำหนด ทั้งยังอาจเลยไปถึงการกำหนดคำถามเกี่ยวกับรูปวรรณยุกต์ และการกำหนดสัมผัส จึงเป็นเรื่องยุ่งยาก สำหรับนักเขียนมือใหม่ จะเห็นได้ว่าเมื่อต้องเขียนคำประพันธ์ชนิดใดก็ตามได้ด้วยตนเองส่งบทหนึ่ง จะพบว่าร้อยกรองเป็นเรื่องไม่ยากและงดงาม ให้ความหมายก้าวและลึกซึ้งกับการเขียนร้อยแก้วมากมายนัก

วิทยา ผิวงาม (2559, ออนไลน์) ให้ความหมายของบทร้อยกรอง ว่าถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันท์หลักเกณฑ์ โดยมีกำหนดข้อบังคับต่างๆ เพื่อให้เกิดความครึกครื้น และมีความไพเราะแตกต่างไปจากถ้อยคำธรรมดา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 187) ให้ความหมายบทร้อยกรองว่า หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันท์หลักเกณฑ์โดยกำหนดข้อบังคับต่างๆ ในการอ่านบทร้อยกรองนั้น เราเรียกว่า “การอ่านทำนองเสนาะ”

สรุปความหมายของบทร้อยกรองคือ การแต่งเรื่องหรือคำประพันธ์ โดยมีกำหนด ข้อบังคับต่างๆ โดยเฉพาะการสัมผัสคำ คำคล้องจองเพื่อให้เกิดความไพเราะ และความสนุกสนานขึ้น

7. พระบรมราโชวาท

พระบรมราโชวาท ความหมาย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552 ว่า พระบรมราโชวาท หมายถึง “คำสั่งสอนของพระราชา”

มัลลิกา แก้วทอง (ออนไลน์) ให้ความหมาย พระบรมราโชวาทว่า ถ้อยคำที่พระมหากษัตริย์แนะนำตักเตือนหรือสั่งสอน มักกล่าวแก่ที่ประชุม ที่มีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ มีประโยชน์ทั้งกับตัวเอง สังคม และบ้านเมือง

Dictionary (2559) ให้ความหมายพระบรมราโชวาทว่า ถ้อยคำที่พระมหากษัตริย์แนะนำตักเตือนหรือสั่งสอน มักกล่าวแก่ที่ประชุม

GURU (2559) ให้ความหมายพระบรมราโชวาท ว่าถ้อยคำที่พระมหากษัตริย์ทรงตรัส มักกล่าวแก่ที่ประชุม มีจุดประสงค์เพื่อแนะนำ ให้ข้อคิด มีใจความที่แฝงไปด้วยประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ สามารถนำถ้อยความพระบรมราโชวาท ไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวันได้ เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม บ้านเมือง

สรุปได้ว่า พระบรมราโชวาท หมายถึง คำสั่งสอนของพระมหากษัตริย์ ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตรประจำวันได้

8. สารคดี

สารคดีเป็นงานเขียนที่มีลักษณะกึ่งระหว่างตำราวิชาการกับบันเทิงคดี ธรรมชาติของผู้อ่านโดยทั่วไปมักมีความต้องการอ่านเรื่องเบาสมอง เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลินมากกว่าอ่านเรื่องหนักสมอง แต่การที่คนเราจะดำรงชีวิตได้ดีในสังคมจะต้องอาศัยความรู้ในด้านต่างๆ และการทันต่อเหตุการณ์เป็นเรื่องสำคัญ ส่วนความสนุกสนาน เพลิดเพลินนั้นเป็นเพียงเครื่องผ่อนคลายอารมณ์และช่วยให้เกิดความจรรโลงใจ ดังนั้น ความจำเป็นในการอ่านสารคดีจึงมีอยู่มาก

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2546, หน้า 44) ได้ให้ความหมายของสารคดีว่า สารคดี คืองานเขียนร้อยแก้วประเภทหนึ่งที่เสนอเรื่องราวของบุคคล สถานที่หรือเหตุการณ์ เกี่ยวกับความรู้ ข้อเท็จจริง และความคิดตามที่เป็นจริง โดยใช้ศิลปะในการเขียนทำให้ผู้อ่านเกิดคุณค่าทางปัญญาและได้รับความเพลิดเพลินไปในเวลาเดียวกัน

วัชรพงศ์ โกมุทธรรมวิบูลย์ (2550, หน้า 120) ได้ให้ความหมายสารคดีว่า เรื่องที่เรียบเรียงขึ้นจากความจริง ไม่ใช่จินตนาการเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

พอสรุปได้ว่า สารคดีมีส่วนเหมือนบันเทิงคดี คือ มุ่งให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินแต่ส่วนที่ต่างกับบันเทิงคดีคือ เนื้อหาสาระจะเน้นที่ข้อเท็จจริงมากกว่า

9. เรื่องสั้น

เรื่องสั้นเป็นเรื่องที่นิยมอ่านอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคที่เวลาเป็นของมีค่า นักอ่านมักจะหาความเพลิดเพลินให้กับตนเองด้วยการอ่านเรื่องสั้นเพราะอ่านจบในเวลาอันรวดเร็วโดยได้ความคิด อารมณ์ และความรู้สึกทันที การอ่านเรื่องสั้นจะต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจลักษณะของเรื่องสั้นและหลักในการพิจารณาเรื่องสั้นพอสมควร จึงจะได้ประโยชน์ในการอ่านทั้งด้านความรู้ ความคิด และความประทับใจ

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2546, หน้า 59) ได้ให้ความหมายของเรื่องสั้นว่า เรื่องสั้น คือ บทประพันธ์ชนิดหนึ่งมีลักษณะคล้ายนวนิยาย มีลักษณะเฉพาะในตัวเอง แต่หาได้หมายถึง นวนิยายชนิดสั้นไม่ โดยทั่วไปเรื่องสั้นจะมีเนื้อเรื่องเดียวมีโครงเรื่องไม่ซับซ้อน และจะมีเรื่องแทรกหรือเรื่องประกอบไม่ได้ จึงมีตัวละครจำกัดและตัวละครจะมีความสำคัญต่อทั้งเรื่อง เรื่องสั้นอาจจะเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมของตัวละคร หรืออาจเป็นการพรรณนาอารมณ์ของตัวละคร หรือเป็นการดำเนินชีวิตของตัวละคร ตอนใดตอนหนึ่งเท่านั้น คำพูดหรือพฤติกรรมของตัวละครเป็นการคลี่คลายเนื้อเรื่องและจบลงโดยบรรลุผลอย่างใดอย่างหนึ่ง

สรุปได้ว่า เรื่องสั้น คือ บันเทิงคดีร้อยแก้วรูปแบบหนึ่ง มีลักษณะคล้ายนวนิยายแต่สั้นกว่า โดยมีเหตุการณ์ในเรื่องน้อย มักจบแบบพลิกความคาดหมายหรือจบลงแบบทิ้งให้คิด การดำเนินเรื่องจะรวดเร็ว มักมีเหตุการณ์หลักเพียงเรื่องเดียว

ความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจและนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นการแสดงความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ ดังนี้

พิชิต บุตรศรีสวย (2546, หน้า 11) กล่าวว่า ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกชอบ ความรัก ความยินดียอมรับและการมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในเชิงบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน จนบรรลุความสำเร็จขององค์กร

อินทิรา ศรีสว่าง (2549, หน้า 46) กล่าวว่า ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้นความพึงพอใจในการเรียนรู้จึง หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและต้องการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

นิภาวรรณ ตีสุทธิ (2552, หน้า 57) กล่าวว่า ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกิดขึ้นในจิตใจของมนุษย์ ส่งผลทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมนั้นออกมา

สุพรรณีย์ เจริญโสภารัตน์ (2552, หน้า 48) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกิดขึ้นในจิตใจของมนุษย์ส่งผลทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมความรู้สึกนั้น

พอสรุปความหมายของความพึงพอใจได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ความเชื่อ ทัศนคติและสิ่งจูงใจในด้านต่างๆ ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยแสดงพฤติกรรมออกมา 2 ลักษณะ คือ ทางบวกและทางลบ ซึ่งในทางบวก แสดงออกถึงลักษณะความชอบ ความสนใจ ความพึงพอใจ ไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ต้องการ เป็นต้น เมื่อผู้เรียนมีความพึงพอใจในทางบวก จะทำให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ได้ดี

2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่มีต่อบุคคลมีต่อสิ่งที่ได้รับประสบการณ์ และแสดงออก หรือพฤติกรรมตอบสนองในลักษณะแตกต่างกันไป ความพึงพอใจต่อสิ่งต่างๆ นั้นจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้งานหรือ สิ่งที่ทำนั้นประสบผลสำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจเป็นการศึกษาตามทฤษฎี พฤติกรรมศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์มีดังนี้

ซูครี การเกษตร (2546, หน้า 65 อ้างถึงใน น้ำอ้อย สุรสิทธิ์ เรืองชัย, 2552, หน้า 63) สรุปได้ว่าความพึงพอใจในการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันทางบวกทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการ ทางด้านร่างกายและจิตใจซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้น เพียงใดนั่น คือ สิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ในการเสริมสร้าง ความพึงพอใจ ในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

Maslow (1968, pp. 68–69 อ้างถึงใน สโรชล เจริญใจ, 2549, หน้า 70–72) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษเป็นผู้วางรากฐานจิตวิทยามนุษยนิยม เขาได้พัฒนาทฤษฎี แรงจูงใจ ซึ่งมีอิทธิพลต่อระบบการศึกษาเป็นอันมาก ทฤษฎีของเขามีพื้นฐานอยู่บนความคิด ที่ว่าการตอบสนองเป็นแรงขับเป็นหลักการเพียงอันเดียวที่มีความสำคัญที่สุด ซึ่งอยู่เบื้องหลัง พฤติกรรมของมนุษย์ เขาได้สร้างทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นตอน ซึ่งมีอยู่ 5 ประการ คือ

1. มนุษย์มีความต้องการตลอดเวลา ไม่มีที่สิ้นสุด ตราบใดที่ยังมีชีวิตอยู่
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะไม่เป็นแรงจูงใจ สำหรับพฤติกรรมนั้นอีกต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้น จึงจะมี อิทธิพลจูงใจต่อไป
3. ความต้องการของคนซ้ำซ้อนกัน บางที่ความต้องการหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว ยังไม่สิ้นสุด ก็เกิดความต้องการด้านอื่นขึ้นอีก
4. ความต้องการของคนมีลักษณะเป็นลำดับขั้น จากต่ำไปสูง ตามลำดับความสำคัญในเมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการ ขั้นสูงก็จะตามมา
5. ความต้องการเป็นตัวตนที่แท้จริงของตนเอง

ทวีพร วิรัชชัย และสงวนศรี วิรัชชัย (2551, หน้า 196 อ้างถึงใน
 สุกัญญา จันทประสาร, 2555, หน้า 87) ได้เสนอแนวคิดของนักจิตวิทยา ชื่อ Abraham
 Maslow แบ่งลำดับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เรียกว่า Hierachy of Needs
 มี 5 ลำดับชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางกาย (Physiological Needs)
 เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม
 ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัยและการพักผ่อน เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย (security or Safety
 Needs) เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเองให้พ้นจากอันตรายหรือถูกแย่งชิงสิ่งที่เป็น
 เจ้าของ

ขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคม (Social or Belongness
 Needs) เป็นความต้องการที่จะอยู่ร่วมกันกับคนอื่นและมีสภาพทางสังคมที่สูงขึ้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem or Status
 Needs) เป็นความต้องการมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม

ขั้นที่ 5 ความต้องการที่จะเข้าใจและรู้จักตนเอง
 หรือความต้องการประจักษ์ในตนเอง (Self-Realition) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์
 ที่อยากจะทำอะไรให้สำเร็จตามความนึกคิดของตนเอง ธอร์นไดค์ (Thorndike) (ทีศนา
 แคมมณี, 2553, หน้า 51) เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับ
 การตอบสนอง ซึ่งมีหลายรูปแบบ บุคคลจะมีการลองผิดลองถูก (Trial and Error)
 เปลี่ยนไปเรื่อยๆ จนกว่าจะพบรูปแบบการตอบสนองที่สามารถให้ผลที่พึงพอใจ
 มากที่สุด เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้ว บุคคลจะใช้รูปแบบการตอบสนองที่เหมาะสมเพียง
 รูปแบบเดียวและพยายามใช้รูปแบบนั้น เชื่อมโยงกับสิ่งเร้าในการเรียนรู้ต่อไปเรื่อยๆ
 ธอร์นไดค์ ได้กำหนดกฎแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

1) กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้
 จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of use and Exercise)
 การฝึกหัดหรือทำความเข้าใจ จะทำให้การเรียนรู้มั่นคงถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อยๆ
 การเรียนรู้จะมั่นคงถาวรและในที่สุด

3) กฎแห่งการใช้ (Law of use and Disuse) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหากได้มีการนำไปใช้บ่อย หากไม่นำไปใช้อาจมีการลืมเกิดขึ้นได้

4) กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจ ย่อมอยากจะทำซ้ำต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่พึงพอใจ จะไม่ยอมทำซ้ำ การได้รับผลที่พึงพอใจ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้

สจวร์ต ไคว้ตระกูล (2553, หน้า 158-162) ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ของมาสโลว์ (Maslow) ไว้ว่า

1. คนทุกคนมีความต้องการและความต้องการนี้จะมียุ่ตลอดเวลา และไม่มีที่สิ้นสุด ข้อสมมติฐานดังกล่าวก็คือ เป็นข้อเท็จจริงที่ชัดเจนว่าทุกคนต่างก็มีความต้องการและความต้องการที่จะไม่มีวันสิ้นสุดตั้งแต่เกิดจนตาย

2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะมีใช้แรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมต่อไปอีกตามความคาดหมายนี้ แสดงให้เห็นว่าความต้องการใดๆ ถ้าพวกเขาได้รับการตอบสนองเสร็จสิ้นไปก็จะเป็นไปโดยไม่มีจุดหมายสำหรับบุคคลนั้น และความต้องการลำดับต่อไปที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้น จะมีอิทธิพลต่อบุคคลดังกล่าว

3. ความต้องการของคนจะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูง ความต้องการต่างๆ จะมีลักษณะเป็นลำดับตามความสำคัญในขณะที่ความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการที่สูงขึ้นต่อไปจะตามมา

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของนักจิตวิทยาที่กล่าวมา สรุปได้ว่าทุกทฤษฎีต่างมุ่งเน้นให้ผู้ปฏิบัติงาน เกิดแรงจูงใจอยากจะทำงานให้บรรลุตามเป้าหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองและเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะเกิดความพึงพอใจและมีความต้องการในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

3. หลักในการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

การสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจซึ่งมีนักการศึกษาเสนอหลักการสร้างไว้ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2544, หน้า 119) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งในปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยการความสะดวกหรือให้คำแนะนำ

ปรึกษา การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ครูผู้สอนถึงแนวคิดพื้นฐานที่มีความแตกต่างกันใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติ การตอบสนองของความต้อการ ผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนองดั่งนั้น ครูผู้สอนที่ต้อการให้กิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบรรลุจุดประสงค์ ต้อการคำนึงถึงการจัดบรรยากาศ สถานการณ์ สื่อการสอน ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจ ทำกิจกรรมจนบรรลุวัตถุประสงค์

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัล หรือผลตอบแทนซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทน จากภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมและผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงาน ของผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนด โดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้น และการรับรู้เรื่องความยุติธรรม ของผลตอบแทน

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของนักจิตวิทยาที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ทุกทฤษฎีต่างมุ่งเน้นให้ผู้ปฏิบัติงาน เกิดแรงจูงใจอยากจะทำงานให้บรรลุ ตามเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้อการของตนเองและเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และเมื่อความต้อการได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจและมีความต้อการ ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 70-71) ได้เสนอหลักในการสร้าง แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีคุณภาพสูง ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายแน่นอนว่าต้อการอะไร
2. สร้างคำถามให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้และครอบคลุม
3. เรียงข้อคำถามตามลำดับ ตามหัวข้อที่ได้วางโครงสร้างไว้
4. ไม่ควรให้ผู้ตอบ ตอบมากเกินไปเพราะจะทำให้เบื่อไม่ให้ความร่วมมือ หรือตอบโดยไม่ได้ตั้งใจ

ความร่วมมือ หรือตอบโดยไม่ได้ตั้งใจ

5. ให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความลำบากน้อยที่สุดในการตอบ
ดังนั้น ถ้าเป็นไปได้ควรใช้ข้อคำถามแบบปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามเพียงแต่การตอบ
ในแบบสอบถาม

6. สร้างข้อคำถามให้มีลักษณะดี กล่าวคือ มีลักษณะ ดังนี้

6.1 ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่กำกวม ไม่มีความซับซ้อน

6.2 ใช้ข้อคำถามที่สั้น กระชับ ไม่มีส่วนฟุ่มเฟือย

6.3 เป็นข้อคำถามที่เหมาะสมกับผู้ตอบ โดยคำนึงถึงสติปัญญา

ระดับการศึกษา ความสนใจของผู้ตอบ

6.4 แต่ละข้อคำถามมีปัญหาเดียว

6.5 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะตอบได้หลายทาง

6.6 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะให้ผู้ตอบเบื่อก่อน ไม่รู้เรื่อง หรือไม่

สามารถตอบได้

6.7 หลีกเลี่ยงคำที่ผู้ตอบตีความแตกต่างกัน เช่น บ่อยๆ

เสมอๆ รวย ใจ ฉลาด

6.8 ไม่ใช่คำถามที่เป็นการนำผู้ตอบให้ตอบแนวหนึ่งแนวใด

6.9 ไม่เป็นคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเกิดความลำบากใจ

หรืออึดอัดที่จะตอบ

6.10 ไม่ถามในสิ่งที่รู้แล้ว หรือวัดด้วยวิธีอื่นได้ดีกว่า

6.11 ไม่ถามในเรื่องที่เป็นความลับ

6.12 คำตอบที่เลือกในข้อคำถามควรมีให้ครอบคลุม

กลุ่มตัวอย่างทุกคนสามารถเลือกตอบได้ตรงกับความเป็นจริง ตามความคิดเห็นของเขา
บางครั้งอาจมีตอนให้เติม เช่น อื่นๆ (โปรดระบุ)

จากการศึกษาสรุปได้ว่า หลักในการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ
นั้นจะต้องสร้างให้เหมาะสมกับวัย สติปัญญา ระดับการศึกษา ใช้ภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่ายข้อ
คำถามเหมาะสมกับผู้ตอบ ตรงตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมมีจุดมุ่งหมายในการวัด
ที่แน่นอนคำถามมีความชัดเจน กระชับ เพื่อให้ผู้ตอบ ตอบได้ตรงตามความเป็นจริงให้
มากที่สุด

4. การสร้างความพึงพอใจในการเรียน

การสร้างความพึงพอใจในการเรียนให้แก่เด็กมีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

ทองสุข วงศ์ทิพย์ (2550, หน้า 45) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของเครื่องมือหรือแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความถูกต้อง แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานจะต้องวัดสิ่งที่มุ่งหมายจะวัดคำถามต่างๆ จะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูง
2. ความเชื่อถือได้ แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานจะต้องให้ผลลัพธ์ที่แน่นอนและจะมีคำถามหลายข้อที่วัดแต่ละลักษณะของความพึงพอใจในการทำงาน
3. เนื้อหาแบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงาน จะต้องระบุปัจจัยที่กระทบต่อชีวิตการทำงานและควรมีประสิทธิภาพขององค์กร
4. ภาษา คำถามที่จะใช้จะต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ และใช้ได้กับองค์กรหลายประเภท

นัทลีญา กำนล (2551, หน้า 64) มีแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความพึงพอใจในการเรียนของเด็กว่า ถ้าสามารถจัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการ คาดว่านักเรียนทุกคนได้เตรียมใจสำหรับกิจกรรมที่ตนเองเลือกนั้น ด้วยความกระตือรือร้น พร้อมทั้งความมั่นใจ เราสามารถสังเกตเห็นความแตกต่างของความพร้อมด้านจิตใจได้ชัดเจน จากการปฏิบัติของนักเรียนต่องานที่เป็นวิชาบังคับกับวิชาเลือกหรือจากสิ่งนอกโรงเรียนที่นักเรียนอยากเรียน เช่น การขับรถยนต์ การเล่นดนตรี เกม หรือสิ่งที่นักเรียนสมัครใจและตัดสินใจได้โดยเสรีที่จะเรียน การมีความกระตือรือร้นและความสนใจเมื่อเริ่มเรียนจะทำให้นักเรียนเรียนได้เร็วและประสบความสำเร็จสูง อย่างไรก็ตาม บลูม (Bloom) เห็นว่าวิธีนี้ค่อนข้างเป็นอุดมคติที่จัดได้ลำบาก

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความพึงพอใจในการเรียนสรุปได้ว่า ความพึงพอใจของนักเรียนในการศึกษาเล่าเรียนนั้น เกิดจากองค์ประกอบหลายประการ เช่น พฤติกรรมของครู วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล เป็นต้น ดังนั้น เพื่อให้เด็กเกิดความพึงพอใจและกระตือรือร้นในการเล่าเรียน ครูต้องปรับปรุงพฤติกรรมบุคลิกภาพ วิธีการสอนของครู ให้การเสริมแรงแก่นักเรียนที่กระทำความดีหรือตั้งใจเรียน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน สร้างเสริมให้กำลังใจ

นักเรียนในทุกๆ ด้าน จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้เหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่รวมทั้งรับฟังและให้ความช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนเกิดปัญหา เมื่อนักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนแล้วช่วยแนะนำให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ได้

5. คุณลักษณะของเครื่องมือวัดความพึงพอใจ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ประเมินความพึงพอใจในการทำงาน ของบุคคลนั้นจะต้องศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของทอสม (2550, หน้า 45) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของเครื่องมือหรือแบบสอบถาม ความพึงพอใจ ซึ่งควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความถูกต้อง แบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการทำงานจะต้อง วัดสิ่งที่มีนัยจะวัดคำถามแบบสอบถามต่างๆ จะต้องสัมพันธ์ระหว่างกันสูง
2. ความเชื่อถือได้ แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานจะต้อง ให้ผลลัพธ์ที่แน่นอนและมีคำถามหลายข้อที่วัดแต่ละลักษณะของความพึงพอใจในการ ทำงาน
3. เนื้อหาแบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงาน จะต้องระบุ ปัจจัยที่กระทบต่อชีวิตการทำงานและควรมีประสิทธิภาพขององค์กร
4. ภาษา คำถามที่ใช้จะต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือและใช้ในองค์กร หลายประเภท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

เดวิดวัลย์ ชิดนิสม (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาแบบฝึกการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนยาง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนยาง จังหวัดบุรีรัมย์ มีประสิทธิภาพ 91.30/90.29 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนยาง จังหวัดบุรีรัมย์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมืออยู่ในระดับมาก

พรทิภา มากมูลดี (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า

1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.48/74.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD มีค่าเท่ากับ 0.43 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการคิดเป็นร้อยละ 43.70 3) นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD มีผลการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

น้ำอ้อย สุรสิทธิ์เรื่องชัย (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 91.63/ 88.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีค่าดัชนีเท่ากับ 0.79 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 79.33 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

พิมพิมล แสนนาม (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า

1) ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 81.19/82.86 2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 3) นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจในการเรียนในระดับมากที่สุด

อรทัย เรืองบุญ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86/80.83 กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิผล เท่ากับ 0.68 นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มาลีรัตน์ โกษาแสง (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า

- 1) ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.01/82.83 แสดงว่า ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้
- 2) ความสามารถในการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ โดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 3) เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59

สุนทยา คำมุงคุณ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า

- 1) กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.77/82.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ที่ตั้งไว้
- 2) หลังเรียนกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยก่อนเรียนสูงกว่าหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 3) เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สุกัญญา จันทประสาร (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคคำถาม 5W1H และเทคนิคผังกราฟิก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคคำถาม 5W1H และเทคนิคผังกราฟิก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.61/85.25 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคคำถาม 5W1H และเทคนิคผังกราฟิก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

ธิดารัตน์ ผุงพิลา (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 81.02/83.45 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ความสามารถในการอ่านภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$)

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Homan (1998, p. 177-A) ได้ศึกษาเพื่อกำหนดผลกระทบของโปรแกรมเร่งรัดการอ่านที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 ในระบบโรงเรียนตำบลเออร์ลี รัฐจอร์เจีย เพื่อเพิ่มการปฏิบัติกาอ่านจริง ซึ่งจะเพิ่มทักษะการอ่านของนักเรียนและเพื่อช่วยให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอย่างมีความสุขตลอดชีวิต เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบทดสอบทักษะพื้นฐานการอ่านเพื่อความเข้าใจ ผลการเปรียบเทียบคะแนนในโปรแกรมเร่งรัดการอ่านที่วัดได้ ไม่มีความแตกต่างระหว่างคะแนนที่ได้จากโปรแกรมเร่งรัดการอ่านกับคะแนนความเข้าใจในการอ่านที่วัดได้ตามรายงานในการทดสอบทักษะเบื้องต้น

Allen Eugene Kosters (1990, p. 2255) ได้ศึกษาเรื่องผลของการสอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือกันต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการเรียนในห้องเรียนแบบดั้งเดิม วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาผลของการใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือในระดับมัธยมศึกษาในห้องเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาแบบดั้งเดิมว่ามีผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนในทางบวกหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนวิชาประวัติศาสตร์อเมริกา กลุ่มทดลองใช้วิธีแบบร่วมมือแบบเทคนิค STAD ผสมกับการเรียนแบบดั้งเดิม และกลุ่มควบคุมใช้การเรียนแบบดั้งเดิมอย่างเดียว ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีพัฒนาการในการเรียนดีกว่าควบคุม และจากการทดสอบเจตคติพบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีเจตคติการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการสังเกตในระหว่างการทดลองพบว่า นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนร่วมกัน สนใจการเรียนมากขึ้น จากผลการวิจัย แสดงให้นักเรียนในห้องที่ใช้การสอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือแบบ STAD ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบดั้งเดิมมีผลสัมฤทธิ์และเจตคติในทางบวก ซึ่งชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพการสอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือกันที่สามารถใช้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาได้อย่างดีทดสอบ ภายหลังจาก 3 สัปดาห์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Multivariate analysis of covariance) สถิติทดสอบที และสถิติบรรยาย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของวิธีการสอน นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียน และเจตคติต่อการสอนของครูสูงกว่าการเรียนแบบปกติ

Greg L. Peck (1991, p. 2020) ได้ศึกษาเรื่องผลของการสอนด้วยวิธีการเรียนร่วมมือแบบเทคนิค STAD เรื่องการสะกดคำของนักเรียนระดับประถมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการสะกดคำต่างกัน ใช้เวลาในการทดลอง 7 สัปดาห์ ตัวแปรในการศึกษาได้แก่ระดับความสามารถในการสะกดคำ และรูปแบบการจัดกลุ่มในการเรียนสะกดคำ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3-4 จำนวน 6 ห้องเรียน กลุ่มทดลองใช้การสอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือกันในการสอนสะกดคำ 3 ห้อง มีจำนวนนักเรียน 67 คน และกลุ่มควบคุมใช้การสอนการสะกดคำแบบปกติ 3 ห้องเรียน มีจำนวน 68 คน แบ่งระดับความสามารถนักเรียนเป็น 3 ระดับ ผลสัมฤทธิ์สูงปานกลาง และต่ำ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนสะกดคำโดยใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ

แบบ STAD มีผลสัมฤทธิ์การสะกดคำดีขึ้นเมื่อใช้วิธีการเรียนสะกดคำเป็นกลุ่ม นักเรียนระดับสูง กลาง ต่ำ มีผลสัมฤทธิ์การสะกดคำดีขึ้น เมื่อใช้วิธีการเรียนสะกดคำต่างจากนักเรียนระดับผลสัมฤทธิ์สูง และปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Armstrong (2003, p. 405-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้แบบร่วมมือในการจัดกลุ่มนักเรียน โดยยึดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเป็นทีม (STAD) ได้ทำการศึกษากับนักเรียน 47 คน ที่เรียนอยู่เกรด 12 ที่ได้รับการสอนแบบดั้งเดิม โดยใช้ตำราเรียนการอธิบาย การบรรยาย เอกสารประกอบการเรียน กับการสอนกลุ่มร่วมมือจัดกลุ่มโดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการสอนทั้งสองแบบนี้มีการวัดผลและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอน 2 วิธี ดังกล่าว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสะดวกต่อการเรียนรู้สังคมศึกษาไม่แตกต่างกันและตามข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสอบถามจากครูและนักเรียน พบว่าการเรียนแบบร่วมมือช่วยนักเรียนเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานกับการเรียนมาก ควรนำไปใช้ในการสอนให้เหมาะสมในการจัดตารางเรียนแบบเน้นบล็อกเวลา

Chen (2004, p. 57-A) ได้ศึกษาผลกระทบของวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการของนักเรียนในชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ในวิทยาลัยแห่งหนึ่งของประเทศไต้หวัน โดยมีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจประสิทธิภาพของวิธีการจัดการเรียนการสอนร่วมมือในชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัยแห่งหนึ่งของประเทศไต้หวัน จำนวน 110 คน (ชาย 34 และหญิง 76 คน) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนจากการทดสอบสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งโดยรวมและด้านการอ่าน และมีพัฒนาการที่ก้าวหน้ามากกว่ากลุ่มควบคุม นักศึกษาชายในกลุ่มทดลองที่ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ สามารถแสดงผลการปฏิบัติที่ดีขึ้นมากกว่านักศึกษาชายในกลุ่มที่ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ต้องมีวิธีการสอนที่หลากหลายตรงกับ ความสนใจของผู้เรียน มีการนำสื่อจริงมาใช้ประกอบในบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้นและชุดกิจกรรมสามารถเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านภาษา

มีความมั่นใจมีความสุขและความสนุกสนานไร้ความสนใจ ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสร้างชุดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (STAD) ร่วมกับการใช้สื่อจริง เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการอ่านและการเขียนต่อไป

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี